

2013

HEMSEDAL KOMMUNE

ÅRSMELDING

INNHALD

INNHALD.....	2
RÅDMANNENS KOMMENTAR	3
ORGANISASJONSKART HEMSEDAL KOMMUNE	4
KOMMUNESTYRET	5
FOKUSOMRÅDE BEFOLKNING, SAMFUNN OG NÆRING	6
FOKUSOMRÅDE FOLKEHELSE	11
FOKUSOMRÅDE MEDARBEIDARAR	14
FOKUSOMRÅDE ØKONOMI	18
TENESTEOMRÅDE KULTUR OG OPPVEKST	25
TENESTEOMRÅDE HELSE OG OMSORG	42
TENESTEOMRÅDE TEKNISK	51
TENESTEOMRÅDE ADMINISTRASJON.....	59
INVESTERINGAR.....	62
DRIFTSREKNESKAPEN 2013	64
INVESTERINGSREKNESKAPEN 2013.....	65
BALANSEN 2013.....	66
KOSTRA	67
VEDLEGG: ÅRSRAPPORT IKT HALLINGDAL	68
ÅRSMELDING HALLINGDAL BARNEVERNSTENESTE	71
ÅRSMELDING SOSIALTENESTEN (NAV).....	83

RÅDMANNENS KOMMENTAR

Hemsedal kommune kan sjå tilbake på eit svært godt år på mange av dei prioriterte områda. Dette gjeld både økonomisk resultat, tenesteproduksjon og folketalsutvikling. Folketalet har auka med 71 personar til 2295 personar ved nyttår 2013. I den siste femårsperioden har folketalet i Hemsedal auka med 15 %. Dette er den største veksten i folketal av alle kommunane i Buskerud.

Driftsrekneskapan viser eit av dei beste resultat nokon sinne for kommunen. Nøkkeltalet netto driftsresultat er kr. 8 970 310 og rekneskapsmessig overskot er kr. 6 291 031. Korrigert for investeringsmomsen viser netto driftsresultat kr. 6 453 627, noko som er eit svært godt resultat for kommunen. Resultat er positivt påverka av lågare reguleringspremie og høgare overføringer med krav om motyting frå staten. Desse to postane gjeld berre for 2013 og vil ikkje bli å vidareføre i 2014.

Hemsedal kommune investerte kr. 23 609 384 i 2013. I overkant av kr. 7 mill. er opparbeiding av bustadfelt. På VAR-området investerte kommunen i underkant av kr. 7 mill. Resterande kr. 9,5 mill. er investeringar og rehabiliteringar av kommunens bygningar og veganlegg

Kommunes langsiktige lånegjeld auka med kr. 11,5 mill. til kr 152 460 318. Netto lånegjeld (langsiktig gjeld minus startlån og ubrukte lånemidlar) utgjer 67,3 % prosent av brutto driftsinntekter. Dette er på nivå med gjennomsnittet i vår kommunegruppe, men i det øvre sjiktet i Buskerud. Vurdert mot aktiva i balansen, spesielt VAR-området og bustadtomter for sal, er den langsiktige lånegjelda for kommunen litt betre enn gjennomsnittet for vår kommunegruppe.

Dersom kommunestyret overfører årets overskot til disposisjonsfondet vil dette utgjere i overkant av 10 % brutto driftsinntekter. Dette er eit godt nøkkeltal samtidig som dei andre fonda er relativt små. Kommunens arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter er 16,2 %. Dette er omtrent som landsgjennomsnittet, men korrigert for unytta lånemidlar blir talet 12,5 %. Det vil si at kommunen sin likviditet er under gjennomsnittet for kommunegruppa.

Innanfor tenesteområda oppnådde kommunen mange gode resultat i år som tidlegare år. Det er stor aktivitet på nær alle områder. For mange tenester har vi målingar som viser gode resultat. For ein del tenester har vi ikkje gode nok metode for målstyring, men det er likevel rådmannens oppfatning at det er produsert gode tenester og at vi har godt fornøgde brukarar. Rådmannen meiner kommunen utpeikar seg ved å vera jamn god på alle områder.

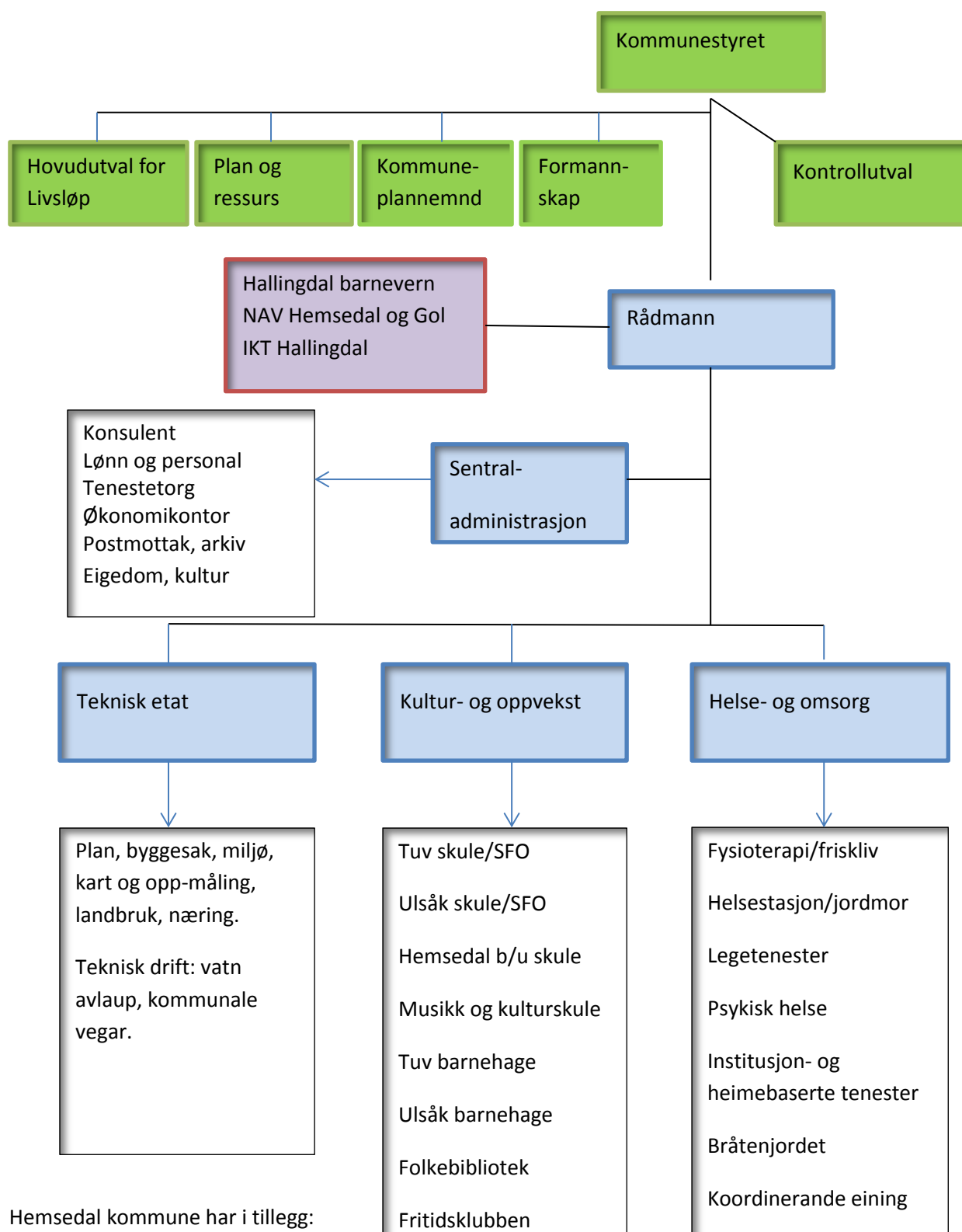
Dyktige tilsette er den viktigaste faktoren for å kunne tilby gode tenester. Resultatet av dette er fornøgde brukarar og gode resultat. Det god grunn til å takke alle medarbeidarane for innsatsen i 2013.

Det er og grunn til å framheve det frivillige arbeidet i lag og organisasjonar i Hemsedal.

Sveinung Halbjørhus

Rådmann

ORGANISASJONSKART HEMSEDAL KOMMUNE

Råd for menneske med nedsett funksjonsevne og eldreråd. Formannskapet med tillegg av representantar frå Framstegspartiet og Sosialistisk venstre er økonomiutval. Formannskapet med tillegg av to tillitsvalde er administrasjonsutval.

KOMMUNESTYRET

Oddvar Grøthe	Ordfører	Senterpartiet
Tove Eggen Lien		Senterpartiet
Pål Rørby		Senterpartiet
Knut H Ulsaker		Senterpartiet
Torstein Tuv		Senterpartiet
Jan Egil Halbjørhus		Høgre
Odd Holde		Høgre
Marte Steimler Thorset		Høgre
Iren Halbjørhus		Høgre
Tore Flaget		Høgre
Helene Sagabråten	Varaordfører	Arbeiderpartiet
Olav Syversbråten		Arbeiderpartiet
Olav Støyten		Kristeleg Folkeparti
Håvard Venås		Kristeleg Folkeparti
Tor Grøthe		Framstegspartiet
Tronn Inge Tuv		Framstegspartiet
Martin Lindal fram til 7. nov. Elin Tangen etter 7. nov		Sosialistisk Venstreparti

Kommunestyremøta blir overført på Radio Hallingdal og sakspapir og møteprotokollar blir gjort tilgjengelege på kommunens heimeside www.hemsedal.kommune.no.

Tal handsama saker	2010	2011	2012	2013
Kommunestyret	116	155	151	72
Formannskap	141	104	97	73
Hovudutval Plan og ressurs	104	110	105	84
Hovudutval Livsløp	64	52	77	37

Hemsedal kommune fekk elektroniske distribusjon av sakspapir og vedlegg til møter for politikarar i starten av 2013. Kvar av politikarane i faste råd og utval, samt enkelte vararepresentantar, fekk Ipad som arbeidsverktøy. Ipadene i seg sjølv førte med seg ein kostand for kommunen i forhold til innkjøp, men reduserte utgiftene til kopiering av politiske papir, samt porto til utsending, vil utlikne desse eingongskostnadene på kort tid. Effektiviseringa som elektroniske møter har ført med seg har også ført til at personressursar har blitt nytta andre stader. Det gamle systemet var tidkrevjande og dyrt. Det nye systemet er effektivt og raskt.

FOKUSOMRÅDE BEFOLKNING, SAMFUNN OG NÆRING

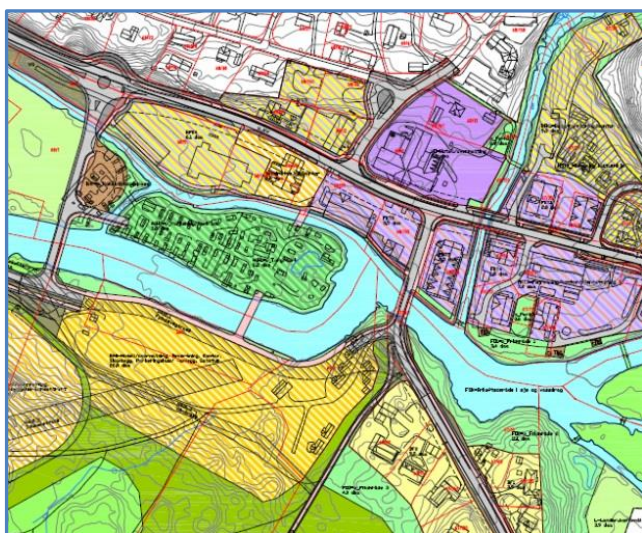
Kommuneplanen sin samfunnsdel skildrar kommunen sine overordna mål, og etterfølgjande oversikt syner ei kort resultatiskildring i høve overordna mål.

Utbyggingsstrategi:

«I Hemsedal vil me ha ein bevisst utbyggingspolitikk som tek omsyn til bærekraft, miljø og framtidige generasjonar.»

I samband med handlingsplan for 2014 vart «Kommunal planstrategi 2012-2015» oppdatert. Planstrategien fastsett kva for planoppgåver kommunen må starte opp, eller gjennomføre for å leggje til rette for ønskja utvikling i kommunen.

Det har vore stort engasjement omkring områdeplanane **Trøym sentrum** (sør- og vestre del) og Ulsåk. Begge planane har vorte lagt ut på høyring etter stort engasjement under ulike info- og

folkemøter. I Trøym sentrum har spesielt spørsmål om gondol og sikring av areal for framtidig fylkesveg stått sentralt. Planen synleggjer moglege utbyggingsområder omkring ein framtidig gondollokalisering, samt forslag til korleis dei samferdselsmessige utfordringane bør løysast.

For **Ulsåk** har spesielt utvidingsareal for oppvekstsenteret og samferdselsmessige løysningar (spørsmål om omlegging av fylkesvegen) stått sentralt.

Kommuneplannemnda har anbefalt utlegging av **kommunedelplan for Lykkja/ Markegardslia**. Det er forslag om 32 nye fritidstomter (LNF- Spreidd) utover det som ligg inne i dagens plan. I tillegg er det lagt inn eit mindre bustadfelt utover det som alt er regulert til spreidd bustadbygging. Planen vert lagt ut på høyring vinteren 2014.

Styringsgruppa for **næringsplan** har laga ferdig eit måldokument som gjenstand for felles arbeidsmøter med næringsliv og samfunn. Næringsplanen skal bli ein samla plan for landbruk, reiseliv, andre næringar og kultur/ samfunn. Ein sentral del av utbyggings- og arealpolitikken vert å sikre attraktive areal for kommersiell reiselivsutvikling (areal for varme senger). Gjennom året har det vorte innhenta kunnskap om denne problematikken. Dette har resultert i eit underlagsdokument som anbefaler framtidig arealpolitikk i høve varm- og kaldsengspolitikk. Grunnlaget er no lagt for felles prosesser med næringslivet omkring dette tema.

Ny Containerplass ved Holdebakken vart opna rett før haustferien. Det er opparbeida 16 nedgravne containarar med kjettingplass. Både kjetting- og containerplassen er belyst med totalt 4 lyspunkt og har gitt området eit estetisk løft. Holdeskarsvegen SA har gjeve eit bidrag på kr. 250.000,- for opparbeiding av kjettingplass i kombinasjon med containerplassen.

Som ledd i å få etablert ny **alpinnedfart** til sentrum har kommunen inngått gjennomføringsavtale med Statens Vegvesen som sikrar bygging av ei frittstående gangbru nedstrøms Skogstad bru, og eigen gang/ sykkelveg frå Bruhaugen fram til krysset Thorsetvegen og RV- 52. Kommunen har også nytta ein del ressursar på ein førespurnad om bistand frå Skistar om å bruke sin mynde til å ekspropriere areal slik at reguleringsplanen føremål om nedfart vert ivareteke.

Butilbod:

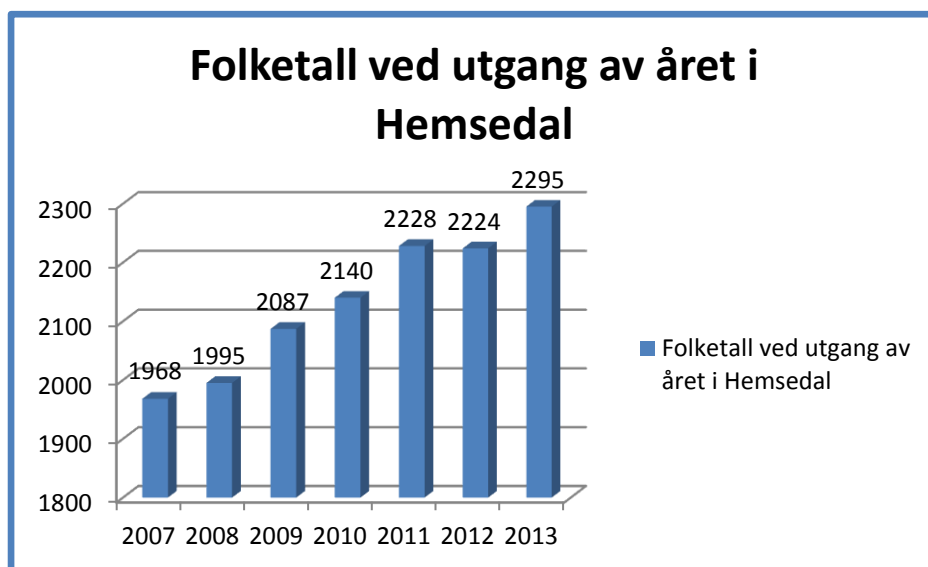
«I Hemsedal vil me at alle som bur, eller ynskjer å bu skal finne attraktive, varierte og tenlege butilbod.»

Bustadfeltet Svøo III er no ferdig opparbeida og rekneskapen er i tråd med budsjett. Det er selt ei kommunal tomt av totalt 31 tomter. Arbeidet med å opparbeide **kommunale bustadtomter** på Fiskum går også som planlagt. Kommunen har vedteke å selje tomtane til sjølvkost, noko som inneber at kommunen ikkje skal tene pengar på salet. Førebels anslag syner ein høg tomtepris. Det vart difor iversatt ein revidering av plan der målet har vore å fortette utan at dette skal gå ut over miljøkvalitetane i området. Det er no forslag om 7 fleire bueiningar (2- 4 mannbustader), og det vert venta at dette vil gje ein tomtepris som meir står i høve til marknaden og attraksjonsverdien i området. Planendringa ligg no på høyring. Begge bustadområda er planlagt med «ski inn – out» for langrenn, ein viktig folkehelsekvalitet. Tomtesal på Fiskum starter opp våren 2014. Totalt sett vil kommunen vere godt rusta kva gjeld tilbod av bustadtomter på Ulsåk og Trøym kva gjeld sentrumsnære eine- eller fleirmannsbustadar.

Ein viktig del av bustadpolitikken er ein medveten **oppfølging av buplikt** på bustad eigedommar. Det har vore eit sterkt ønskje om å hindre at bustader vert brukt som fritidsbustader,- ein bruk som vil kunne påverke prisen på bustader, men også føre med seg ulike miljøproblem spesielt i bustadfelt. To gonger kvart år vert det gjennomført ein kontroll mot folkeregisteret for å sjekke manglande busetjing. Det har ikkje vore registrert mykje brot på buplikta.

Utviklinga av **folketalet** har vore positiv for kommunen dei siste åra. Etter eit lite kvileskjær i 2012 har me vokse med 71 Hemsedølingar siste året. Mange opplever kommunen som ein attraktiv fjellkommune – sentralt mellom aust og vest. Med bra tilgang på bustadtomter, og bornehageplassar er det no viktig å leggje til rette for fleire arbeidsplassar. Det er framleis viktig å

vurdere ulike framskrivingsmodeller av folketalsutviklinga kritisk i høve kommuneøkonomi, og framtidige grunnlagsinvesteringar i offentleg infrastruktur.

Samferdsel og kommunikasjon:

«I Hemsedal vil me ha ein effektiv, trygg og miljøvennleg infrastruktur som sikrar næringslivet og innbyggjarane i kommunen.»

Trafikken gjennom Hemsedal sentrum fortsett å auke. Ferdigstilling av «Miljøprioritert gjennomføring» vart difor feira med pomt og prakt . Resultatet er ei estetisk opprusting og ein

kombinasjon av veg og gate som legg forholda til rette for trivsel, ferdsel og utvikling på bygda sine premissar. Bilete syner ordførar og seksjonsleiar Knut Erik Skogen i Statens vegvesen. Nytt vass- og kloakkanlegg vart ferdigstilt parallelt med flytting av gang/ sykkelvegen på nordsida av RV 52 forbi kommunehus og kyrkja. Sentrumet står no fram med 14 fartshumpar som gjer at mjuke og harde trafikkantar kan ferdast på likefot.

Arbeidet med **trafikktryggleik** har høg prioritert. Trafikktryggleiksplanen er følgt opp med tilskot frå Fylkeskommunen til

fartshumpar i Svø bustadfelt, samt midlar til etablering av rekkverk på Evjen bru. Kommunen har i tillegg ferdigstilt ny gang-/ sykkelveg frå Moen bru,- for ei samla investering på ca. kr. 2.3 mill.

Planarbeid for **gang/ sykkelveg** langs RV- 52 mellom Trøym sentrum og Holde bru er påstarta. Dette er ein statleg reguleringsplan som me håpar kan realiserast i 2015-2016.

Miljø:

«I Hemsedal vil me at miljøet skal takast vare på slik at landskapsbilete/landskapet og naturverdiane kan vidareførast til neste generasjon utan forringing.»

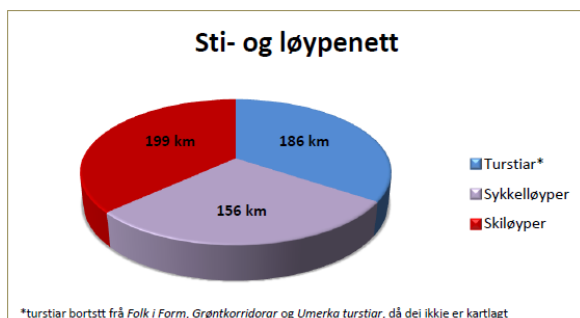
Innan ressurs- og miljøforvaltning har det vore jobba mykje med revisjonsvilkår for Heimsilvassdraget samt ny konsesjon for **Heimsil 3 kraftverk**. Allereie i 2007 gjekk kommunane Hemsedal, Gol og Ål kommunar saman om å krevje **revisjon av konsesjonsvilkåra for**

Hemsilvassdraget. E-CO energi AS har utarbeida eit revisjonsdokument som kommunane har gjennomgått. Føremålet med revisjonen var å betre miljø – og naturforholda ved å avbøte ulemper og negative verknader ved vassdragsutbygginga. Mellom anna har manøvreringspraksis, slipp av minstevassføring, biotopforbetrande tiltak og utsetjing av fisk stått sentralt.

Kva gjeld Heimsil 3 ønskjer E-CO å utvide kraftverket Hemsil 2 ved å auke slukeevna og redusere falltapet. Dette vil innebere ei mykje betre utnytting av vatnet i eit allereie utbygd vassdrag. Ny tunnell er planlagt bygd i fjell parallelt med eksisterande tunnell til Hemsil 2, og kraftstasjonen vil verte liggande i fjell i tilknytning til kraftstasjonen til Hemsil 2 på Gol. Kommunen har gjennom året, saman med Ål og Gol kommune hatt fleire rundar med NVE og regulant. Kva for konsekvensar ei slik investering vil få for framtidig pris på konsesjonskraft har stått sentralt. Det ligg mellom anna ann til at kommunen vil få ein ekstrakostnad på om lag kr. 1,5 mill for konsesjonskrafta kvart år. Hemsedal har difor kravd at konsesjonskraftprisen vert sett lik pris frå representative verk (OED-prisen) og argumentert med at det er urimeleg at me skal betale ca. 4- 5 % av investeringa gjennom auka sjølvkost for konsesjonskrafta utan vederlag. Saka ligg til behandling hjå NVE.

Arbeidet med ny **Sti- og løypeplan** har kome godt i gang. Det har vore eit enormt datamateriell å gjennomgå, og ikkje minst systematisere. Føremålet med planen er gjere medveten kva me har av stier- og løyper, kven som har ansvar for desse, og ikkje minst få avklart kva me ønskjer i åra som kjem. Som turistbygd er særskilt tilgangen, men også ein bærekraftig bruk av naturen viktig. Kommunen har eit overordna forvaltningsansvar, og ein endeleg plan vil vere retningsgjevande

for korleis kommunen, men også grunneigarar og næringslivet skal forvalte desse ressursane.

Planen synleggjer også mogeleg interessekonfliktar, og har forslag til korleis desse skal løysast. Det vert teke sikte på at handlingsdelen, - forslag til tiltak skal rullerast årleg. Planen er sendt på høyring og skal

vedtakast i 2014.

Oppfølging av **Energi- og Klimaplanen er krevjande** – ein ser at mange av måla er ambisiøse. Hemsedal er framleis på landstoppen (nr. 3), og best i Buskerud i høve innbyggjartalet i tall miljøfyrtårnsertifikat.

Skilt og reklamevedtekter for Hemsedal kommune

Vedteke av kommunestyre som K-sak 59 den 7. november 2013.

Hemsedal kommune har saman med næringslivet gjennomført ein prosess der **Skilt- og reklamevedtektane** er fornya. Dei nye vedtektene både rettleier, men gjer også alle meir medvetne på kva som er stygt og pent.

Samarbeidet mellom kommunen og næringslivet gir eit klart signal til alle om at ein ønskjer eit visuelt løft for turistbygda da ein veit at ein del av skilt- og reklamebruken i dag er ulovleg. Dei nye vedtektene vert følgt opp med info- og frukostmøter. Kommunen ønskjer å nytte neste år til å rettleie, samt rydde opp i uønskja skiltbruk.

Næringsliv:

«I Hemsedal vil me dyrke eit nyskapande næringsliv.»

Trøym sentrum har opplevd fleire endringar som fremmer meirhandel og utvikling. Friområdet omkring Innkjøpslaget og Rampa er pussa opp, og etablering av **klatrestein** har vorte eit positivt bidrag for området. Etter ein lengre prosess valde **Vinmonopolet** å etablere seg i bygda, nærmare bestemt på Rampa. Dette har vorte ei viktig handelsetablering når ein veit at alle større konkurrerande turistdestinasjonar har polutsal. Samstundes forventar ein stor del av bygdas gjester (50 % er utanlandske) lettare tilgang på alkoholhaldige drikker. **Handelstilbodet** har også vorte spreidd noko meir ved at Rimi vart flyttat til eit heilt nytt næringsbygg vest for Shellstasjonen. Dette har påverka trafikk- og parkeringsmønsteret positivt, i tillegg til at det estetisk har vorte rydda noko meir opp i miljøet.

Sparebanken 1 Eiendom overtok og pussa opp den nedlagte Coop- butikken i sentrum, og renoverte denne til eit attraktivt kontorbygg. Bakgrunnen for denne disposisjonen var etableringa av **Hemsedal Veksthus AS** – eit selskap som spesielt jobbar for å utvikle attraktive fagmiljø for kunnskapsbaserte verksemder. I dette miljøet får ein tilgang på møterom, kontorar for utleige, både fast og fleksibelt i form av prosjektkontor. Hemsedal kommune har sjølv leigd 3 etablerarkontorer som ledd i å kunne tilby ei meir komplett etablererpakke for dei som treng eit slikt tilbod. Veksthuset var fult ved utgangen av året. I samarbeid med næringsaktørar har kommunen arrangert ei rekkje **møteplassar** for både næringsliv og hyttefolk. Ein tett dialog og samarbeid er avgjerande for å sikre føresegelege rammer, i tillegg til infrastruktur som samfunnet etterspør for å sikre vidare utvikling.

Beredskapsarbeid har fått mykje fokus frå sentralt hald dei siste åra. Dette har resultert i at kommunane har, gjennom forskrift, blitt pålagt eit strengare krav til beredskapsarbeidet.

Hemsedal kommune har i 2013 oppdatert og vedtatt ny overordna beredskapsplan for kommunen si kriseleing. Planen vart testa hausten 2013 gjennom ei øving i regi av Fylkesmannen. Øvinga gjekk ut på å simulere eit straumbrot i Hemsedal kommune over fleire dagar med ekstremver. Øvinga inkluderte alle etatane i kommunen, samt nokre eksterne aktørar. I rapporten frå Fylkesmannen kjem det fram enkelte endringsforslag, men ingen avvik i planen. Planen blei evaluert og retta etter desse attendemeldingane. Kommunen har satt fokus på å få eit betre samarbeid med eksterne aktørar og rollefordeling internt i kommune for å kunne effektivisere beredskapsarbeidet i ei krise.

Hemsedal kommune har økt fokuset på beredskapsarbeidet i 2013. Kommunen jobbar kontinuerleg med å halde planverket oppdatert, samt å øve planane.

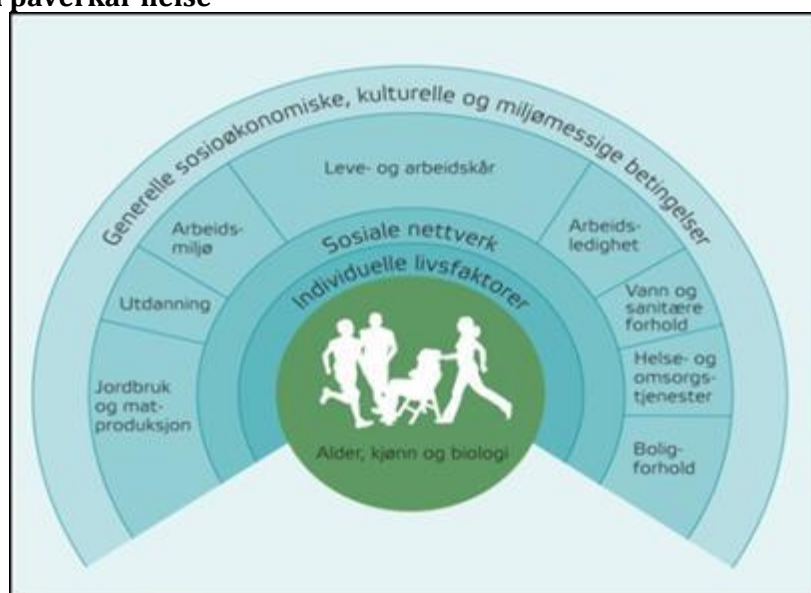
FOKUSOMRÅDE FOLKEHELSE

Folkehelse:

«At all kommunal planlegging og utvikling skal ta omsyn til miljøretta helsevern og universell utforming. Kommunal planlegging og utvikling skal ta omsyn til tenesteomfanget ved helse- og velferdstenestene»

Folkehelsearbeid er kommunen sin innsats for å oppretthalde, betre og fremje befolkninga si helse gjennom å svekke dei faktorar som medfører helserisiko, og styrke dei faktorar som bidreg til betre helse. Det er viktig å jobbe med ei felles forståing av eit breitt førebyggjande arbeid i kommunen

Faktorar som påverkar helse

Kilde: Dahlgren, G., Whitehead, M. (1991)

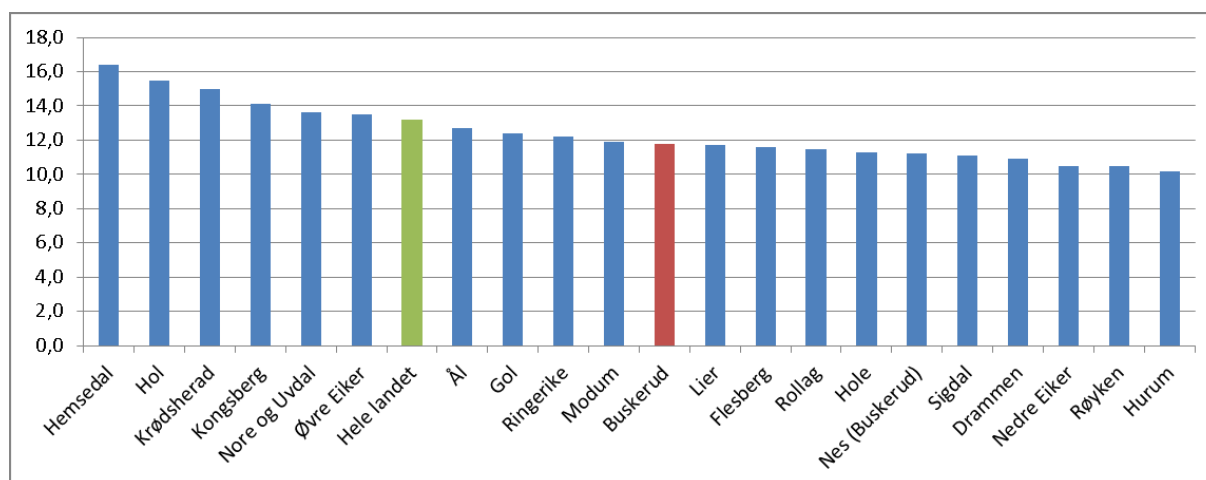
Hemsedal kommune har utarbeidd ein **planstrategi** der folkehelse har eit overordna perspektiv. For å koordinere tverrfagleg og tverretatleg samarbeid innan folkehelse har kommunen etablert ei **ressursgruppe** innan folkehelse. Eit av medlemmene er utpeika som **folkehelsekoordinator** og møter som kommunen sin representant i interkommunale fora.

I 2013 starta ei samarbeidsprosjekt mellom Hemsedal kommune, Hemsedal turisttrafikklag, Hemsedal idrettslag, Hemsedal skiforening, og Hemsedal turlag. Målet er **Hemsedal- Norges sprekkaste Bygd**.

I prosjekt Hallingdal lokalmedisinske tenester er det oppretta ei eigen prosjektgruppe innan folkehelse. Dei skal levere rapport i løpet av 2014.

Kommunen skal ha ein oversikt over helsetilstanden. Ein av oversiktane som blir utarbeidd frå sentralt hald er **folkehelseprofilen**. Den viser at Hemsedal har få eintydige folkehelseutfordringar. Hemsedal har lågare tal på personar med uføretrygd. Det er mindre bruk av medikament, og det er færre som har livstilsjukdommar. Det er fleire med låg inntekt og Hemsedal har fleire med personskadar som blir behandla i sjukehus

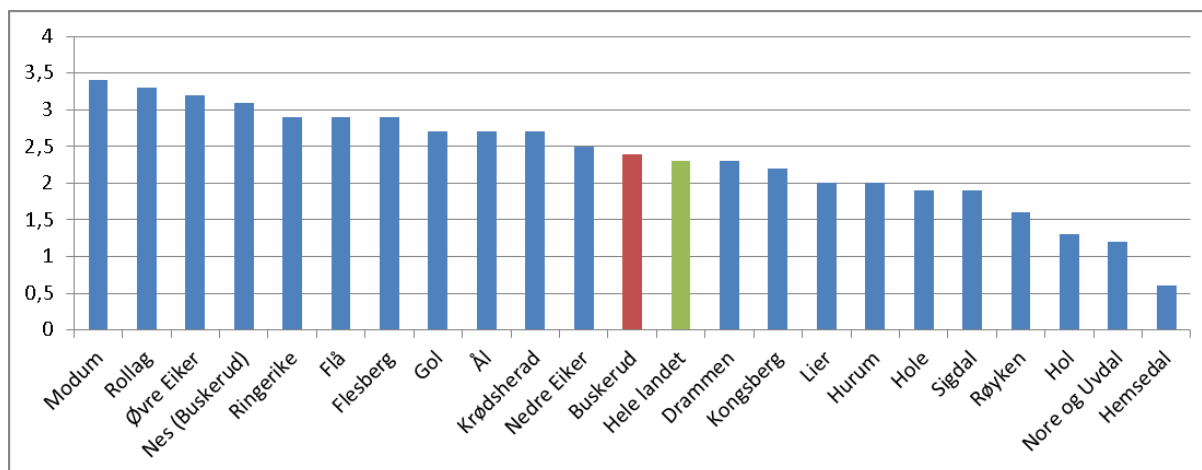
Figur 17: Personskader etter alvorlige ulykker, per 1 000 innbygger, standardisert, 2009 - 2011

Kilde: www.fhi.no

Gjennom lokal kunnskap, samanstilling av informasjon og data skal kommunen identifisere, samt vurdere konsekvensar og årsaksforhold på kommunen sine folkehelseutfordringar. Det er spesielt viktig å vere merksam på trekk ved utviklinga som kan skape eller oppretthalde dei sosiale eller helsemessige problem/ forskjellar.

Uføretrygdene som andel av befolkningen (18-44 år), 2008-2010.

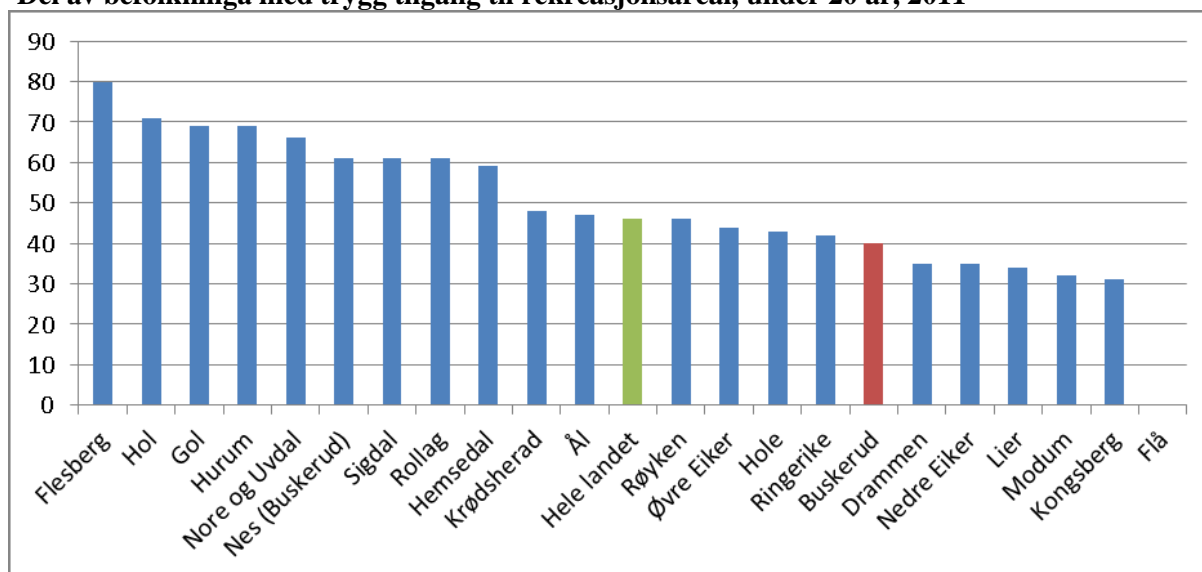
Kilde: www.fhi.no

Alle einingar i Hemsedal kommune utøver på ulike måtar eit helsefremjande, førebyggjande folkehelsearbeid. Det er fokus på tværfagleg samhandling ikkje minst innan førebyggjande arbeid og tidleg innsats for barn og unge sin fysiske/ psykiske helse. Viktige satsingsområder og prosjekt er mellom anna Felles Løft, Ny giv, kjærleik og grenser, Barn i rusfamiliar, LEK, FUA- Fysisk aktivitet for inaktive unge. Diabetesprosjektet er eit av fleire tiltak som er sett i gong av prosjekt Hallingdal lokalmedisinske tenester

I Hemsedal er det mange lag og organisasjonar som utfører eit viktig folkehelsearbeid. I Hemsedal er nesten halvparten av innbyggjarane medlemmer i idrettslaget. Det er eit aktivt kulturliv og mange uformelle og formelle sosiale møtearenaer. Det er viktig at kommunen i lag med dei frivillige legg til rette for at grupper som kan falle utanom også kan ta del i gode sosiale aktivitetstilbod.

I Hemsedal er det flotte naturområder og mange gode tilbod innan fritidsaktivitetar. Det er under utarbeiding ein eigen sti og løypeplan og det er blitt satsa mykje på å legge til rette for skianlegg på Gravset

Del av befolkninga med trygg tilgang til rekreasjonsareal, under 20 år, 2011

Kilde: www.ssb.no

FOKUSOMRÅDE MEDARBEIDARAR

Hemsedal kommune ynskjer å gje medarbeidarane ei meiningsfull, utviklande og inspirerande kvardag. Kommunen er kjent for sitt gode arbeidsmiljø med engasjerte og positive medarbeidarar.

I ein liten kommune må mange arbeide med fleire fagfelt enn medarbeidarar i større kommunar. Sårbarheita er større ved avviking av ferie eller anna fråvær frå jobben. Arbeidsmengdene og tidspresset er tidvis stort.

Hemsedal kommune må arbeide meir med desse utfordringane. Hemsedal kommune er ein dynamisk og moderne kompetansearbeidsplass. Kommunen sine tilsette er den viktigaste ressursen vi har for å kunne gje våre innbyggjarar eit fullverdig tenestetilbod.

I Hemsedal kommune arbeider 222 kvinner og 47 menn. Desse 269 medarbeidarane utgjer 208 årsverk. Dette er ei auke med 10 årsverk i høve til 2012.

Lønsutviklinga for fast- og timelønte hovud- og bistillingar pr. 1.12.2012 til 1.12.2013.

Kjønn	Månedsfortjeneste 2013	Grunnlønn 2013	Endring i månedsfortjeneste 2012-2013	Endring i grunnlønn 2012-2013	Ansatte 2013	Årsverk 2013	Endring i årsverk 2012-2013
Kvinner og menn	35.495	33.416	3,4%	2,0%	269	208	5,1%
Kvinner	35.135	33.039	4,2%	2,7%	222	168	7,1%
Menn	37.027	35.014	1,1%	0,2%	47	40	-2,5%

Hemsedal kommune fylgjer gjeldane lovar, forskrifter og tariffavtalar som kan bety noko for likebehandling mellom kjønna. I rådmannens leiargruppe er det like mange kvinner som menn.

Lønsforhold justert for ulike faktorar. Fastlønte hovudstillingar i Hemsedal kommune.

Gjennomsnittleg fortjeneste pr. månadsverk og gjennomsnittleg grunnløn pr. månadsverk for kvinner i prosent av menns løn

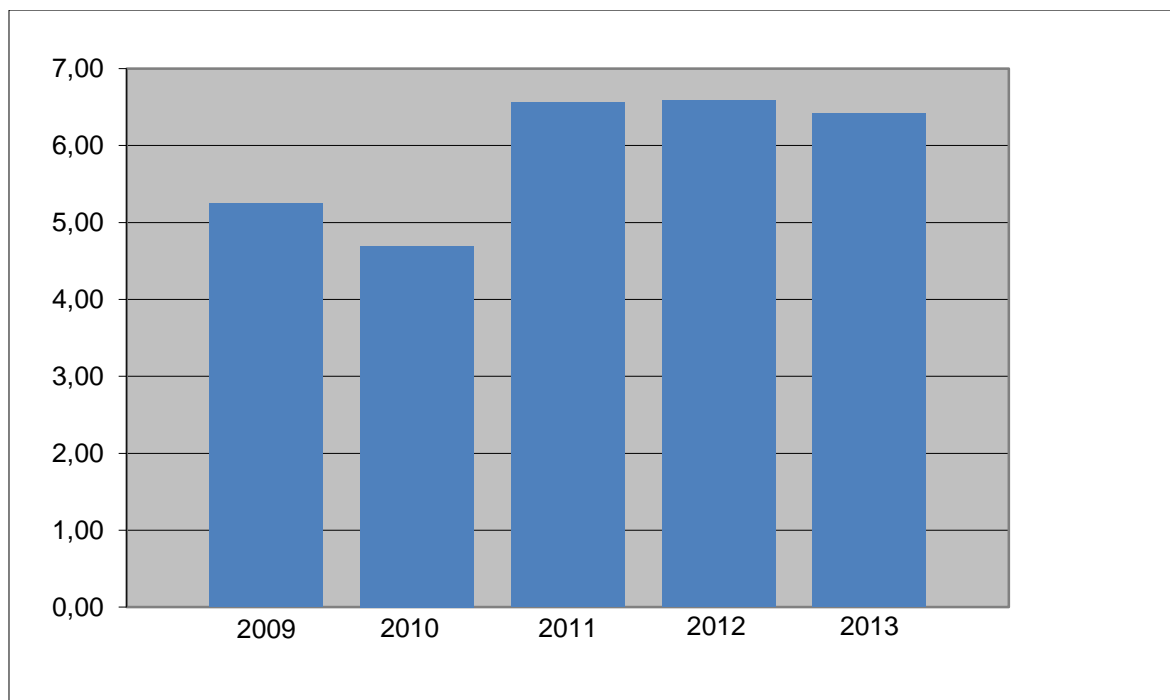
	Årstall					
	2011		2012		2013	
Justert for	Kvinneres månedsfortjeneste i % av menns	Kvinneres grunnlønn i % av menns	Kvinneres månedsfortjeneste i % av menns	Kvinneres grunnlønn i % av menns	Kvinneres månedsfortjeneste i % av menns	Kvinneres grunnlønn i % av menns
Alder	90	88	93	92	95	95
Ansattgruppe	97	97	96	97	95	97
Stillingskode	99	99	99	99	99	100
Utdanning	95	95	91	92	93	92

**ANSATTE FORDELT PÅ STILLINGSPROSENT OG KJØNN
I HEMSEDAL KOMMUNE. TALL PR. 1. DESEMBER I DET
ENKELTE ÅR**

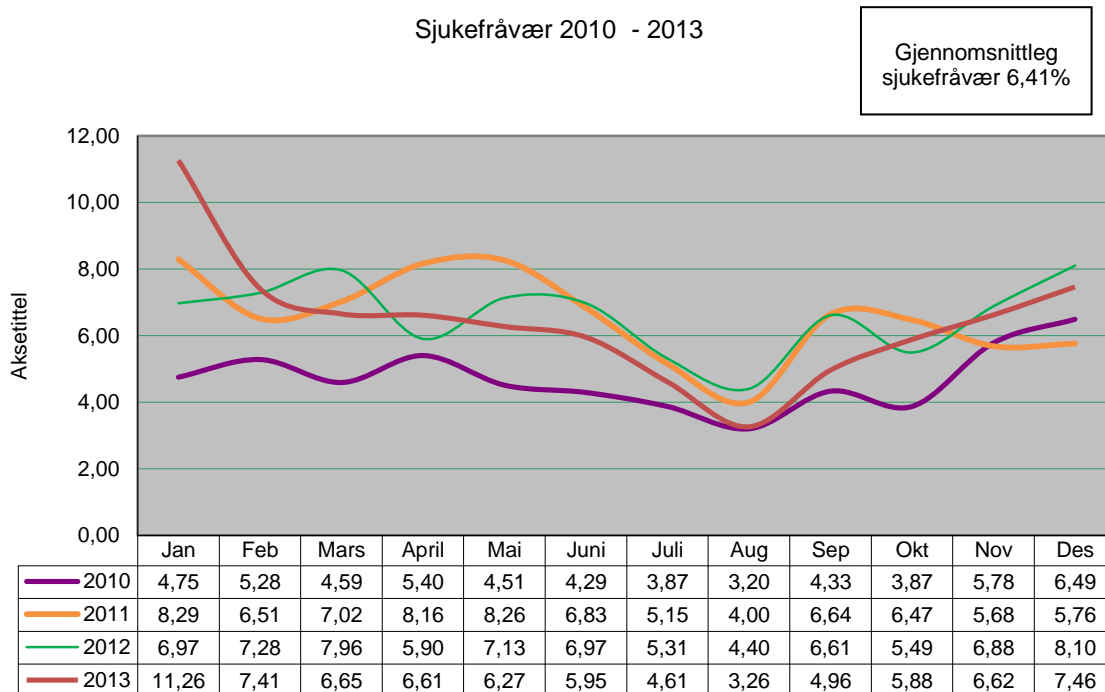
Stillingsprosent	Kjønn	Årstall					
		2011		2012		2013	
		Antall ansatte	Prosent	Antall ansatte	Prosent	Antall ansatte	Prosent
0 - 24,9%	Kvinner og menn	14	5,6	29	10,7	10	3,7
	Kvinner	10	4,8	26	11,7	8	3,6
	Menn	4	9,3	3	6,3	2	4,3
25 - 49,9%	Kvinner og menn	13	5,2	25	9,2	21	7,8
	Kvinner	11	5,3	22	9,9	17	7,7
	Menn	2	4,7	3	6,3	4	8,5
50 - 74,9%	Kvinner og menn	63	25,1	56	20,7	69	25,7
	Kvinner	58	27,9	51	22,9	65	29,3
	Menn	5	11,6	5	10,4	4	8,5
75 - 99,9%	Kvinner og menn	62	24,7	61	22,5	79	29,4
	Kvinner	59	28,4	58	26,0	70	31,5
	Menn	3	7,0	3	6,3	9	19,1
100%	Kvinner og menn	99	39,4	100	36,9	90	33,5
	Kvinner	70	33,7	66	29,6	62	27,9
	Menn	29	67,4	34	70,8	28	59,6

I Hemsedal kommune er det ein klar overvekt av kvinner i deltidstillingar. Andelen kvinner som jobba 100 % er gått ned frå 36,9 % i 2012 til 33,5 % i 2013. Andelen kvinner som jobba mellom 75 og 99 % auka frå 22,5 % til 29,4.

Hemsedal kommune har hatt eit lågt sjukefråvær i mange år. Tabellen under viser gjennomsnittleg legemeldt og eigenmeldt sjukefråvær dei siste fem åra.

Tabellen under viser eigenmeldt og legemeldt sjukefråvær for kvar måned dei fire siste åra.

Sjukefråværet gjekk svakt ned i 2013. I forhold til kommunesektoren har Hemsedal kommune eit lågt sjukefråvær.

Kommunen har behov for vidare- og etterutdanning innanfor mange fagområder. I 2013 har ein arbeidet med ein opplæringsplan som er tenkt vedteke i 2014

Hemsedal kommune har inngått avtale om inkluderande arbeidsliv (IA-avtala)

Kommunen har hatt seniortiltak for tilsette mellom 62 og 67 år. Tiltaka er bonusordning eller meir fritid.

Hemsedal kommune er medlem av HAVA BHT (Hallingdal og Valdres bedriftshelse) der kommunen kjøper eit visst tal timar for gjennomføring av aktivitetar i Hemsedal.

Kommunen arbeider aktivt med HMS (helse, miljø og sikkerheit). Arbeidsmiljøutvalet har fleire møter i året der dei går gjennom avviksrapportar. Det blir og laga ein plan for kva oppgåver som skal prioriterast. HMS-boka vert revidert kvart år. Dette er kvar enkelt leiar sitt ansvar saman med verneombod.

Kommunen er oppteke av at alle skal kjenne tryggleik og arbeidsglede på arbeidsplassen. Arbeidet til hovudverneombodet saman med verneomboda har vore viktig for kommunen.

Kommunen har og hatt eit godt samarbeid med alle tillitsvalde.

Kommunestyret har vedteke etiske retningslinjer for å sikre ein høg etisk standard i kommunen.

FOKUSOMRÅDE ØKONOMI

DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSUTGIFTER:

Driftsresultat:

	R 2010	R 2011	R 2012	B 2013	R 2013
Skatt inntekt og formue	55861	53345	55826	57000	57290
Eigedomsskatt	7928	7393	11353	9500	9831
Rammetilskot	24434	45741	54605	67500	66669
Øvrige driftsinntekter	64741	61857	59643	52781	68227
Sum driftsinntekter	152964	168336	181427	186781	202018
Lønns- og sosiale kostn.	105950	110226	117584	115787	126420
Varer og tenester til ten. Prod.	22872	25670	24444	25086	26513
Varer og tenester til erst.					
Tenesteproduksjon	16231	21062	23963	28432	29767
Overføringer til andre	10374	14735	14292	16859	11720
Avskrivninger	9022	8914	9291	8478	9963
Fordelte utgifter	(80)	(212)	(064)	(0)	(090)
Sum driftsutgifter	164369	180395	189511	191330	204293
Brutto driftsresultat	-11405	-12060	-8084	-4549	-2275
- netto renter, utbytte	(6754)	(6590)	(8105)	(5698)	(6570)
- netto avdrag	6241	6652	6263	4.950	5287
- utlån over dr.regnskap	30	113	12	0	0
- motpost avskrivning	9022	8914	9291	8478	9963
Netto driftsresultat	-1901	-3322	3037	4677	8970

Driftsresultat i tabellen er rekna ut frå standard oppsett. Dette er i nokon grad misvisande i høve til privat rekneskapsføring. Mellom anna vil det vere ein del inntekter som ikkje er til fri disposisjon (øyremerka) og der mindreforbruk må avsettast til fond og omvendt; ein del kostnader som skal dekkast av fond. Interne finansieringstransaksjonar er ikkje ein del av tabellen.

Netto driftsresultat:

Resultatmål:	R 2010	R 2011	R 2012	B 2013	R 2013
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	-1,24 %	-1,98 %	-2,69 %	1,7 %	4,4 %

Netto driftsresultat er eit mål på kommunen si handlefridom, direkte og indirekte. Eit positivt netto driftsresultat syner i kva for grad drifta aleine greier å bidra til eit overskot.

Kommunaldepartementet har uttalt at kommunane bør ha eit høgare netto driftsresultat enn 3 % av brutto driftsinntekter. For Hemsedal skulle resultatet vore ca.6 mill. kr. Hemsedal kommune har i 2013 eit netto driftsresultat på ca. 9 mill. kr.

Årets resultat er påverka av at ein budsjetterte med høgre reguleringspremie enn me endte opp med. Likeeins vart andre overføringar frå staten med krav om motyting større enn budsjett.

Driftsinntektene har auka frå 2012 til 2013 med 20,5 mill. kr. Dette utgjer 11,3 %. Målt mot budsjett kan det sjå ut som ein har hatt ein stor vekst i inntekter. Dog er refusjon sjukepengar ikkje budsjettert. Desse postane utgjer over 4,1 mill. kr. Vidare har me ca. 11 mill. meir i overføringar/tilskot frå staten og 1 mill. meir i brukerbetalinger i høve til budsjett.

Driftsutgiftene:

Generelt:

Driftsutgiftene syner ei auke på 7,8 % frå 2012 til 2013. I kroner utgjer dette 14,7 mill. kr. Av dette utgjer løn 8,8 mill. Elles har overføringar auka med 2,0 mill. og varer og tenester som erstattar tenesteproduksjon auka med 1 mill.

LØNSOVERSIKT 2013	BELØP I 1000
Løn 2013**	126366
Ref. sjukepengar	-4221
Reguleringspremie KLP er ikkje budsjet på lønsskonti	-3949
Lønssbudsjett 2012	-115172
Avvik i 2012	3024
Avvik i %	2,45

** (125843 + premieavvik 522)

Avvik skuldast : kultur og oppvekst 0,813 mill. helse og omsorg 3,16 mill. teknisk mindreforbruk 0,5 mill. og sentraladministrasjon mindreforbruk 0,46 mill.

Oversikt løn viser at kommunen har relativt god kontroll på lønskostnadane i 2013. Veksten i løn og sosiale kostnader i 2013 var 8,8 mill. eller 7,5 %. Veksten i løn og sosiale kostnader i 2012 var på 7,3 mill. eller 6,7 %. Veksten i løn og sosiale kostnader i 2011 var på 4,3 mill. kr. eller 4 %. I 2010 auka dei same kostnadane 12 %, som utgjer 11,3 mill. kr. For 2009 er dei tilsvarande tala 6,8 mill. kr og 7,8 %.

Løn		**126 366 051
Budsjett løn		115 172 000
Budsjett regulerings premie		6 306 000
Avvik		4 888 051
Ref Sjukep		-4 221 418
Reelt avvik som består av:	666 633	666 633
Diff. Budsj/rekn. Reg premie	2 357 129	
Reelt avvik	3 023 762	
Premieavvik		-522 545
Bokført avvik(meirforbruk)		144 088

** (125843 + premieavvik 522)

Løn 2012	Regnskap			Ref	
	2013	Buds(end) 2013	Avvik(per.) 0	sjukep 2013	Reelt bokført avvik 2013
Sentraladm	12 481 013	9 456 000	3 025 013	-60 442	** -3 341 429
Kultur og oppvekst	51 008 668	47 670 000	3 338 668	-2 506 670	831 998
Helse og omsorg	43 972 268	39 422 000	4 550 268	-1 388 745	3 161 523
Teknisk	18 381 557	18 624 000	-242 443	-265 561	-508 004
T O T A L T	125 843 506	115 172 000	10 671 506	-4 221 418	

** (budsjettert reg premie 6,306 mill. dvs pensjon totalt ca 15,4 % av løn)

Tabellen syner bruk av løn i dei ulike etatane i forhold til budsjett. Kostnadane med pensjonsutgiftene er budsjettert under sentraladministrasjon på ei kapitalområdet (1080) og er forklaringa på avviket der. I tillegg er kostnadane i samband med pensjonen ca. 3 mill. kr lågare enn budsjettert og dette er og ført på sentraladministrasjon. Reelt er det eit mindreforbruk på løn for sentraladministrasjon på 0,46 mill. kr.

Lønskostnader i høve til sum driftsinntekter:

(i % av sum driftsinntekter:)

Resultatmål: R 2010 R 2011 R 2012 R 2013
Løn og sosiale kostnader/driftsinntekter (i %) 69,2 % 65,3 % 64,8% 62,6 %

Tabellen og tala syner i kva for grad driftsinntektene er knyta opp mot reine lønskostnader. Lønskostnadene er som oftast ein fast post som er vanskeleg å gjere noko med på kort sikt og evt. som oftast har direkte med kommunal tenesteproduksjon å gjere. Ein reduksjon av lønskostnader vil normalt medføre at stillingar ikkje blir besett og at oppgåver ikkje blir gjort sidan kommunal tenesteproduksjon i stor grad handlar om menneskelege ressursar

Reduksjon i 2012 har vore på 2,2 %. 62,6 % er ein forbetring i høve til i fjor.

Skatt på inntekt og formue i høve til sum driftsinntekter:

(i % av sum driftsinntekter:)

Resultatmål:	R 2010	R 2011	R 2012	R 2013
Skatt på inntekt og formue/driftsinntekter (i %)	36,5 %	31,7 %	30,8 %	28,3 %

Skatteinntektene utgjer ein stor del av driftsinntektene men forholdstalet minkar. Det er bra, men slike tal kan sjølvsagt tolkast på fleire måtar; ein måte å sjå det på er at eigenfinansieringa aukar og at ein er mindre avhengig av andre inntekter – skatt bør på ein måte vere ein vesentleg inntektskjelde i eit offentleg budsjett. Sett utanfrå kan det sjå ut som at inntektene hjå våre innbyggjarar går ned (reduisert aktivitet) og at næringslivet går mindre bra (reduisert skattetrekk og redusert skatt frå verksemdene). Dette er nok også tilfelle i Hemsedal og det stemmer nokså godt med utviklinga elles i Norge etter finanskrisa. Generelt sett kan ein seie at det er **bra** dersom skatteinntektene sin del av totale driftsinntekter aukar i ein kommune, men det seier ikkje heile sanninga.

Det er nemleg slik at det ikkje er at all auke i skatteinntektene som tilfelle kommunen. Skattesystemet er eit sinnrikt system med varierende fordelingstal mellom stat, fylke og kommune som gjer at ein ikkje utan vidare veit kor mykje kommunen vil sitte att med av skatteinntekter når inntektsåret er over. Ein annan sak er at det også føregår andre korreksjonar som sørgjer for at ikkje all aktivitetsauke blir att i kommunen. Ei korreksjon som blir gjort frå staten er fortløpande justering av rammetilskotet – der meir skatteinntekter enn berekna når rammetilskotet vart tildelt, medfører redusert rammetilskot. Dog har reduserte skatteinntekter blitt kompensert ved høgre rammetilskot. – jfr. Neste punkt

Rammetilskot i høve til sum driftsinntekter:

(i % av sum driftsinntekter:)

Resultatmål:	R 2010	R 2011	R 2012	R 2013
Rammetilskot/driftsinntekter (i %)	16,0 %	27,2 %	30,1 %	33,0 %

Skjønsmidlar barnehagar er no innlemma i rammetilskotet.

Som tabellen syner, så er det vekst i rammetilskotet i høve til totale driftsinntekter. Ein får her kompensert for tap av skatteinntekter om ikkje krone for krone. På same måte som det var ein ulempe med omsyn til korreksjon av auka skatteinntekter, så er det også ein fordel når kommunen får ein reduksjon i dei same inntektene.

Ulempa og fordelan er at det ikkje er korreksjon krone for krone. Dette tilseier at ein freistar å ikkje nytte gode skatteår (t.d. 2006) til å auke driftsutgiftene, men forsøker å disponere årsoverskot (mindreforbruk) til sparing for å møte dårlege skatteår.

Investeringsrekneskapen

Investeringsrekneskapen syner at det er nytta like i overkant av 23,6 mill. kr. til investeringar i 2013. I tillegg kjem interne finansieringstransaksjonar som utlån, avsetning av tomtesalsinntekter og aksjar til fond (totalt ca 6,5 kr. mill. kr.). Dette siste er meir å rekne som ein vurderingsending frå tidlegare år der det blir føreslege å sette av salsinntekter frå tomter og eigedomar til fond som deretter er nytta til å finansiere investeringar. Dette for å ha klarare oversyn over kva ein har til reell disposisjon til finansiering slik at ein unngår "mogelege" inntekter som finansiering av årets investeringar. I 2013 er dette gjort for sal av tomtar som ikkje har direkte samanheng med sjølve

investeringa. I framtida bør dette gjerast for alle salsinntektene. Samla inntekter er 2,2mill.

Den største posten i investeringsrekneskapen er industriområde Svøo, bygdeheimen, biobooster, trøim sør, miljøprioritert gjennomkjøring R52, Svøo III og inndekning av tidl udekka .

Investeringane og interne finansieringstransaksjonar (om lag **27,9** mill. kr. for 2013) er finansiert slik:

Finansieringskjelde:	Beløp
Bruk av lån	-18 376 395,75
Mottatte avdrag på utlån	667 829,98
<i>Salg av aksjer og andeler</i>	19 193
<i>Overføringer frå driftsrekneskapet</i>	-2 175 320
<i>Bruk av disposisjonsfond</i>	0
<i>Bruk av ubundne kapitalfond</i>	-6 194 231,83
<i>Bruk av bundne driftsfond</i>	-100 000
<i>Bruk av bundne kapitalfond</i>	0
<i>Udekka i investeringsrekneskapet</i>	-407 754,98
TOTALT	27 940 725,54

BALANSEN – NOKRE VIKTIGE SAMANHENGER:

Fondskapital:

(i 1.000-kroner:)

Type fond	R 2010	R 2011	R 2012	R2013
Bundne driftsfond	10849	10224	8370	8774
Bundne investeringsfond	2947	2300	2671	3340
Ubundne investeringsfond	1360	4	3206	90
Disposisjonsfond	15985	15528	12104	16319
SUM:	31140	28056	26351	28523

Fondsmidlar er inndelt i 4 grupper. Det er nokre vurderingar som må gjerast mellom nokre av gruppene, men det er meir marginalt i oversynet. Gruppene har nokre særpreg:

Bundne driftsfond er øymerka midlar som berre kan nyttast til drift og dei føremål dei er meint å dekke ved overføringa til kommunen. Når midlane er sett av til fond, så er det fordi dei ikkje er nytta til føremålet fullt ut i rekneskapsåret dei er motteke. Midlane er ikkje til fri disposisjon for Kommunestyret.

Bundne investeringsfond er øymerka til spesielle investeringsføremål. Kommunestyret kan ikkje omprioritere desse midlane.

Ubundne investeringsfond kan berre nyttast til investeringar og ikkje til driftstiltak. Kommunen

kan sjølv disponere midlane.

Disposisjonsfond kan nyttast både til driftstiltak og til investeringstiltak. Kommunestyret bestemmer kva midlane skal nyttast til.

Eit "problem" med fondskapitalen slik den er sett opp i tabellen er at den ikkje syner kva som er til disposisjon til nye tiltak. Dei aller fleste fonda er allereie nytta til spesielle tiltak eller spesielle investeringar. Det er eit mål å få klarare oversyn over kva som er reelt til fri disposisjon til nye tiltak.

"Hovudproblemet" er likevel at det er altfor lite fondsmidlar – handlefridomen er for liten til å finansiere naudsynlege tiltak som dukkar opp under veis.

For å illustrere dette kan ein nemne at dersom alle prosjekt – som er på gong i kommunen og som er finansiert heilt eller delvis av fondsmidlar - vart fullført i løpet av året , så ville ein ikkje ha midlar til å dekke laupande utgifter sidan fondsmidlane inngår i omløpsmidlar.

Dette kan ein også sjå i tabellen nedanfor – arbeidskapital:

Arbeidskapital:

(i 1.000-kroner og i % av sum driftsinntekter:)

Resultatmål:

Arbeidskapital i kroner

Arbeidskapital/sum driftsinntekter (i %)

R2010	R 2011	R 2012	R2013
27418	21046	38554	41187
17,9 %	12,5 %	21,2	20,3 %

Arbeidskapitalen er forskjellen mellom omløpsmidlar og kortsiktig gjeld og seier oss noko om i kva for grad vi greier å gjere opp for oss. Har vi ein negativ arbeidskapitel vil vi ikkje kunne greie oss utan å måtte bruke av "dyr" kassakreditt eller så klart be om betalingsutsetting. Det er ikkje bra at arbeidskapitalen er under 20 %.

Ei arbeidskapital i % av driftsinntekter på meir enn 20% bør vere eit gunstig mål. Men merk likevel at fondskapitalen inngår i omløpsmidlane og dermed medverkar til at arbeidskapitalen ser betre ut enn den er..

Likviditetsgrad 1:

(i 1.000-kroner og som forholdstal:)

Resultatmål:

Omløpsmidlar

Kortsiktig gjeld

Likviditetsgrad 1:

2010	R 2011	R 2012	R2013
49560	50831	74206	75726
22142	29786	35652	34538
2,24	1,71	2,08	2,19

Likviditetsgrad 1 er eit nøkkeltal som seier noko om i kva for grad kommunen evner å betale dei kortsiktige forpliktingane – i kva for grad ein evner å gjere opp for seg. I det private er dette ofte nytta som måltal og ein seier at dette **talet bør vere høgare enn 2**. I omløpsmidlar inngår også kortsiktige fordringar som ikkje utan vidare kan gjerast om til pengar for å betale kortsiktig gjeld.

Likviditetsgrad 2:

(i 1.000-kroner og som forholdstal:)

Resultatmål:

Mest likvide omløpsmidlar

Kortsiktig gjeld

Likviditetsgrad 2:

R 2010	R 2011	R 2012	R 2012
30078	29788	48602	49657
22142	29786	35652	34538
1,36	1,00	1,36	1,44

Likviditetsgrad 2 er eit nøkkeltal som seier noko om i kva for grad kommunen evner å betale dei kortsiktige forplikingane [her og no](#). I omløpsmiddel inngår stort sett berre bankinnskot. I det private er dette ofte nytta som måltal og ein seier at **dette talet bør vere høgare enn 1**.

Gjeld – i kroner (eks. pensjonsforpliking):

(i 1.000-kroner:)

Resultatmål:

Lånegjeld i heile 1.000

R 2010	R 2011	R 2012	R 2013
96781	110429	140976	152460

Gjeld – i % av brutto driftsinntekter (eks. pensjonsforpliking):

(i % av brutto driftsinntekter:)

Resultatmål:

Lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

R 2010	R 2011	R 2012	R 2013
63,3 %	65,6 %	77,7 %	75,5 %

Gjeld – i kroner pr. innbygger (eks. pensjonsforpliking):

Resultatmål:

Lånegjeld pr. innbygger(2.295)

R 2010	R 2011	R 2012	R 2013
46373	49564	63275	66.431

Kommentarar:

Ein har i oversynet teke berre omsyn til langsiktig gjeld til låneinstitusjonar. Det er ikkje uvanleg å ta med også pensjonsforpliking i oversynet over langsiktig gjeld.

Direkte samanliknbare tal for kommunane i Hallingdal er ikkje lett å finne. Nokre [har](#) lita lånegjeld, andre har organisert eigedomane annleis i eksterne aksjeselskap, medan andre [har](#) høgare lånegjeld.

Det seier seg sjølv at høg lånegjeld er ei belastning og ein risiko for kommuneøkonomien. Slik situasjonen har vore dei siste to åra har kapitalkostnadene likevel vore til å leve med. Men ein er utsatt for renterisiko og den langsiktige lånegjelda redusera handlefridomen til kommunen. Ein stor del av lånegjelda er i stor grad sjølvfinansierande, då det gjeld investeringar knytta opp mot VA. Difor vert ein stor del av avdrag og renter finansiert ved dette og kommunen er ikkje så sårbar som andre kommunar som har gjort investeringar som til dømes kulturbygg osv.

Fordringar:**Resultatmål:**

Kortsiktige fordringar

R 2010	R 2011	R 2012	R 2013
13 695	15 475	15 420	15 332

Kommunen har hatt fokus på fordringsmassen i fleire år og har god kontroll på denne.

TENESTEOMRÅDE KULTUR OG OPPVEKST

Etaten har fleire verksemder innanfor områda kultur og oppvekst.

Kulturområdet femner om musikk- og kulturskule, folke- og skulebibliotek, unge og fritid, lag og organisasjonar og generelle kulturaktivitetar.

Oppvekstområdet består av verksemdene barnehage, grunnskule, skulefritidsordning og vaksenopplæringa.

Oppvekst

«Hemsedal kommune vil ha eit trygt oppvekstmiljø, der kvar enkelt kan utvikle seg til eit sjølvstendig menneske, og rustast til å møte livets oppgåver og meiste utfordringar saman med andre»

Det handlar om eit livsperspektiv!

Sentrale utfordringar innan oppvekst

- Arealbehov for Tuv skule og barnehagane på Ulsåk og Tuv.
- Innarbeide innsparinga i skulen i drift.
- Ta hand om auka spesialundervisning i grunnskulen innanfor budsjetttrammene.
- Nok kvalifiserte pedagogar i barnehagen
- Pedagogar i skulen med godkjent kompetanse i forhold til sentrale krav.
- Vidareutvikle kvalitetssystem som sikrar at kommunen fylgjer pålegg i lov og forskrift

Sentrale utfordringar innan kultur

- Organisere og fordele arbeidsoppgåver innanfor området kultur og oppvekst
- Vidareutvikle Hemsedal folkebibliotek som ein sentral arena for kunnskap- og kulturformidling for barn, ungdom og vaksne i eit livslangt perspektiv.
- Ta vare på historia, både den gamle og nye, for komande generasjonar.

Grunnskule

Skulane er organisert ved at det er to småskular frå 1. til 4. klasse. Skulane ligg på Ulsåk og Tuv og er samlokalisert som oppvekstsenter saman med barnehagen i Hemsedal. Elevtalet for småskulane er 116 fordelt med 59 elevar på Tuv skule og 53 elevar på Ulsåk skule. Mellomtrinnet og ungdomstrinnet (5. -10.) går på Hemsedal barne- og ungdomsskule og er lokalisert på Trøym. Elevtalet på Hemsedal barne- og ungdomsskule er 185 fordelt med 93 elevar på 5.-7. trinn og 92 elevar på 8.-10. trinn. Totalt er det 301 elevar ved grunnskulen i Hemsedal i skuleåret 2013 – 2014 ved GSI-registreringa.

Sentrale saker for grunnskulen som vart starta opp i 2013 var spørsmålet om fire eller fem skuledagar i veka for elevar på 1.-4. trinn. Saka vart avgjort i februar 2014 der det politiske

fleirtalet gjekk inn for fem skuledagar. Timefordelinga på 1.-10. trinn vart også endra fram til skuleåret 2014/2015.

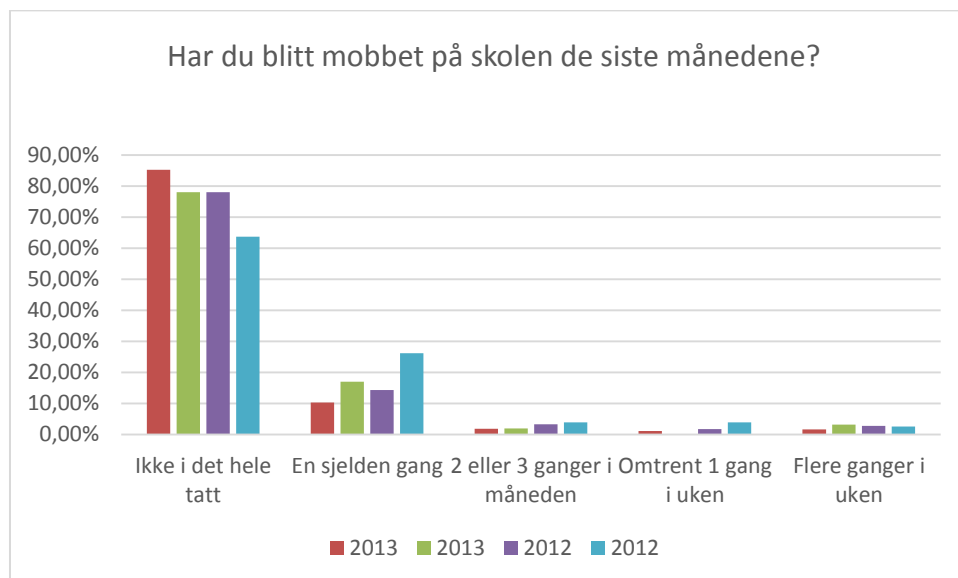
Det var gjennomført ei evaluering av den barnehage- og skulestrukturen vi har i dag, våren 2013. Juni 2013 sette Kommunestyret ned ei prosjektgruppe som skulle analysere fleire ulike modellar. Arbeidet held fram i 2014.

Elevundersøkinga, nasjonale prøver, andel elevar med spesialundervisning, fullføring av grunnskuleopplæringa og vidaregåande opplæring og drop-out frå vidaregåande opplæring gir oss interessante indikatorar på grunnskulen sin tenesteproduksjon. Sektoren kan vise til svært gode resultat.

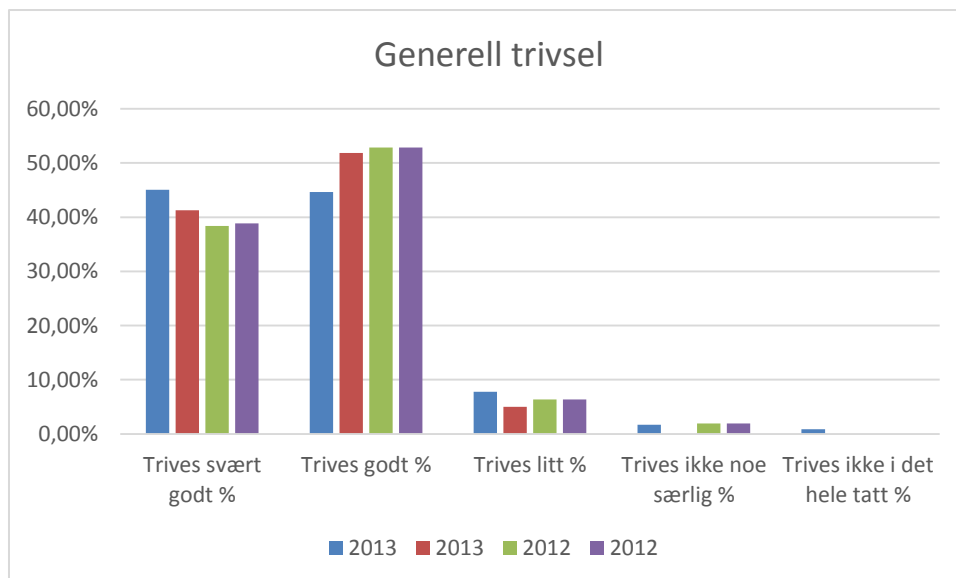
Pedagogisk utviklingsarbeid er viktig å evaluere. Skulen sin tidsressurs blir brukt mellom anna til utviklingsarbeid og dette arbeidet skal vera i samsvar med utfordringar sektoren har.

Elevundersøkinga

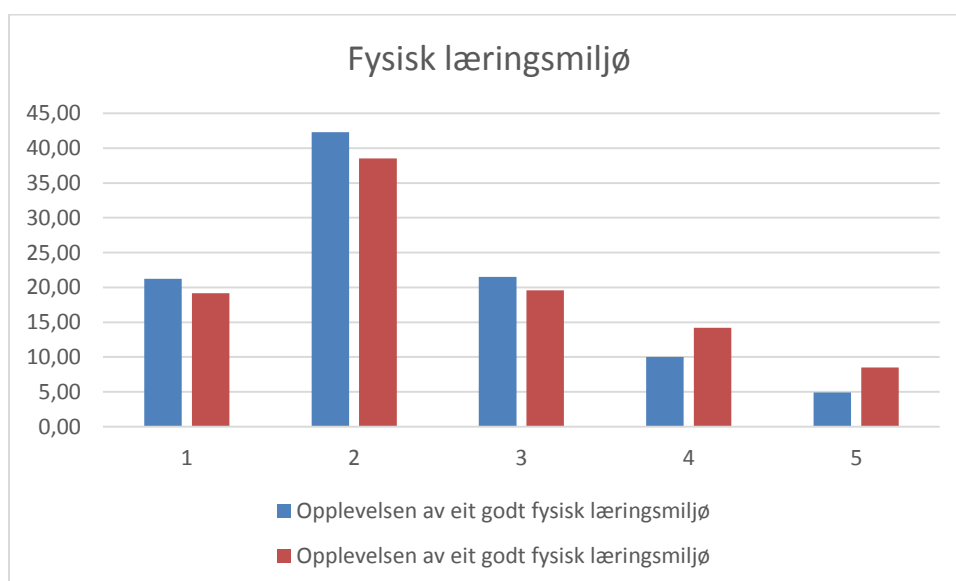
Tabellane nedanfor tar for seg sentrale spørsmål i elevundersøkinga; mobbing, sosial trivsel og fysisk læringsmiljø. I 2012 hadde skulen tal som ein ikkje kunne vere fult ut fornøygd med innanfor tema mobbing. Derimot var tal for generell trivsel svært bra. Tabellen nedafor tar for seg mobbing direkte. Ein kan spore ein positiv tendens for 2013, men gjennom eit bevisst arbeid med relasjonsskulen håper vi på enda betre resultat på sikt.

Når ein spør elevane om den generelle trivselen scorar skulen høgt. Legg ein saman kolonne «Trives svært godt» og «Trives godt» ligg nesten alle elevane innanfor desse kategoriane. Denne tendensen styrker seg i 2013 samanlikna med 2012. Når det gjeld trivsel og mobbing skal ein likevel ikkje gløyme dei enkeltelevane som svarer at dei blir mobba eller ikkje trivs. Vi meiner at vi til ein viss grad har konkret oversikt over dei kan vere elevar som svarer dette i undersøkinga.

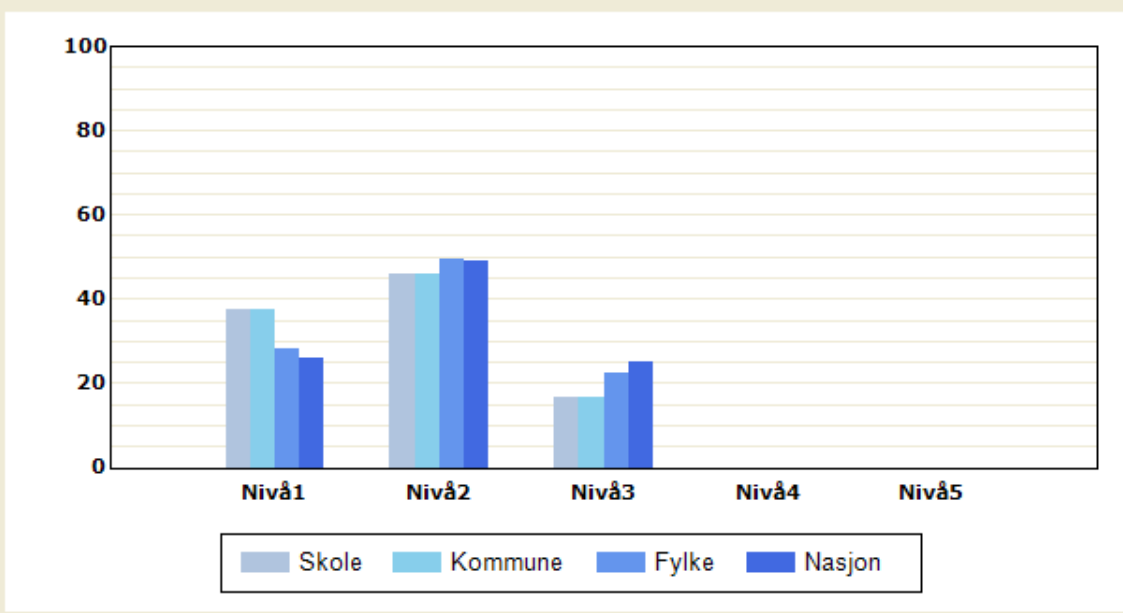
Den nye elevundersøking har fleire spørsmål om fysisk læringsmiljø. Tabellen prøver å gi eit bilde av tendensar i desse spørsmåla. Pga endringa er det ikkje lett å samanlikne årets spørsmål frå førre års spørsmål. Det er likevele gledeleg at elevane opplever at dei har eit godt fysisk læringsmiljø samanlikna med landet elles.

Nasjonal prøve for 5. trinn – engelsk, lesing og rekning

Resultata frå nasjonale prøver på 5. trinn er fordelt på tre meistringsnivå der nivå tre er høgaste nivå. Det er eit mål for kommunen at flest mogeleg skal vera på nivå 2 og 3.

Engelsk 5. trinn

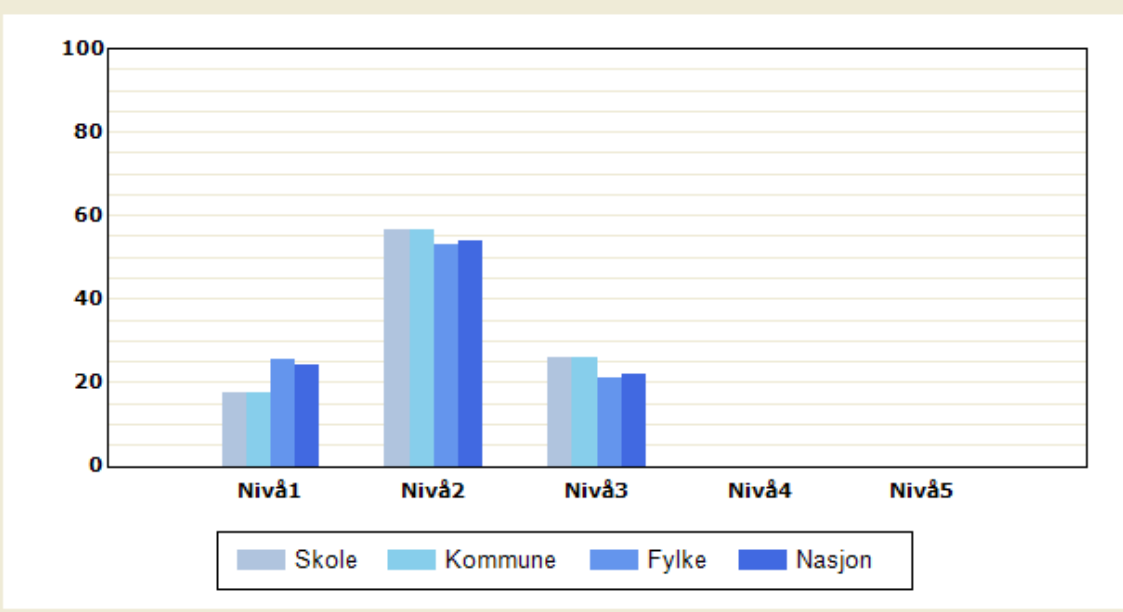

NP03 Mestringsnivå sammenligning

1/1

Rapportert:01.04.

Lesing 5. trinn

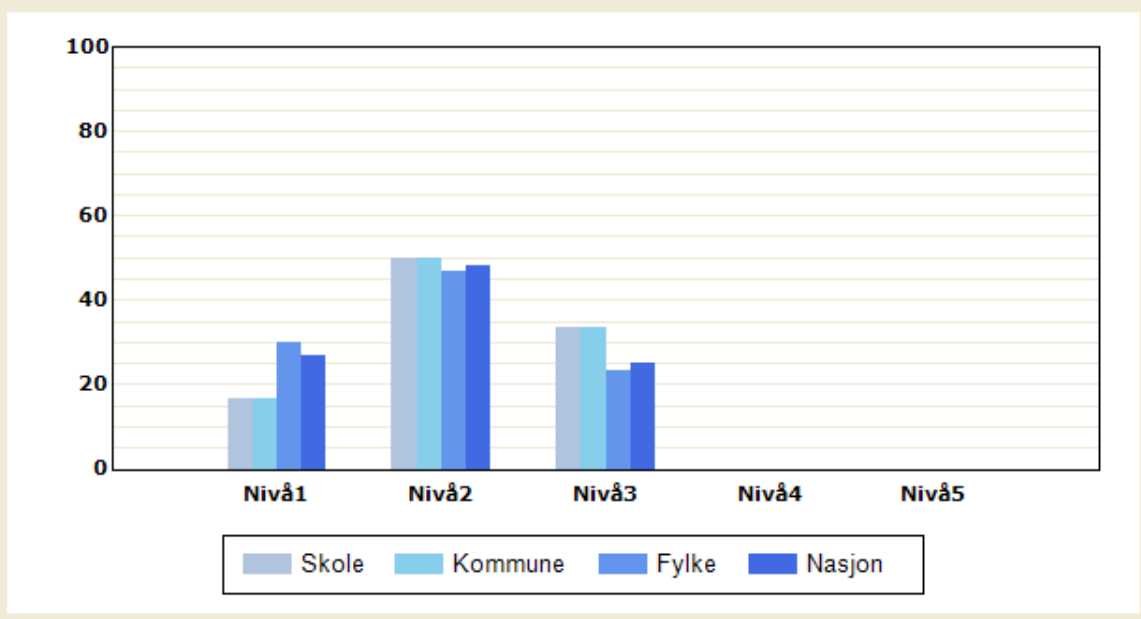

NP03 Mestringsnivå sammenligning

1/1

Rapportert:01.04.

Regning 5. trinn

NP03 Mestringsnivå sammenligning

1/1

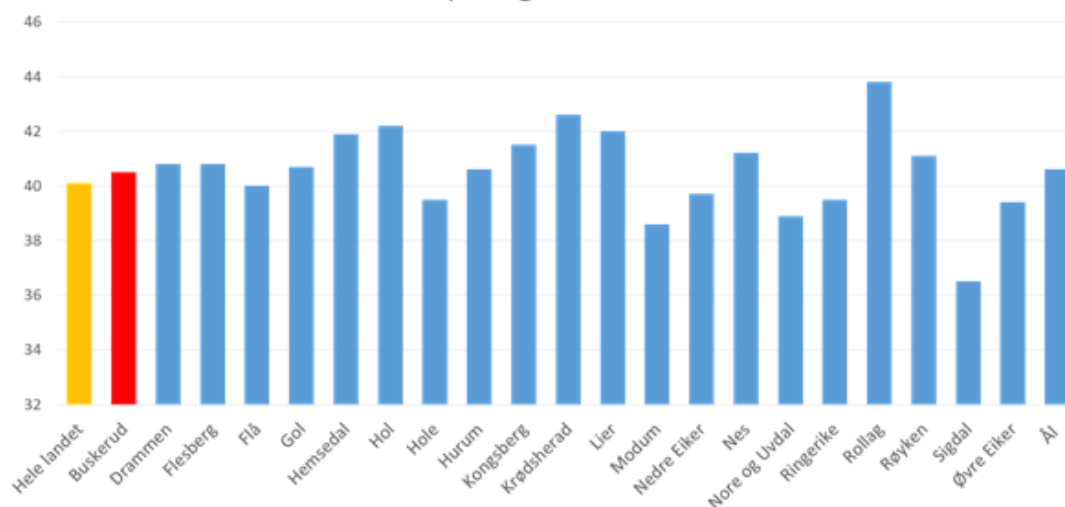
Rapportert:01.04.

Små variasjoner kan gi store utslag når vi les statistiske resultat for grupper med få elever. Resultata bør lesast med varsemd. Verksemdene ser på andre måleresultat i tillegg når tiltak vert sett i verk.

Vi ligg over landsgjennomsnittet i nasjonale prøver på 5. trinn i basisfaga norsk og matematikk. Vi ser litt korleis utviklinga går og vurderer om vi bør ha større fokus på engelsk på 1.-4. trinn. Grunnleggjande dugleik i basisfag er avgjerande for prestasjonar i alle fag.

Fullføring av grunnskuleopplæring og vidaregåande opplæring

Grunnskulepoeng 2012-13 -Buskerud

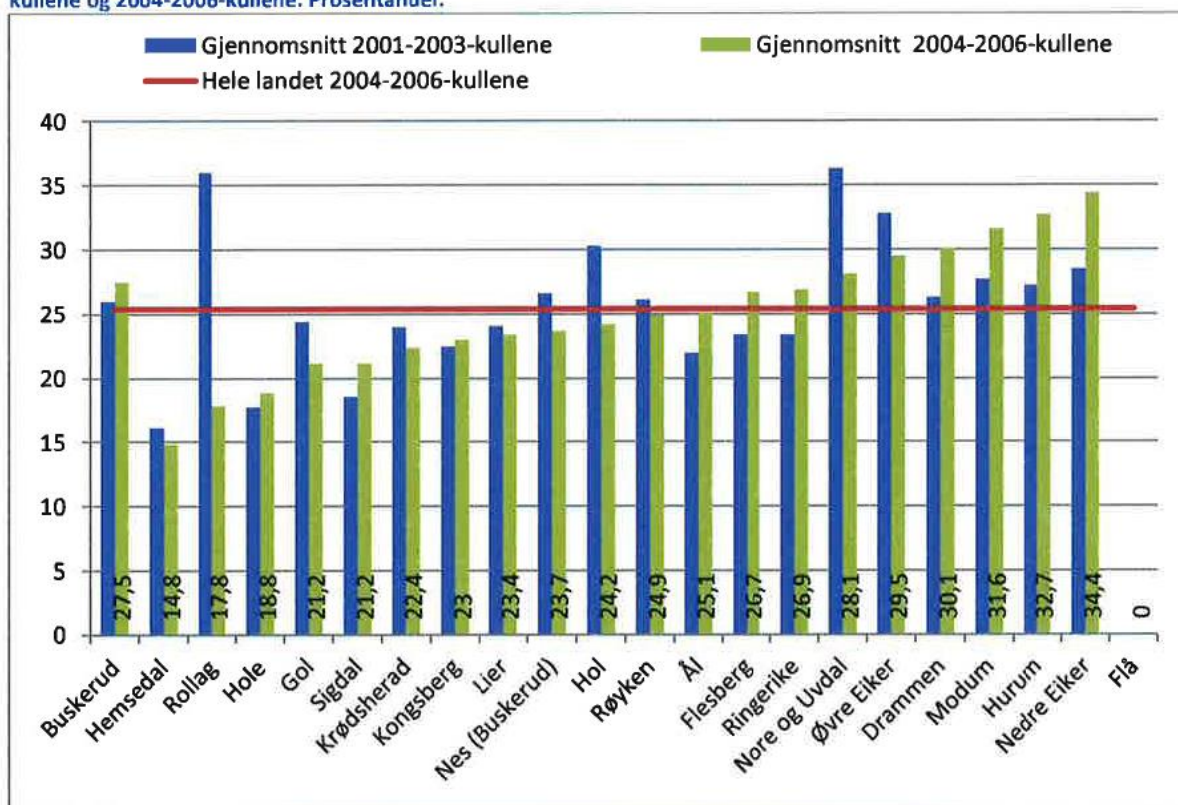

Kilde: Skoleporten

Det er ein klar samanheng mellom grunnskulepoeng og andelen av elevar som fullfører og består vidaregåande opplæring. Det er elevar med høg grunnskulepoeng frå grunnskulen som oppnår studie- eller yrkeskompetanse i løpet av fem år.

I Gjennomføringsbarometeret av 2013:2 (Utdanningsdirektoratet) finn vi interessante tal for gjennomføring i vidaregåande skule. Dette vart også kommentert i tilsynet frå Fylkesmannen. Hemsedal toppar statistikken for gjennomføring i vidaregåande. Det er ein god måleindikator og viser god måloppnåing når vi ser på det lange opplæringsløpet frå barnehage til fullført vidaregåande skulegang. Dei som ikkje har fullført vidaregåande har oppfølgingstenesta kjennskap til og dei blir følgt opp. Det kan vera personar som går på private skular, er i arbeid eller liknande.

Figur 1.8.e: Ikke fullført og bestått i løpet av fem år, etter bostedskommune i Buskerud. Gjennomsnittet for 2001-2003-kullene og 2004-2006-kullene. Prosentandel.

Kilde: Folkehelseinstituttet/SSB¹²

Pedagogisk utviklingsarbeid i barnehagane

Felles Løft for tidleg innsats, 2010-2012, Steg 1 barnehage.

Personalet i barnehagane står fagleg sterkare og har fått bevisstgjort sin eigen praksis i forhold til ny kunnskap om førskulebarn si normale og forseinka språklege- og sosiale utvikling. Personalet har fått auka tverrfagleg samarbeid med helsestasjon, PPT og barnevern.

Begrepsopplæring: Barnehagen har innarbeidd Begrepsopplæring i sin plan. Prosjektslutt 2014

Felles pedagogisk utviklingsarbeid i skule og barnehage

Felles Løft Steg 2 overgang barnehage-skule har som hovudmål å sikre overgangen frå barnehage til skule for førskulebarna. Målet er at barnehage og skule tenkjer likt i høve til barn si utvikling og læring. Arbeidet med Kommunal plan for overgang barnehage – skule er starta. Prosjektslutt 2014.

Felles Løft Steg 3 Skule har starta med innleiande møter med prosjektgruppa og skuleleiarane. Ståstadsanalyse våren 2015. Prosjektslutt 2017.

Tverretatleg prosjektarbeid.

Barn i rusfamiljar i Hemsedal har etablert ei tverretatleg ressursgruppe i høve prosjekt «Barn i rusfamiljar». Informasjonsfoldar er utarbeidd til tilsette og foreldre. Prosjektgruppa prøver å nå ut til innbyggjarane gjennom Kommuneposten før ferien og til jul. Tenk over alkoholbruk der barn er tilstades! Det er bygd opp kompetanse hjå tilsette slik at dei tidleg kan identifisere rusbruk i familjar og ha mot til å ta dette opp.

Kjærlyghet og grenser er eit systematisert, kunnskapsbasert, internasjonalt program som førebyggjer alkohol-, narkotika- og tobakksbruk blant tenåringar. Første gjennomføring vart avslutta i mars 2014. Dette er eit vellukka samarbeidsprosjekt mellom helse og skulen for foreldre og elevar på 7. trinn.

Pedagogisk utviklingsarbeid i skulen

Relasjonsskulen - pedagogisk utviklingsarbeid ved Hemsedal barne- og ungdomsskule starta hausten 2012. Alle tilsette har fått teoretisk innføring i Relasjonskompetanse. Prosjektet fell dette året saman med prosjektet *Vurdering for læring*. Vurdering for læring (2010-2014) er ei satsing i regi av Utdanningsdirektoratet der skuleeigarar, skular og lærebedrifter vidareutviklar eigen vurderingspraksis.

Pedagogisk utviklingsarbeid i skulen

Relasjonsskulen - pedagogisk utviklingsarbeid ved Hemsedal barne- og ungdomsskule starta hausten 2012. Alle tilsette har fått teoretisk innføring i Relasjonskompetanse. Prosjektet fell dette året saman med prosjektet *Vurdering for læring*. Vurdering for læring (2010-2014) er ei satsing i regi av Utdanningsdirektoratet der skuleeigarar, skular og lærebedrifter vidareutviklar eigen vurderingspraksis.

Klasseleiing og vurderingspraksis står i fokus. I Vurdering for læring er relasjonskompetanse basis for alt anna arbeid og tenking. HBU sitt arbeid med teoretiske innføring i relasjonspedagogikk i 2012 gav lærarane eit ekstra fortrinn i *Vurdering for læring* som kom i 2013. Prosjektslutt for Relasjonsskulen er 2015. Prosjektslutt for *Vurdering for læring* er 2015.

Tala nedanfor er derfor tatt med som eit utgangspunkt for seinare å kunne sjå resultat av denne satsinga.

	Flere ganger i uken	1 gang i uken	1-3 ganger i måneden	2-4 ganger i halvåret	Sjeldnere
Hvor ofte får du tilbakemeldinger fra lærerne som du kan bruke til å bli bedre i fagene?	30	53	43	20	11

Barnehage

Barnehagane i Hemsedal er samlokalisert med småskulane i oppvekstsenter. I 2013 hadde Ulsåk fire avdelingar der to av desse er utvida. Det vil seie at barnehagen har utvida avdelinga frå 9 til 12 plassar for barn under 3 år med ein pedagog i tillegg.

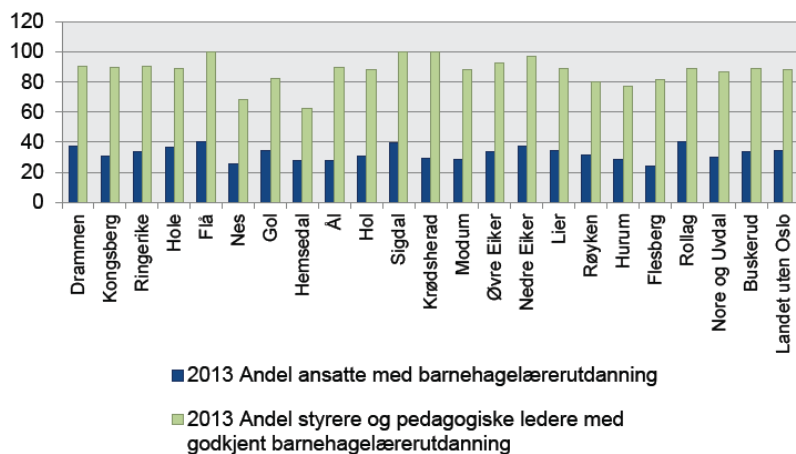
På Tuv er det tre avdelingar som ligg saman med Tuv skule i oppvekstsenter. To småbarns-avdelingar ligg i Trøym sentrum. Tuv barnehage har til saman fem avdelingar. I 2012/13 er to av desse utvida. I tabellen under ser vi totalt antall barn i aldersgruppa 0-5 år i dei seks Hallingdalskommunane. Hemsedal er den kommunen i Hallingdal som har hatt merkbar vekst i denne aldersgruppa.

Totalt antall barn i kommunene i aldersgruppen 0 – 5 år, fordelt i tidsserie år 2003 – 2013

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Flå	58	60	52	56	52	55	50	47	52	52	46
Nes	225	210	213	201	203	196	188	196	182	174	170
Gol	300	303	308	318	307	322	317	326	299	292	273
Hemsedal	159	150	148	152	151	142	164	168	189	179	172
Ål	326	324	315	323	320	302	310	324	326	327	284
Hol	327	337	321	295	283	276	256	252	235	212	216

Barnehagen i Hemsedal oppnådde full barnehagedekning etter departementet sin definisjon. Dei som fylte eitt år før 1. september og søkte barnehageplass ved hovudopptaket, fekk barnehageplass.

Andel ansatte med godkjent utdanning

I 2012 lanserte Kunnskapsdepartementet prosjektet "GLØD". Hovedmålet for prosjektet er:

- Å styrke de ansattes kompetanse, for å gi alle barn et godt og likeverdig barnehagetilbud
- Å heve status for arbeid i barnehager, for å øke rekrutteringen av ansatte med nødvendig kompetanse.

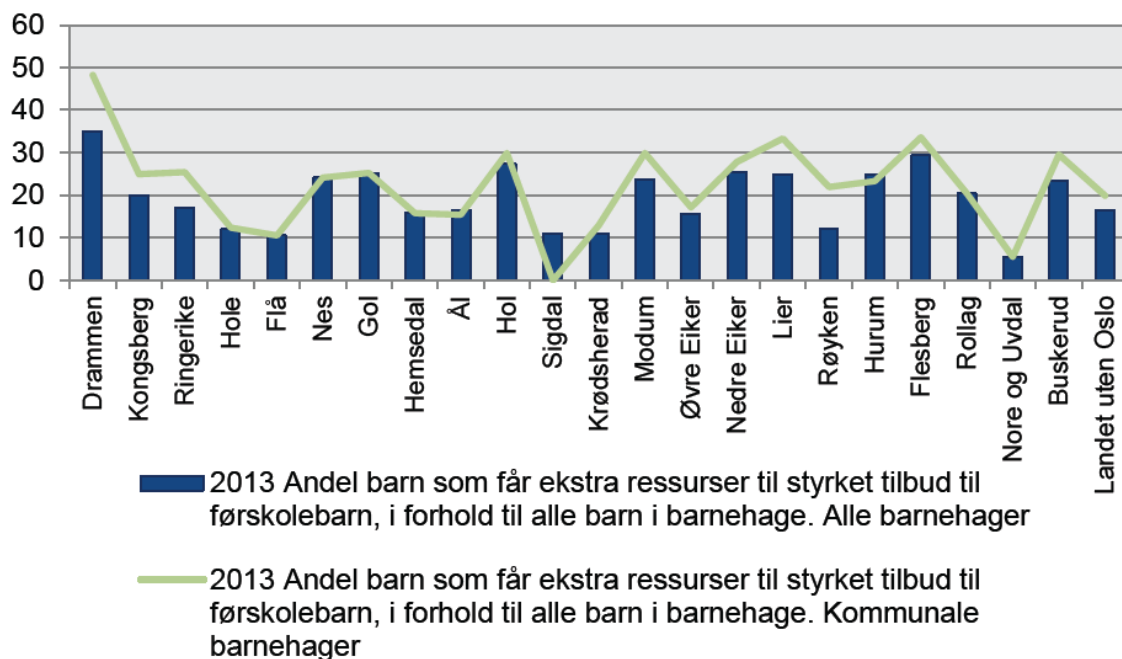
Diagrammet syner at det også i Hemsedal er manglande dekning av godkjente pedagogiske leiarar og barnehagelærarar i 2013. Dette er ei utfordring på landsplan. For barnehageåret 2014-2015 ser det ut til at Hemsedal vil få kvalifiserte tilsette i pedagogiske stillingar.

	Hemsedal	Hemsedal	Hemsedal	Gol	Nes	Ål
	2011	2012	2013	2013	2013	2013
Prioritering						
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter Enhet: Prosent	12,3	12,9	13,0	9,9	7,8	10,8
Netto driftsutgifter til barnehager per innbygger Enhet: Kroner	6 829	7 943	8 094	5 716	4 694	6 396
- herav avskrivninger (i prosent) Enhet: Prosent	3,6	5,0	4,7	1,6	1,3	4,2
MVA-kompensasjon drift, barnehager per innbygger (kroner) Enhet: Kroner	98	135	177	24	55	105
MVA-kompensasjon investering, barnehager per innbygger (kroner) Enhet: Kroner	636	9	-	104	-	286
Brutto investeringsutgifter til barnehagesektoren per innbygger Enhet: Kroner	3 181	43	-	523	-	1 458
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager Enhet: Kroner	99 451	113 974	123 013	111 688	111 517	119 142

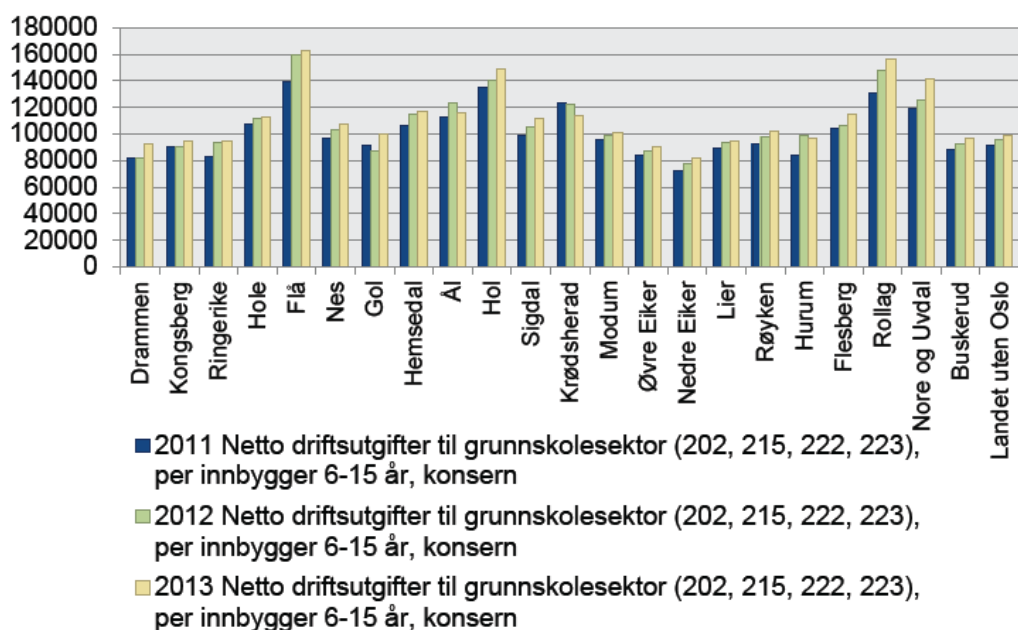
I tabellen over, siste linje, ser vi utviklinga i netto driftsutgifter per innbyggjar 1-5 år. I dette talet ligg også avskrivningar som for Hemsedal utgjorde 4,7% i 2013. Vi har bygd tre avdelingar dei seinaste åra noko som gjer at driftsutgiftene per barn vert forholdsvis høgt.

Det er ikkje lagt inn korrigering for alder i dette KOSTRA-talet. Hemsedal har mange barn under tre år (jf. høgt fødseltal i 2010 og 2011) noko som også gjer at driftsutgiftene vert høgare per barn.

Søylediagrammet under syner andelen barn i barnehagen som får ekstra ressursar til styrka tilbud. Barn under opplæringspliktig alder har rett til spesialpedagogisk hjelp jf. Opplæringslova §5-7. Talet har ligge stabilt frå 2008-2013.

Netto driftsutgifter til grunnskole

KOSTRA-rapportering med kommentar.

Hemsedal ligg rundt gjennomsnittet på driftskostnader til grunnskulen.

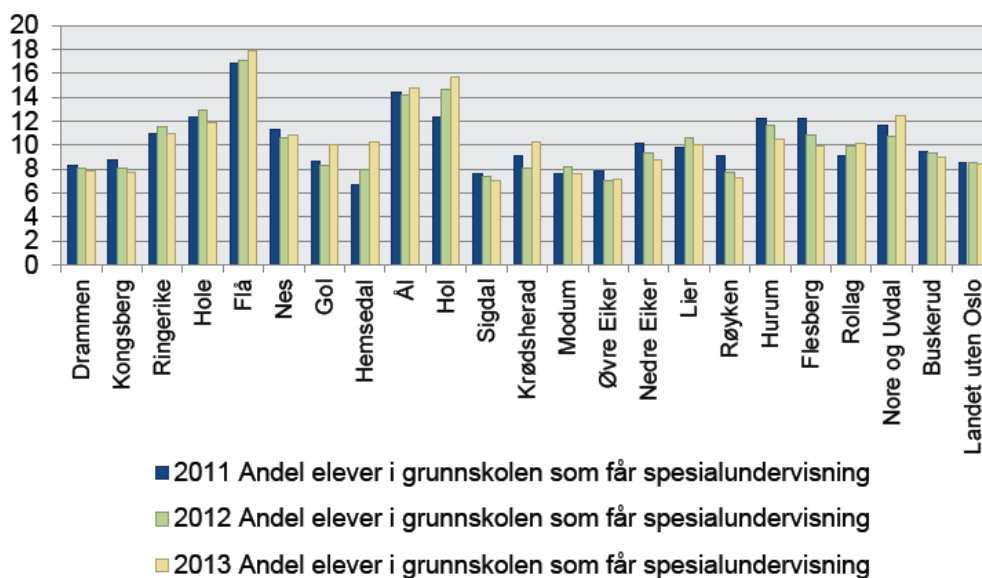
I oversikten under er det spesifisert kvar gruppe. 202 kostnad undervisning, 215 SFO, 222 drift skulelokalar og 223 skuleskyss

D. Grunnskoleopplæring - nivå 2	0618	0618	0618	EKG02	0616	0617	0619
	Hemsedal	Hemsedal	Hemsedal	Kostragruppe	Nes	Gol	Ål
	2013	2012	2011	02	2013	2013	2013
Netto driftsutgifter grunnskolesektor per innbygger							
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger	14631	14733	14092	14246	12455	12312	15101
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger	12011	11963	11290	11366	10742	10550	11948
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger	231	330	384	188	-11	164	133
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger	1954	2017	2003	2248	1367	1323	2467
Herav avskrivninger til skolelokaler (222), per innbygger	554	568	558	631	293	212	897
Netto driftsutgifter til skoleskyss(223), per innbygger	435	424	415	444	357	275	553
Netto driftsutgifter grunnskolesektor per innbygger 6-15 år							
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år	117818	114570	106427	114254	107812	99329	115541
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger 6-15 år	96719	93024	85268	91152	92982	85113	91414
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger 6-9 år	4963	7480	7917	3979	-243	3253	2526
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger 6-15 år	15733	15685	15129	18033	11834	10674	18873
Netto driftsutgifter til skoleskyss(223), per innbygger 6-15 år	3502	3297	3132	3559	3088	2221	4232

Spesialundervisning

I årsmeldinga for 2012 nemnde vi at vi arbeidde for endå større nedgang i spesialundervisninga noko trenden den gong synte. Vi har hatt ei stigande kurve siste halvanna år. Vi har ikkje klart å tilfredsstille opplæringa med dei ressursane og måten vi har organisert undervisninga på. Det medfører at PPT definerer behovet for styrka opplæring innanfor §5 og spesialundervisning. Det er ein utvikling vi må snu.

Andel elever med enkeltvedtak

Målet er at undervisningsgruppene skal vera så små at skulen klarer å tilpasse opplæringa til den einskilde elev. Blir undervisningsgruppene for store vil spesialundervisningsbehovet automatisk presse seg fram. Målet er heile tida at færre skal meldast opp til PPT. Det vil gi mindre byråkrati for alle partar med papirarbeid, møter m.m. Vi ynskjer heller at PPT skal bruke meir av tida si inn i systemretta arbeid.

Tilpassa opplæring skal ha same kvalitet i innhald som spesialundervisning samt at eleven får dei nødvendige kartleggingar og vurderingar av PPT før opplegget vert sett i verk.

Skal ein gjennomføre mest mogleg tilpassa opplæring, vil det vera avgjerande at det er nok tilsette. Vi ser at denne måten å tenkje på og jobbe på hadde gjeve skulen rom for fleksibilitet i arbeidet.

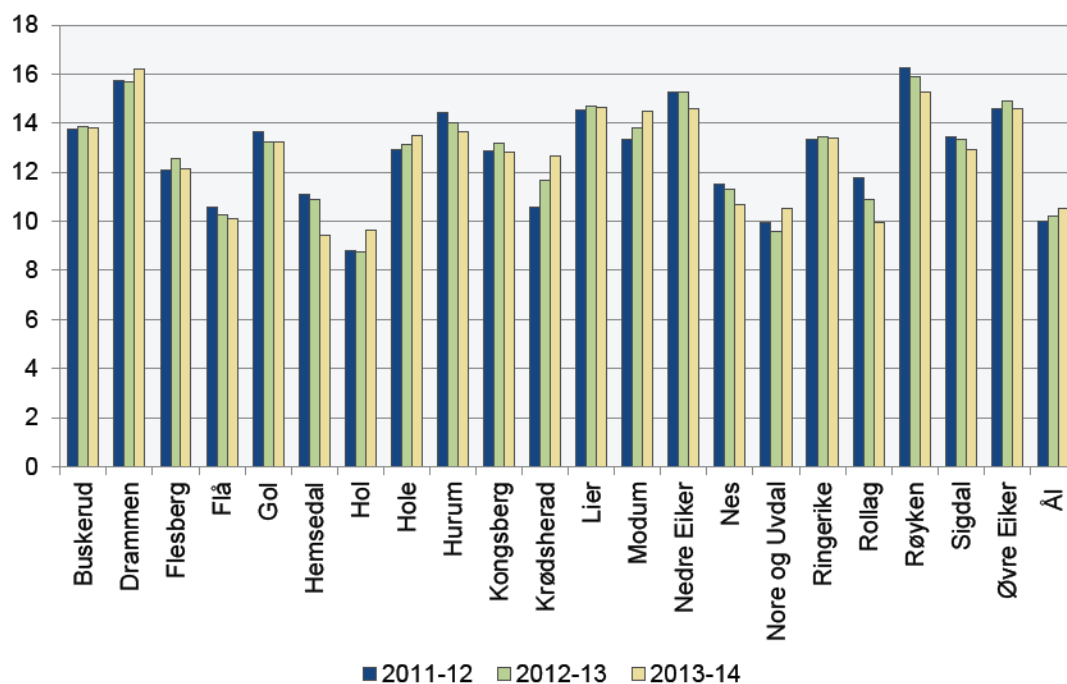
Nok pedagogar inn i undervisninga er sektoren si største utfordring samt organisere tilpassa opplæring slik at spesialundervisnings-vedtaka går ned. Hausten 2013 hadde vi tilsyn frå Fylkesmannen på spesialundervisning og tilpassa opplæring. Vi hadde ikkje avvik på tilpassa opplæring. Nokre avvik på spesialundervisning er retta opp. Fylkesmannen gav mellom anna pålegg om å føre oversikt over timar elevar med spesialundervisning mistar på grunn av tilsette ikkje kan undervise t.d. ved sjukdom. Desse timane skal eleven få att. Spesialundervisning var eit satsingsområde skuleeigar ville ha fokus på i 2013/2014 med mellom anna ein tur til venskapskommunen Essunga. Essunga er kjent for å ha gjennomført gjennomgripande tiltak innanfor skuleverket med fokus på å endre spesialundervisninga.

Dei to tabellane under viser kor mange elevar vi har per undervisningsrelatert årsverk. Deretter

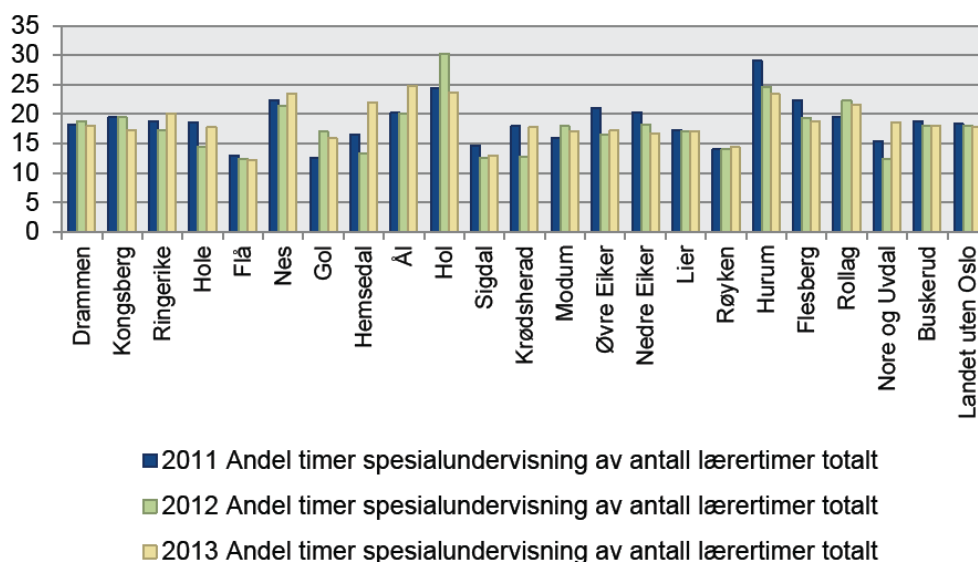
andelen timer som går til spesialundervisning i % av talet på lærartimar totalt.

Desse tala må sjåast i samanheng.

Elever per undervisningsrelaterte årsverk (kilde: GSI)

Andel timer til spesialundervisning i % av antall lærertimer totalt

Vaksenopplæring

Alle dei seks kommunane i Hallingdal samarbeider om grunnskule for vaksne. Vi har dette året ikkje hatt elevar ved Læringscenteret som har fått grunnskuleopplæring eller spesialundervisning. Vi har elevar ved Læringscenteret Gol som tek imot opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

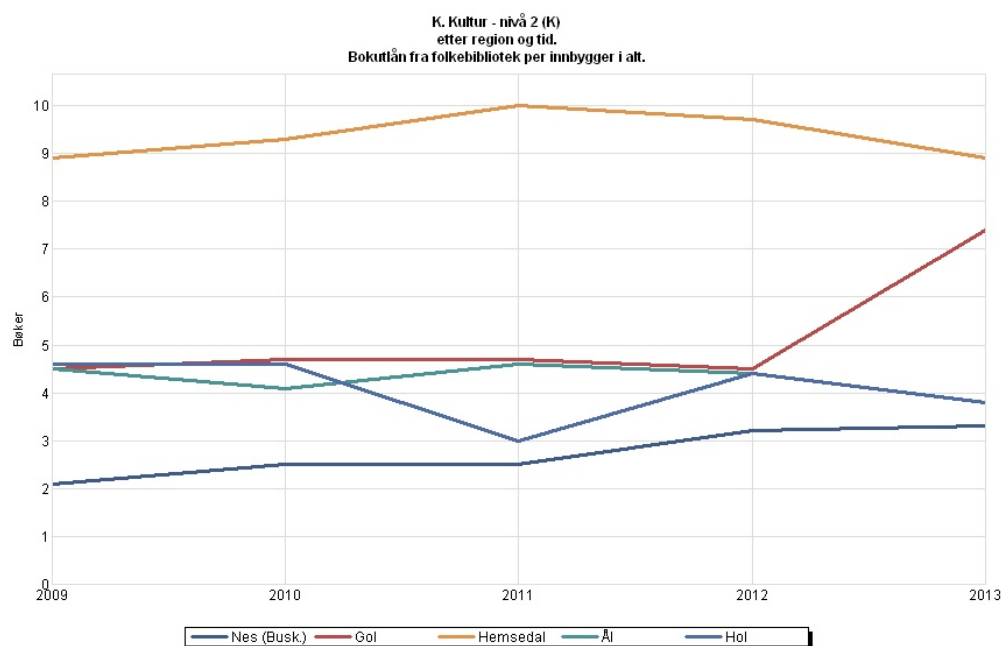
Kultur

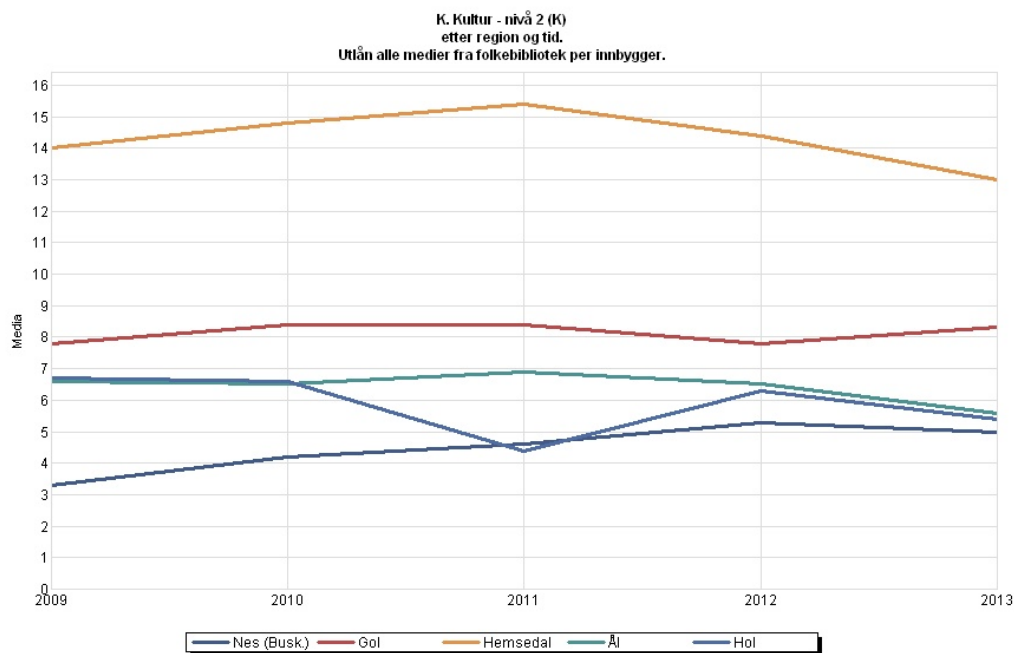
«Hemsedal kommune vil i sin kulturpolitikk sikre mangfald innanfor kulturlivet og gjennom kultur og idrett stryke kjensla av samhald og fellesskap i bygda»

Hemsedal Folkebibliotek

Biblioteket er ein uformell møtestad for fastbuande og tilreisande. Biblioteket har stor aktivitet og mykje besøk, og har i mange år hatt høgste utlånet pr. innbyggjar i Buskerud. Tala i diagramma nedanfor er henta frå KOSTRA i tidsrommet 2009-2013. Høgt utlån medfører større slitasje og trong til fornying. Vi ser nedgang i utlån både på bøker og andre media. Biblioteket har ikkje fått auka sitt driftsbudsjett til innkjøp av bøker og andre media trass høgt besøk og stort utlån. Vi er inne i ei tid med stort behov for å gi Hemsedal folkebibliotek eit løft både til tradisjonell bibliotekteneste ved utlån av bøker og andre media samt høve til å følgje opp det digitale utviklingsbehovet.

Biblioteket er skulebibliotek for Hemsedal barne- og ungdomsskule og har ansvar for drifta av biblioteka ved skulane på Tuv og Ulsåk.

Biblioteka i Hallingdal samarbeider om prosjektet «Livslang læring». Føremålet er å etablere funksjonelle studieplassar for vaksne som vel å ta utdanning som fjernstudentar. Fleire studentar nyttar allereie biblioteket, både som arbeidsplass, eksamenslokale og for å bestille pensumlitteratur, men betre praktisk tilrettelegging, møblar og teknisk utstyr er nødvendig. Biblioteket har inngått ein intensjonsavtale om bibliotektenester med fagskulen «Sommer som vinter». Ved oppretting av ein friluftshøgskule i Hemsedal må det vurderast kva for tilbod biblioteket bør/må tilby.

Dei siste åra har det kome to bibliotekaktuelle stortingsmeldingar: St.meld. nr. 23 (2008-2009) *Bibliotek Kunnskapsallmenning, møtestad og kulturarena i ei digital tid* og St.meld. nr. 24 (2008-2009) *Nasjonal strategi for digital bevaring og formidling av kulturarv*. Meldingane utfyllar kvarandre. Båe peikar på korleis alle typar bibliotek dei komande åra vil måtte navigere i eit landskap prega av både tradisjonelle bibliotektenester og aukande bruk av digital teknologi.

Samstundes må ein ta omsyn til at det fysiske biblioteklokalet har kvalitetar som ikkje utan vidare kan erstattast av digital distribusjon av informasjon. Den sosiale møtestaden for alle representerer ein kvalitet som må utviklast. Bibliotek som bygning eller fysisk rom er vesentleg for oppfatninga av kva eit bibliotek er. Samspelet mellom rommet sin estetikk, innhald og funksjon er med på å gje biblioteket identitet.

Hemsedal Folkebibliotek har ein svært sentral plass som kulturformidlar. Biblioteket vert nytta til ulike arrangement som Trøll i ord, minikonsertar og liknande.

Hemsedal Ungdomsklubb

Ungdomsklubben framstår som ein attraktiv plass for ungdomen. Besøkstalet er på mellom 25 og 40 på fredagar og dette er bra. Det er ungdomar som treng ein møtestad som denne og dei nyttar

seg av tilbudet. Klubben er no del av klubbkrets i Hallingdal som skal jobbe målretta med felles rusfrie ungdomsarrangement i Hallingdal.

Ungdomsklubben via Klubbleder er en del av DUA som består av 8 Hallingdals-kommunar. DUA har som målsetning å styrke kulturtilbodet for ungdom i Hallingdal gjennom målbevisst samarbeid og utveksling av idear og erfaringar mellom UKM og andre kulturarenaer for ungdom.

Hemsedal vil ha attraktive **idretts- og aktivitetsanlegg**. Gravset skistadion har vore i bruk i snart 30 år. Snøkanonanlegget på Gravset stod ferdig i 2012 og med dette anlegget har Hemsedal fått eit langt betre langrennstilbod. På grunn av velvillige grunneigarar, mange dugnadstimar, sponsorar samt kommunale midlar og tippemidlar, kunne anlegget realiserast.

Målet er å ta vare på Hemsedal sin kulturelle identitet. Det skal vere gode arbeidsvilkår for frivillige lag og rom for eldsjeler innanfor kulturtiltak. **Kulturmidlar** vert delt ut to gonger i året og medverkar til god aktivitet i lag og organisasjonar.

Årets **kulturpris** vart utdelt 17. mai til Berit Marie Sørhøy pådrivar for boka Kvinneliv i Hemsedal. Ho har og sete i redaksjonen for fleire av bøkene «Hemsedal gjennom tidene.» Ho har og gjort ein stor og viktig frivillig innsats i Bygdearkivet. Ungdom har og i fleire generasjonar nytt godt av hennar formidling av kulturarv til skuleelevane.

Bygdearkivet og Hemsedal historielag gjer ein kjempejobb i høve til å ta vare på kulturminner. Omlag 2000 bilete er scanna og lagt ut på internett via Digitalmuseum.no. Kwart bilete er merka med tekst, fotograf, årstal og anna informasjon om biletet. Dette er eit skattekammer som alle burde ta ein tur innom.

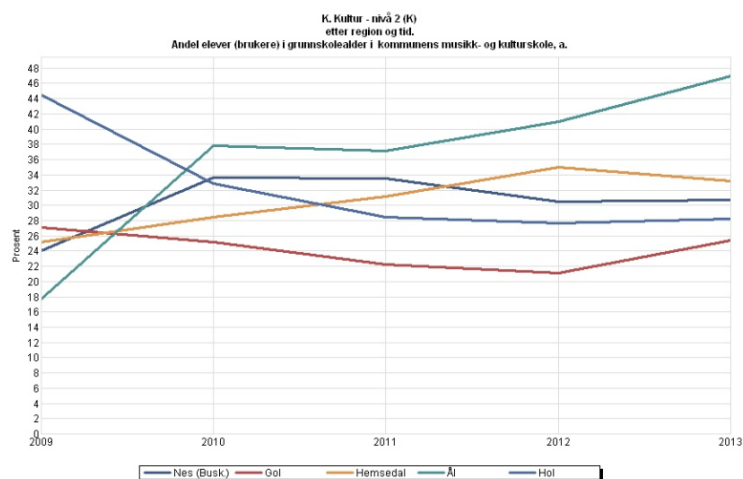
Mange barn og unge får høve til å utvikle song, musikk, dans og drama gjennom tilboda i

Hemsedal musikk- og kulturskule. Vi opplever gjennom året minikonsertar og større arrangement der dei unge bidreg. Dette året vart på nytt Ungdommens Kulturmonstring arrangert i Hemsedal. Sal og scene vert utstyrt med proft lyd og lysutstyr. Ungdommar melder seg på til monstringa med utstilling, film, song, dans og musikk. 15 innslag i 2013, ei flott showprega monstring. Vi ynskjer å halde dette arrangementet i bygda for å vise at ungdommar vil og kan. Stort pluss at mange av bygdas unge deltek og som publikum på monstringa.

Diagrammet viser i % kor stor del av elevane i grunnskulealder som har tilbod i musikk- og kulturskulen. Tal henta frå KOSTRA viser at også i 2013 er det høg aktivitet i musikk og kulturskulen sjølv om det er noko færre elevar i % av antal barn i alderen 6-16 år, i haustsemesteret 2013.

Diagram 1

Musikk- og kulturskolen har om lag 100 elever våsemesteret 2013, med ca. 150 elevplassar.

Ein svak nedgang i elevtalet i musikk og kulturskolen i haustsemesteret kan forklarast med at det ikkje var dramatilbod og færre danseelevar, grunna permisjon.

Diagram 1

Diagram 2

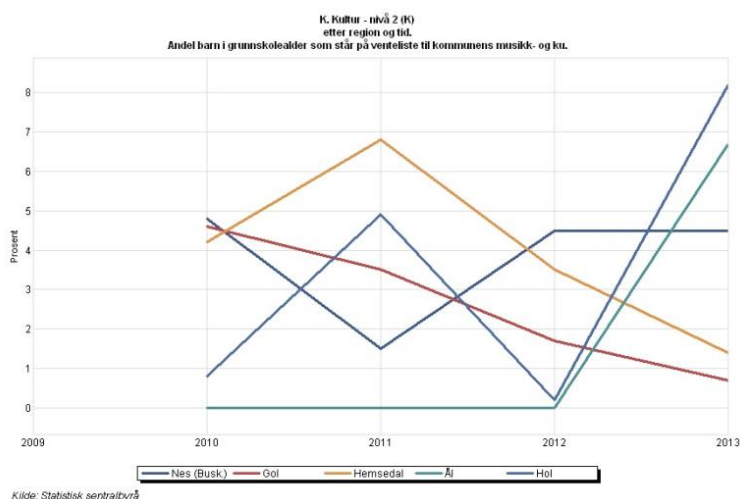

Diagram 2 viser i % kor stor del av elevane i grunnskulealder som har tilbod i musikk- og kulturskolen.

Det står elevar på venteliste kvart år. Ved å tilby gruppeundervisning har Musikk og kulturskolen klart å redusere talet for kvart år. Samstundes er det fleire elevar som no skulle hatt tilbod for vidarekomande. Dette er ei sentral utfordring for 2014. Kulturskolen skal til ei kvar

tid ha tilgjengeleg kompetanse og då er ein avhengig av eit interkommunalt samarbeid. Ein anna sentral utfordring er å få innført Kulturtimen i eksisterande budsjetttramme.

Frivillige lag og organisasjonar gjer ein stor dugnadsinnsats og formidlar kulturelle tradisjonar og legg til rette for fysisk utfolding på mange område. Dette er med på å gjera Hemsedal til ein god plass å bu og å vekse opp.

I samarbeid med Helse og omsorg, har vi prosjektet «**Den kulturelle spaserstokk**». Dette er eit samarbeid mellom Frivilligsentralen, Hemsedal Pensjonistlag, Hemsedal eldreråd og Hemsedal kommune.

Det vart arrangert 5 filmdagar i løpet av året for godt vaksne med mellom 15 – 35 deltakarar kvar gong. Det er eit sosialt tiltak med innlagt kaffipause.

Tidleg i juli vart det arrangert stølsdag på Ulsåkstølen, der Helga, Sina, Gunlaug og Martin Myhr stod for flott underhaldning for 40 deltakarar. I august vart det invitert til busstur med omvisning og middag på Valdres Folkemuseum. Denne turen vart avlyst pga for få påmeldte. I november vart

den årlege Haustfesten gjennomført med underhalding av Benny Borg, 3 rettars middag og dans til Trekkspelklubben etterpå. - Triveleg arrangement på Hugnadheim med 85 gjester.

Hallingdal teaterverkstad og Hallingdal museum er to samarbeidspartnarar som er i endring. Hallingdal teaterverksted er slått saman med øvrige teaterverkstader i Buskerud til Buskerud teater, med avdelingskontor på Gol. Hallingdal museum er i ein konsolideringsprosess me 5 andre museum i Buskerud som i løpet av 2014 vert til Buskerudmusea. Begge omorganiseringane er initiert av Buskerud fylke.

Det har vorte utarbeida ei skisseplan for utviding av **kyrkjegarden**. Planen er å utvide kyrkjegarden austover, over Sletto-eigedommen. Ein ønskjer å utvikle området slik at ein framleis kan ta vare på nokre miljøelement i området. Ei utviding av gravplassen vil krevje ei detaljregulering, eit arbeid som vil ta til i 2013.

Økonomi

20 Kultur og oppvekst	Regnskap	Buds(end)	Avvik(per.)	Regnskap	Buds(end)	Avvik(per.)
	2013	2013	0	2012	2012	0
10 LØNN OG SOSIALE KOSTNADER	51 008 668	47 670 000	3 338 668	49 095 017	44 608 000	4 487 017
11 KJØP AV VARER/TJENESTER SOM IN	6 520 578	5 176 000	1 344 578	6 122 041	5 203 000	919 041
13 KJØP AV TJENESTER SOM ERSTATTEI	1 406 941	1 382 000	24 941	1 182 698	1 878 000	-695 302
14 OVERFØRINGSUTGIFTER	2 750 006	2 016 000	734 006	2 972 300	2 358 500	613 800
15 FINANSUTGIFTER	210 693	0	210 693	36 079	0	36 079
Sum utgifter	61 896 887	56 244 000	5 652 887	59 408 135	54 047 500	5 360 635
16 SALGSINNTEKTER	-4 933 468	-3 929 000	-1 004 468	-4 654 561	-3 633 000	-1 021 561
17 REFUSJONER	-6 318 381	-3 233 000	-3 085 381	-6 267 224	-2 775 000	-3 492 224
18 OVERFØRINGSINNTEKTER	-382 745	0	-382 745	-141 460	0	-141 460
19 FINANSINNTEKTER OG FINANSIERIN	-149 920	-558 000	408 081	-693 057	-1 058 000	364 943
Sum inntekter	-11 784 514	-7 720 000	-4 064 514	-11 756 303	-7 466 000	-4 290 303
Sum gruppeansv.: 20 Kultur og oppv	50 112 373	48 524 000	1 588 373	47 651 832	46 581 500	1 070 332

Kultur og oppvekst hadde eit netto meirforbruk på kr 1 588 373 i 2013.

Gruppe:

10: Lønn og sosiale kostnader - meirforbruket blir stort sett dekkja inn av auka salsinntekter og refusjonar. Uteståande 230 000 kr utbetalt i sjukelønn som ikkje er tilbakebetalt frå NAV. Dette beløpet er venta inn i 2014. Lønsglidning, noko auke i pensjonsutbetaling samt sjukeløn utgjør 300 000 kr. Dette gjeld spesielt barnehagen som hadde eit godt oppgjør for pedagogiske leiarar samt at dei har mange i deltidsstilling.

11: Kjøp av tenester frå annan kommune, 250 000kr. Varsla i tertialrapport
Betalt for oppføring av ute-soveplass barnehage 80 000kr.

14: Forutan moms er det overført til Idrettslaget kr. 50 000 til NM. Vedtak i formannskapet.
Dekt refusjon privat barnehageplass 5 månadar. på Gol kr. 80 000

17: For høgt budsjettert refusjon frå staten for grunnskuleelevar frå mottaket kr. 126 000

18: Fondsmidlar låg inne i budsjettet med 500 000 kr. Varsla i tertialrapport.

Korrigert for feil i budsjettgrunnlaget har Kultur og oppvekst eit forbruk tilnærma i tråd med det som vart varsla i 2. tertial. Det har vore godt samarbeid i etaten der verksemdar har medverka med innsparing.

TENESTEOMRÅDE HELSE OG OMSORG

Omfattar psykisk helse, helsestasjon og jordmorteneste, legeteneste, fysioterapi, institusjonsbasert teneste og heimeteneste og koordinerande eining.

NAV, Hallingdal barnevern, miljøretta helsevern og Hallingdal krisesenter er ligg under helse- og omsorg sitt budsjettområde, men dei leverer eigne årsmeldingar.

Helse, velferd, omsorg

«Alle menneskje er ressurspersonar. – I Hemsedal vil vi ved utforming av tenestetilbod og ved tilrettelegging la enkeltmenneske få bruke sine ressursar på ein best mogleg måte ut i frå sine føresetnader. Slik kan dei oppleve livskvalitet basert på meistring, mening og livsglede.»

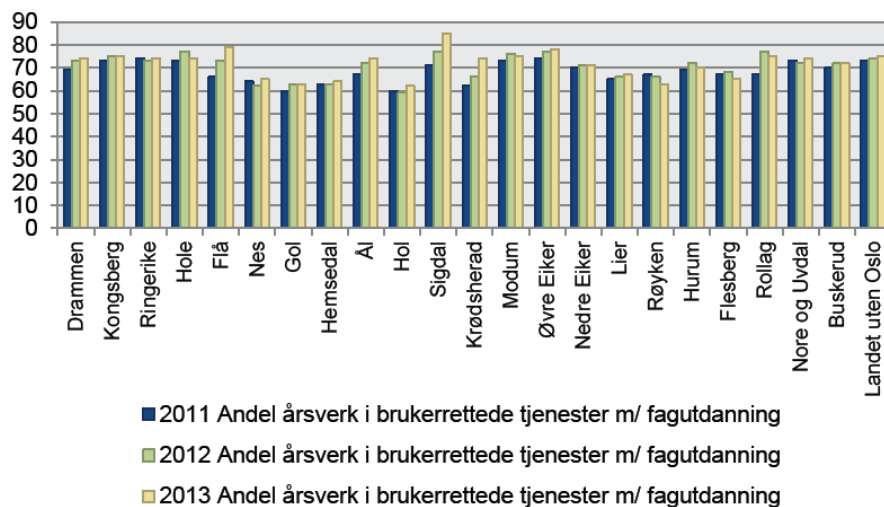
Sentrale utfordringar

- Ha tilstrekkeleg kompetanse og ressursar for å møte nye utfordringar.
- I samarbeid med tillitsvalte finne fleksible og gode arbeidstidsordningar som tek vare på både brukarane og tilsette sine behov, og som gir ei best mogleg kvalitativ og effektiv tenesteyting.
- Jobbe systematisk med folkehelse- og førebyggjande arbeid
- Vidareutvikle kvalitetssystem, kvalitetsindikatorar, IKT
- For å få til gode tenester er det viktig med samarbeid på tvers av einingar, etatar, ulike tenestenivå og interkommunalt arbeid og deltaking i ulike prosjektarbeid.
- Delta i prosjekt Hallingdal lokalmedisinske tenester

Personalet er vår viktigaste ressurs og føresetnad for å kunne gje gode tenester. I helse og omsorg har vi god fagdekking og stabilt personale som har engasjement i jobben og gir det vesle ekstra for å skape gode kvardagar for brukarane og deira pårørande. Personalet er utviklingsorientert og samarbeider godt på tvers. Det blir lagt vekt på kompetanseutvikling i etaten for å kunne møte nye utfordringar. I løpet av 2013 var det:

- 3 personar som har gjennomført vidareutdanning i Geriatri.
- 1 person er i gong med masterstudie i habilitering og rehabilitering.
- 4 personar har tatt fagbrev i 2013 som helsefagarbeider
- 1 person har tatt fagbrev som kokk
- 5 personar under utdanning som helsefagarbeidar.
- 1 person har starta på vernepleiarutdanning.
- 1 sjukepleiar og 1 hjelpepleiar tek vidareutdanning innan psykisk helse.
- 2 miljøarbeidarar tek vidareutdanning innan aktiv omsorg.

Del av årsverk av i brukarretta tenester med fagutdanning

Kjelde: Tilstandsrapport 2014- Fylkesmannen i Buskerud

I eit miljøarbeidarprosjekt er det godkjent døgnturnus. Dette fungerer bra både for brukar og for personalet. Det ser ut til at denne type turnusordningar sikrar stabilitet og tilgang på kvalifisert personell. I 2013 har vi hatt eit forsøk med å ha 1 årsverk som fast vikar, som skal dekke inn behov for vikar ved fråvær ved kjøkken, sjukeheim og heimeteneste. Målet er å ha stabile og kjent personell, på sikt å bruke ordninga for å redusere uønskt deltid.

Det er eit samarbeid med Vestre Viken, kommunehelsesamarbeid og Hallingdalskommunane om implementering av elektronisk meldingsutveksling mellom dei ulike fagsystema. Det er og kjøpt inn arbeidsplanverktøy for å lette arbeidet med lønnskøyring. Frå 2014 vil ein utvide systemet til elektronisk turnusplanlegging. Helse og omsorg er med i læringsnettverk for etisk refleksjon. I ein travel kvardag er det lett å skyve på arbeid med kvalitetssystem, informasjonsarbeid og plan og strategiarbeid.

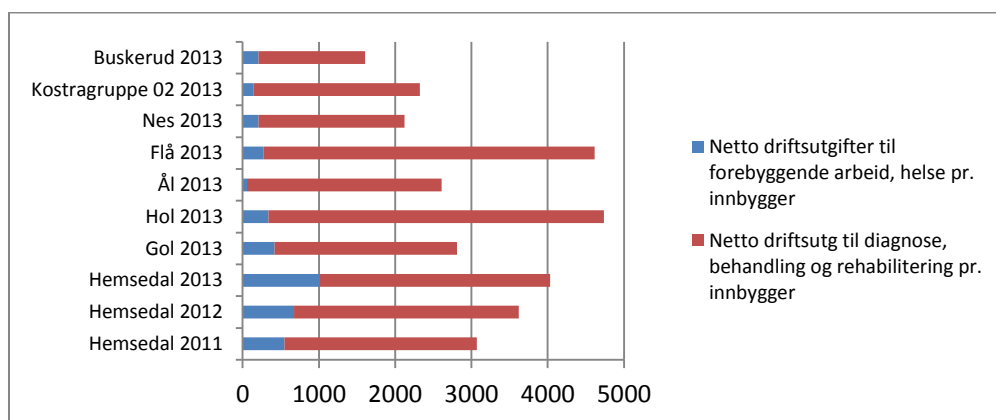
Det er etablert ein god kultur for tverrfagleg samarbeid i etaten. Det er etablert fast møtearena for tildeling av tenester. Dette gjer at ein kan nytte personalressursane på tvers av tenestemråda og tilby samordna tenester for dei som har behov for det. Det er og etablert eit godt samarbeid med psykiatrisk poliklinikk i Vestre Viken, Familievernkontoret og habiliteringstenesta, der dei kjem til Hemsedal regelbunden for å samarbeide om enkeltbrukarar, men og for å rettleie personalet.

Det er fokus i kommunen på førebyggjande arbeid og tidleg intervensjon. Det skjer mykje førebyggjande tiltak innan dei ulike einingane, samt at etaten er med i ei rekkje samarbeidsprosjekt.

- Prosjekt barn i rusfamiliar. Samarbeidsprosjekt med oppvekstetaten
- Kjærlighet og grenser. Samarbeidsprosjekt med oppvekstetaten. Tilsette har fått opplæring i 2013 og prosjektet blir sett i gong 1. halvår 2014.
- Ny Giv. Samarbeidsprosjekt med oppvekst

- Felles Løft. Samarbeidsprosjekt med oppvekst
- Lek og sommarmoro i regi av Psykisk helse
- Dagsenter og middagsgruppe i regi av psykisk helse
- ICDP og EDPS i regi av helsestasjon
- Godt samlivskurs, samarbeid mellom helsestasjon, psykisk helse og familievernkantoret
- Prosjekt FUA, fysisk aktivitet for inaktiv ungdom. Samarbeidsprosjekt med helsestasjon, psykisk helse, Friskliv og fysioterapi
- Ulike treningsgrupper i regi av fysioterapi og fysioterapeut med driftstilskott for å førebygge og behandle muskel og leddplager.
- Ulike treningsgrupper for alle i regi av Friskliv, som spinning, styrketrening, gågrupper
- Bassentrening for personar med revmatiske plager, samarbeid med helselag, frivilligsentral og Friskliv
- Oppstart med seniordans og seniortrening i regi av Friskliv
- Fallførebyggande trening, fysisk trening for eldre heimebuande og bebuarar på sjukeheim i regi av fysioterapi
- Den kulturelle spaserstokken, samarbeid med Kultur, bibliotek, pensjonistlag, elderråd, frivilligsentral m.fl om kulturtilbod til eldre.
- Musikkstund på sjukeheimen, samarbeid med musikk og kulturskolen

Oversikt over netto driftsutgifter til førebyggjande arbeid og driftsutgifter til diagnose, behandling og rehabilitering.

Kjelde: SSB kostra

I 2013 er det inngått en samarbeidsavtale mellom hallingdalskommunane og Vestre Viken helseforetak om intermediæravdeling. Hallingdalskommunane og Vestre Viken HF har eit samarbeid om 3 KAD -plassar (kommunale akutte døgnplassar) ved Hallingdal sjukestugu. Desse blir fram til 2016 finansiert med statlege tilskott. Det er inngått samarbeidsavtaler med Vestre Viken helseforetak og Hemsedal kommune innan ei rekkje områder. Hemsedal har hatt lite behov for å nytte seg av plassane. I Hemsedal er det god kapasitet og kompetanse på sjukeheimen, samt eit godt samarbeid med legetenesta. I 2013 er det blitt jobba vidare med hovudprosjekt Hallingdal lokalmedisinske tenester. Det er fleire delprosjekt som i løpet av mars 2014 skal ha ferdigstilt arbeidet. Dei ulike delprosjekta har søkt og fått prosjektmidlar, som diabetesprosjekt,

Livslustkafé kreftkoordinator, KID kurs, ernæringsprosjekt

I Hallingdal er det og ei rekkje interkommunale samarbeidsorgan innan ulike fagområder som møtast regelbunden. Det er og eit eige kompetanseutval som i samarbeid med utviklingsjukeheim og ulike utdanningsinstitusjonar har sett i verk regionale kurs og vidareutdanningar.

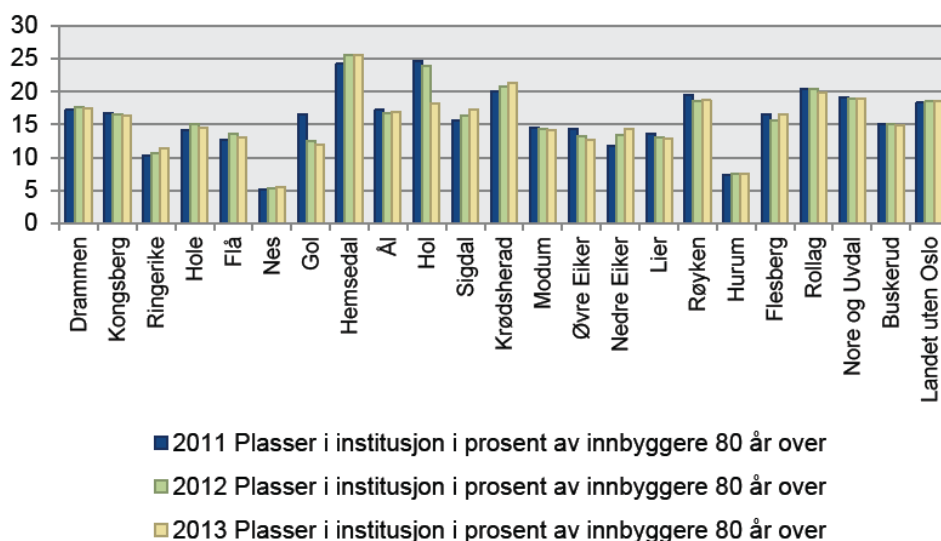
Institusjonsbasert teneste omfattar sjukeheim, avlastningstiltak i institusjon. 4 sengeplassar på sjukeheimen er avsett til korttidsplassar, rehabiliteringsplassar, plassar for avlastningstiltak og 1 rom er lagt til rette for lindrande behandling og palliasjon. 2 av leilegheitene på Bråtenjordet blir nytta til avlastningsbustader og SFO .

Det er ca 22 årsverk som jobbar i institusjonsbasert teneste, inkludert kjøkken. Timetalet for sjukeheimslege er auka med 3 timar pr veke.

	2011	2012	2013
Liggedøgn korttidsopphald, avlastning rehabilitering, Ø-hjelp	470	1221	714
Liggedøgn langtidsopphald	6937	5839	6751
Prosent belegg	82,6	69,6	80,4

Det er fleire som er inne på korttidsopphald og avlastningstiltak. I 2013 er det blitt registrert i 16 innleggingar ved sjukeheimen som er registrert som KAD innleggingar. Hemsedal har tatt i mot alle utskrivingsklare pasientar.

Plasser i institusjon i prosent av innbyggjarar over 80 år.

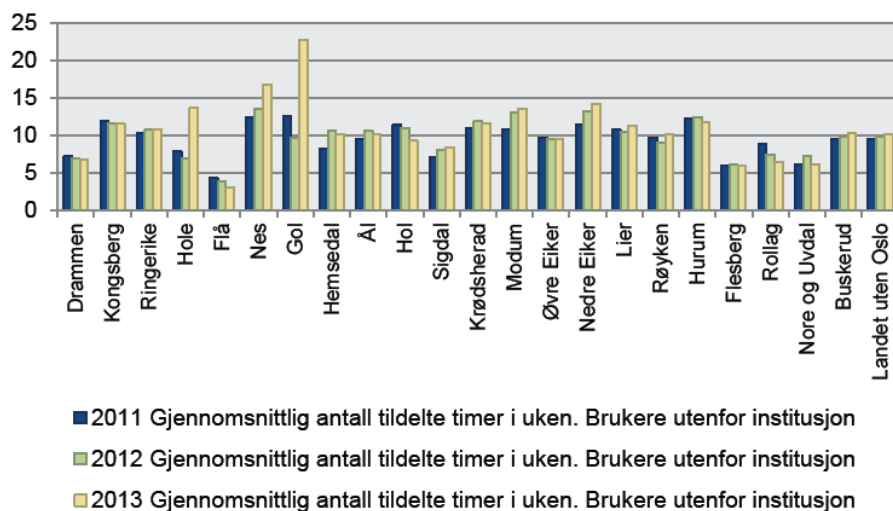
Kjelde: Tilstandsrapport 2014- Fylkesmannen i Buskerud

Heimetenestene omfattar heimesjukepleie, heimhjelp, praktisk bistand og miljøarbeidarteneste. Det er totalt ca 29,5 årsverk innan heimetenesta. Av dette er 14,7 årsverk knytt til

miljøarbeidarteneste ved Bråtenjordet .

Det er fleire som har vedtak på bruk av tryggleiksalarmar. Heimesjukepleie har eit samarbeid med fysioterapitenesta med tilbod om både individuell trening og gruppetrening. Det er og eit tett samarbeid med sjukeheimen med å nytte ressursar på tvers.

Gjennomsnittleg tal timar tildelte timar til brukarar utanfor institusjon

Kjelde: Tilstandsrapport 2014- Fylkesmannen i Buskerud

Bråtenjordet:

Min arbeidsinnsats skal bidra til at brukerne av tjenesten vil mestre sine liv i samhandling med andre.

Min arbeidsinnsats skal bidra til at denne arbeidsplassen blir en utfordrende, engasjerende og en god arbeidsplass.

Det er totalt 14,7 årsverk knytta til Bråtenjordet. Dei gir tenester til yngre personar med behov for miljøarbeid, praktisk bistand, avlastning i institusjon. Det er mange som ønskjer å jobbe inn i dette prosjektet. Det vart hausten 2013 etablert eit prosjekt med oppvekst – « prosjekt- 24 timarsbarnet», der miljøarbeidarar også blir nytta inn i skule. Målet med prosjektet er å gje gode tenester gjennom at det blir ei stabil personalgruppe med gode kvalifikasjonar som jobbar på tvers slik at brukarane får gode tenester. Kommunen har fått prosjektmidlar for å bygge opp tenesta, men og for å kunne knytte til seg fagleg rettleiing.

Koordinerande eining. Eininga består av 2,8 årsverk og har ansvar for å koordinere tenester innan helse og omsorg der det er behov for samordna tenester innan rehabilitering og habilitering. Eininga har og ansvar for kvalitets- og fagutvikling innan etaten. Eininga har vore ein pådrivar og igangsetjar av prosjekt 24-barnet. KE er viktige koordinatorar for barn og unge som har behov for koordinering av tenester, ikkje minst i overgang til vidaregåande skule.

Fysioterapi og friskliv. Eininga består 2,3 årsverk kommunale fysioterapeutar 0,7 årsverk som frisklivskoordinator og 0,3 årsverk innan miljøarbeid. I tillegg er det 100 % fysioterapeut med driftstilskott. Eininga er pådrivar og i gangsetter av førebyggjande- og folkehelseiltak. Friskliv har

vore sentral i partnerskapsavtale mellom kommunen, Turistforeninga , idrettslag. Visjon er Hemsedal – Noreg sprekaste bygd.

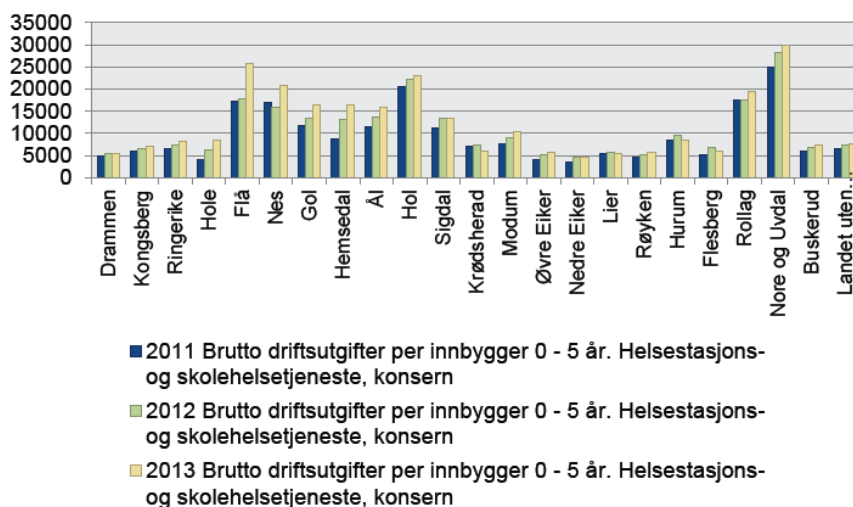
Det kjem og fram av folkehelseprofilen og styringsdata at Hemsedal har fleire muskel og skjelettplager enn gjennomsnitt for landet. Det blir jobba systematisk med å halde ventelister på behandling låg samstundes som det blir satsa mykje på førebyggjande arbeid, lågterskeltilbod og gruppetrening.

Nye tiltak i 2013 er mellom anna:

- Trening for eldre heimebuande
- Seniortrening
- Seniordans
- Interkommunalt samarbeid – diabetesprosjekt
- FuA (Fysisk Ung og Aktiv)- prosjekt med fysisk aktivitet for inaktiv ungdom

Helsestasjon og jordmorteneste. Helsestasjon omfattar av helsestasjonsteneste, jordmorteneste, skulehelseteneste og ungdomshelseteneste. Helsestasjonen har og eit koordinerande ansvar for tenester til asylmottak. Det er totalt 2.6 årsverk ved helsestasjon og 0,8 årsverk ved jordmorteneste

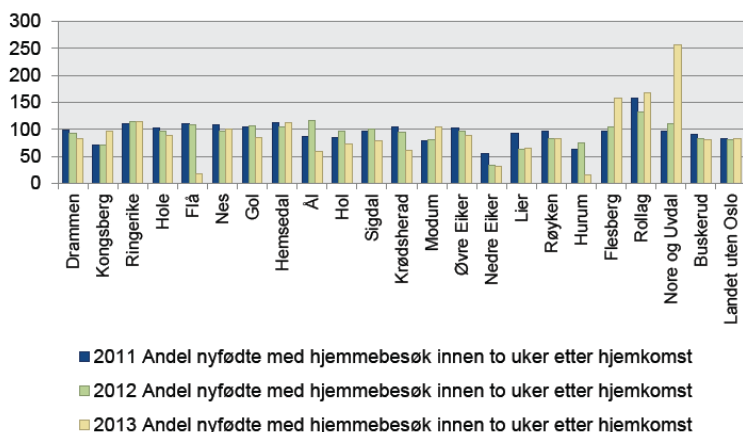
Helsestasjon- og skulehelseteneste

Kjelde: tilsynsrapport 2014- Fylkesmannen i Buskerud

I 2013 vart det brukt overførte avsette prosjektmidlar og omdisponeringar innan etaten for å styrke det førebyggjande arbeidet. Dette er blitt brukt for å styrke mellom anna skulehelsetenesta og å tilby ICDP kurs/ samlingar for å styrke foreldrerolla. Helsestasjonen, psykisk helse og Kirkens familievernkontor har gjennomført kurs i godt samliv. I tillegg nyttar jordmor EPDS (The Edinburgh Postnatal Depression scale), som er ei kartlegging og oppfølging i høve til psykisk helse hjå gravide og barselkvinner.

Svangerskap og barselomsorg

Det er viktig å merke seg at det kan være feil ved registreringene, og at tallene ikke skiller mellom første- og fleregangsfødende - eller hvorvidt mor har takket nei til tilbud om besøk. At flere kommuner kommer over 100 % i andel hjemmebesøk, kan skyldes registrering av flere enn ett hjemmebesøk i forbindelse med en eller flere fødsler.

Kjilde: tilsynsrapport 2014- Fylkesmannen i Buskerud

Psykisk helse er eit lågterskeltilbod og eit behandlingstilbod for personer med psykiske vanskar og rusproblematikk Det er totalt 4,7 årsverk i eininga.

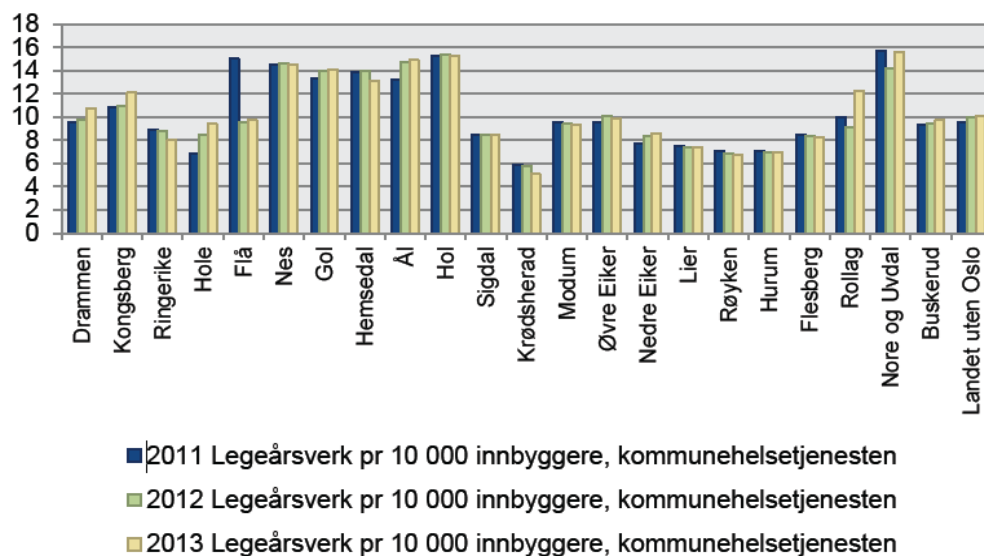
Det er ei auka klienttilstrømming både vaksne og barn / ungdom. Det er ei auke i tal på personar med psykiske lidningar også med rusproblem, som treng tett oppfølging og miljøarbeidarteneste. Det er viktig med tilstrekkeleg med ressursar og brei kompetanse for å møte dei nye utfordringane. Hemsedal har undertekna ei samarbeidsavtale med dei andre Hallingdalskommunane og Vestre Viken der psykisk helse kan stille med ressursar ved behov for pasientar som er innlagt på KAD-plassar.

Lek-prosjektet har vore gjennomført i fleire år. Det er no tilbakemeldingar om at dette er eit godt førebyggjande tiltak. Det er andre kommunar som vurderer å ta i bruk Lek i samarbeid med skule og barnehage. I 2013 vart det gjennomførte psykisk helse kursdag i LEK, I 2013 vart det starta ei middagsgruppe. Det er ei utfordring å finne gode eigne lokalar for ulike sosiale møtearenaer.

Legekantor: Det er 3 legar med fastlegeavtale. Kommuneoverlege har distriktslegeavtale. I tillegg er det kommunelegerressurs til helsestasjon, asylmottak og tilsynslege for sjukeheim.

Arbeidsbelastinga for legetenesta er sesongbetont. Skisesongen er spesiell med stor aktivitet, og det er behov for utvida legevakt i vintersesongen og det er behov for ekstrapersonell for å få gjennomført legevakt. Dei siste åra er tendensen at det blir fleire som nyttar seg av legevakt. Det er eit samarbeid med eigen legevaktsentral (LV-sentralen), legevaktsamarbeid med Gol om legevakt og nattevaktsentralen på Ål for heile Hallingdal. Kommuneoverlegane i Hallingdal møtast regelbunden. I 2013 vart det etablert eit almennelegutval i Hallingdal.

Samla tal legeårsverk i kommunehelsetenesta pr. 10 000 innbyggjar

Kjelde Tilstandsrapport – Fylkesmannen i Buskerud

Legekontoret er i gong med meldingsutveksling mot sjukehus og sjukeheim. Innfasing av nytt nødnett er forsinka og vil først bli tatt i bruk i 2014

Økonomi

30 Helse og omsorg	Regnskap 2013	Buds(end) 2013	Avvik(per.) 0	Regnskap 2012	Buds(end) 2012	Avvik(per.) 0
10 LØNN OG SOSIALE KOSTNADER	43 972 268	39 422 000	4 550 268	38 886 179	36 856 000	2 030 179
11 KJØP AV VARER/TJENESTER SOM INNGÅR I KOMM	4 053 572	4 072 000	-18 428	4 504 374	3 873 000	631 374
13 KJØP AV TJENESTER SOM ERSTATTER KOMMUNAL	15 236 206	14 655 000	581 206	10 368 506	9 421 000	947 506
14 OVERFØRINGSUTGIFTER	3 421 274	2 473 000	948 274	4 626 437	3 884 000	742 437
15 FINANSUTGIFTER	548 688	0	548 688	707 837	0	707 837
Sum utgifter	67 232 008	60 622 000	6 610 008	59 093 334	54 034 000	5 059 334
16 SALGSINNTEKTER	-3 897 579	-3 762 000	-135 579	-3 577 744	-3 532 000	-45 744
17 REFUSJONER	-11 381 803	-7 066 000	-4 315 803	-6 553 924	-4 449 000	-2 104 924
18 OVERFØRINGSINNTEKTER	-1 245 755	0	-1 245 755	-23 865	0	-23 865
19 FINANSINNTEKTER OG FINANSIERINGSTRANSAKSJ	-822 761	-910 000	87 239	-319 100	-250 000	-69 100
Sum inntekter	-17 347 898	-11 738 000	-5 609 898	-10 474 633	-8 231 000	-2 243 633
Sum gruppeansv.: 30 Helse og omsorg	49 884 109	48 884 000	1 000 109	48 618 700	45 803 000	2 815 700

Helse og omsorg har år 2013 hatt eit netto meirforbruk på kr 1, 0 mill. Det har vore eit meirforbruk på utgiftsida, men dette er i hovudsak dekt inn med auka inntekter, refusjonar og overføringsinntekter.

Løn og sosiale kostnader har eit avvik på 4,55 mill. kr. Når ein tek omsyn til refusjon sjukeløn, fødselspermisjon er det eit meirforbruk på løn på 3,16 mill. kr. I tillegg har vi motteke refusjonar som er knytt til løn på 1,8 mill. kr. meir enn budsjettet. Dette gjeld i hovudsak refusjon for

ressurskrevjande brukarar og prosjektmidlar til kompetanse og prosjekt 24-timarsbarnet. Meirforbruket kjem av bruk av vikar ved fråvær, overtid knytt til sjukdom og ferie, samt auka pensjon og arbeidsgjevaravgift. Frå juni 2013 vart alle uansett stillingsstorleik innmeldt i KLP

Kostragruppe 14 er i tillegg til meirverdiavgift, meirkostnader til medfinansiering av somatiske spesialisthelseteneste med kr 142 000 i forhold til budsjett. Hemsedal har fråfalt krav for beredskapsvakt jordmor for åra 2010-2011, samt at overføring til Hallingdal Krisesenter var underbudsjettet.

Barnevern har hatt eit mindreforbruk på 1,38 mill. Av dette er kr 850 000 refusjon frå UDI på barnevernstiltak for året 2012. Elles er det mindreforbruk på barnevernstiltak i familie og sjølvdrifta på barnevernet.

Når ein tek omsyn til auka integreringstilskott ved busetting har NAV eit mindreforbruk på kr 200 000. Integreringstilskottet skal i tillegg til dekke kostnader til introduksjonsstønad, etablering dekke kommunens auka utgifter til helse, sosial og omsorg.

TENESTEOMRÅDE TEKNISK

Teknisk etat er ein samfunnsetat som utfører næringsutvikling, planlegging, investeringar, og drift av kommunal infrastruktur.

Sentrale utfordringar

Etaten sine 3 hovudutfordringar gjennom året har vore

- Balansere etaten sitt forvaltnings- og tenestetilbodet ifht nasjonale og lokale forventingar med eigenkompetanse og ressursar i ei tid med auke innbyggjartal og kundekontakt
- Halde på,- rekruttere og vidareutvikle eit godt fagmiljø innan etaten sine kjerneområder
- Følgje opp kommunale investeringsplaner frå prosjektering, anbod til gjennomføring i forhold til bemanning og ressurstilgang

Status og resultat

- Overordna areal- og samfunnsplanlegging
 - Kommunedelplan Lykkja/ Markegardslia – tilrådd utlegging for Kommunestyre
 - Områdeplan for Trøym sentrum Vest 1. gongshandsama, og sendt på høyring
 - Områdeplan Ulsåk ferdig 1. gongshandsama
 - Vedteke nye skilt- og reklamevedtekter
 - Ferdigstilt forslag til ny sti- og løypeplan, - lagt ut på høyring
 - Prosessdeltaking «Regional forvaltningsplan for Hallingdalsvassdraget»
- Gjennomført prosjektering og investeringar i tråd med overordna utbyggingsstrategi
 - Fullført infrastrukturinvesteringar slik at bustadtomter i felt Svøo III er salsklare
 - Tilrettelagt veg- vatn og kloakklysing i nytt kommunalt bustadfelt Trøym Sør Fiskum – tomtane vert salsklare våren 2014
 - Nytt reinseanlegg på Ulsåk – Biobooster – ferdig testa og i normal drift
 - Ferdigstilt ny VA- leidning langs gangveg Trøym aust i samband med MPG
 - Ny VA- leidning Trøym – Bruhaug, mellom anna gjennomført kryssing av Heimsila
 - Etablert og ferdigstilt ny renovasjons- og kjettingplass v/ Holdebakken
 - I samarbeid med Innovasjon Norge initiert eit «trebruprosjekt for Trøym sentrum som fremjar folkehelse og øyhopping
- Samfunns- og næringsutvikling
 - Aktiv formidling, og forvaltar av ulik statleg produksjons stønad og kulturlandskapsmidlar til landbruket på ca. kr. 23 mill
 - Vegleie og hjelpe fram søknadar om investeringsmidlar til landbruket med tilleggsnæring, - planlagt investeringar for ca. kr. 1 mill (invest.tilskot kr. 350.000)
 - Etablering av ein rekke møteplassar mellom næringsliv, samfunn og kommune i form av frukostmøter, hytteeigarmøter og oppfølging av nyetablerarar
 - Sekretærbistand og finansiell bidragsyter for ski- og løypeprodukt på kr. 400.000,-
 - Som medeigar i eigedommen Båstø, vore aktiv deltakar i å regulere, men også avklare framtidig samarbeid om utvikling av Strupa hyttefelt
 - Stønad til reiselivet lokalt og regionalt på ca. kr. 1,1 mill
 - Oppretta 3- årig «etablererpakke» (prosjektkontor – bistad) i Hemsedal Veksthus
 - Prosessdriving arbeid med ny næringsplan – ferdig underlagsdokument
 - Forvaltning av «varme- og kalde sengspolitikken» er svært ressurskrevjande. Kommunen har mange søknader om dispensasjon frå reguleringsføresegner der det vert ønska å endre frå næring til fritid. Hemsedal kommune har mellom anna fått eit erstatningskrav mot seg av Hemsedal Skilodge AS i høve feil behandling av ein bebyggelsesplan i 2003. Kommunen har ikkje akseptert erstatningskravet og saka er enno ikkje avklart

- Miljø og forureining
 - Tredje beste miljøfyrtårnkommune nasjonalt i høve innbyggjartalet
 - Prosessdrivar for å utvikle eit auke regionalt samarbeid innan vatn- og avlaufsforvaltning i spreidd busette områder. Eit langsiktig mål er å sikre kompetanse, fagmiljø og ressursar i høve kommunen sine forvaltningsoppgåver
 - Aktiv deltakar i arbeid med regional forvaltningsplan for vatn, EU's rammedirektiv
 - Vore aktiv pådrivar i vasskraftsspørsmål knytt til konsesjonssøknad Hemsil 3, ombygging av Flævassdammen, revisjon av konsesjonsvilkåra for Heimsilvassdraget

J. Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø - nivå 2	EKG02								EAK Landet
	0618 Hemsedal 2013	0618 Hemsedal 2012	0618 Hemsedal 2011	Kostragru ppe 02 2013	0616 Nes 2013	0617 Gol 2013	0619 Ål 2013	2013	
Prioritering									
Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø (funksjon 301, 302, 303, 335, 360 og 365)									
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø i prosent av kor	2,79	2,66	2,59	0,98	0,98	0,77	1,41	1,08	1,08
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø per innbygger.	1744	1635	1434	560	584	447	833	559	559
MVA-kompensasjon drift, fysisk planl/kulturminner/natur og nærmiljø, per innb (kroner)	145	96	48	67	64	43	24	49	49
MVA-komp investering, fysisk planl/kulturminner/natur og nærmiljø, per innb (kroner)	2	11	79	34	14	0	13	36	36
Brutto investeringsutgifter til fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø per innb	10	200	454	261	86	0	68	236	236
Fysisk tilrettelegging og planlegging (funksjon 301,302 og 303)									
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging i prosent av kommunens samlede netto driftsutg	2,16	1,93	2,16	0,71	0,64	0,19	0,65	0,57	0,57
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging per innbygger.	1347	1187	1197	404	385	112	384	292	292
Brutto investeringsutgifter til fysisk planlegging per innbygger.	10	200	402	134	0	0	0	43	43
Plansaksbehandling (funksjon 301)									
Netto driftsutgifter til plansaksbehandling som andel av kommunens samlede netto drift	1,72	1,54	1,37	0,37	0,38	0,31	0,33	0,38	0,38
Netto driftsutgifter til plansaksbehandling per innbygger	1074	947	760	210	226	176	196	196	196
Brutto investeringsutgifter til plansaksbehandling per innbygger.	10	200	396	62	0	0	0	33	33
Alder for kommuneplanens arealdel	2	1	0	6	2	2	3	16	16
Alder for kommuneplanens samfunnsdel	3	2	1	7	2	2	7	31	31
Gjeldende plan eller retningslinjer med spesiell fokus på universell utforming	..	Ja	Ja
Gjeldende plan eller retningslinjer med spesiell fokus på klima og energi, som omfatter	..	Ja	Ja
Antall kommunedelplaner for areal vedtatt i rapporteringsåret	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Antall tematiske kommunedelplaner vedtatt i rapporteringsåret	2	1	0	0	0	0	0	0	0
Antall reguleringsplaner vedtatt av kommunestyret siste år	..	0	5	0	0	0
Av disse fremmet som private forslag	4	0	0	0
Antall bebyggelsesplaner vedtatt av kommunen siste år	0	0	0
Av disse fremmet som private forslag	0	0	0
Antall område- og detaljreguleringsplaner vedtatt av kommunen siste år	7	6	5	3	1	1	4	5	5
Av disse fremmet som private forslag	6	4	..	2	1	..	2	3	3

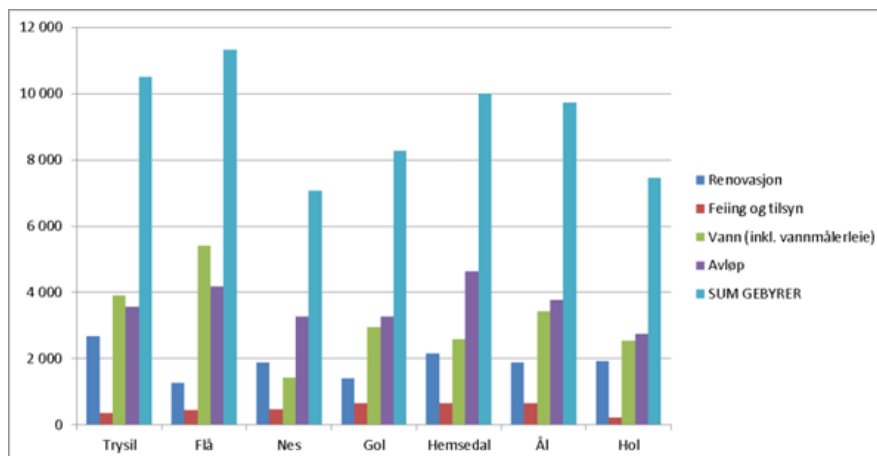
Kommentar til KOSTRA- tabellen over:

Hemsedal kommune har ein større planaktivitet enn samanliknbare kommunar. Dette ser ein både på kostnader i høve innbyggjartalet, men også tall planer. Kommune er ein typisk utbyggingskommune.

Status og resultat - driftsavdelinga.

- Kommunale eigedomsavgifter
 - Gebyrnivået i Hemsedal er relativt høgt samanlikna med andre kommunar i Hallingdal. Hemsedal skil seg særleg ut i høve dei andre kommunane i Hallingdal når det gjeld renovasjonsgebyr og avløpsgebyr. Samanlikna med Trysil, som kanskje er den kommunen som er mest samanliknbar med Hemsedal, er forskjellen i gebyra mindre.
 - **Tabellane under syner kva ein må betale i kommunale gebyr for ein standard einbustad på 120 m2.**

Tjeneste	Trysil	Flå	Nes	Gol	Hemsedal	Ål	Hol
Årsgebyr for avfallstjenesten	2670	1280	1880	1410	2148	1882	1926
Årsgebyr for septiktømming	1572	3810	810	1670	1787	1545	830
Årsgebyr for feiing og tilsyn	364	464	480	648	648	648	235
Gebyrsats ved målt forbruk avløp (kr/m ³)	20	18,15	21,5	18,3	25,29	15,1	13,53
Fastledd ved todelt gebyrordning avløp	1160	2000	700	1070	1594	1958	1135
Gebyrsats ved målt forbruk vann (kr/m ³)	21	27,15	9,5	16,9	13,59	12,82	10,87
Fastledd ved todelt gebyrordning vann	1190	2150	300	880	853	1902	1017

- Vassforsyning

- Hemsedal kommune har oppfylt hovudmålet for den kommunale vassforsyning ved at det til ein kvar tid er levert nok vatn,- med særskilt god kvalitet og vassforsyninga er sikker og effektiv. Lekkasjeprosenten held seg stabil på ca 25 %, ca 5-7 % under landsgjennomsnittet. Alt vatn levert ut til kundane har vore 100% hygienisk trygt. Det er dog registrert eit tilfelle av koliforme bakteriar i råvatnet på Tuv. Sistnemnte er ein problemstilling som ein er klar over kan dukke opp frå tid til annan og vatnet vert difor klorert heile året.
- Det har vore to mindre stans i vassforsyninga som skuldast leiningsbrot i kum i Elgvegen, medan den andre skuldast torevær og ramma Anderdalslia. Totalt er det stipulert 250 kundetimer uvarsla avbrot i vassforsyninga noko som er ein vesentleg nedgang frå tidlegare år.
- Det er fornya ca. 100 meter vassleidning som utgjer gir ein utskiftingstakt på ca. 0,2 % (anbefalt fornyingstakt nasjonalt ligg på minimum 2 %). Sett over ein treårsperiode (2011-2013) ligg utskiftingstakten i Hemsedal på ca. 0,9 %, som er bra sidan mykje av leidningsnettet i Hemsedal er relativt nytt
- I tillegg til rehabilitering av eksisterande leidningsnett vart det lagt ca. 1170 meter med nytt leidningsnett (Trøim ra – Fiskum og Fiskum bustadfelt)

Tema	2009	2010	2011	2012	2013
Produsert mengde vatn (m3 x 1000)	392	400	353	349	369
Antall lekkasjereparasjonar utført	3	2	1	6	1
Berekna lekkasjeprosent (%)	34	25	25	25	25
Tot. driftskostn (inndir.+dir. x1000)	4 253	4 331	4 602	4598	4486
Inntekter (ekskl. rente x1000)	4 405	3 575	4 746	4558	4607
Kostnadar energi (x1000 kr)	234	229	229	239	256
Kostnadar kjemikalier (x1000 kr)	28	38	32	36	2
Økonomisk dekningsgrad (%)	104	83	103	99	103

- Avlaupshandtering
 - Eit hovudmål når det gjeld avløpshandtering er og overhalde reinsekrav gitt i utsleppløyver. Som det framkjem av tabellane under syner resultatata for 2013 at dette målet ikkje er nådd.

TRØYM RENSEANLEGG			Rensekrav overholdt	
Paramenter	Krav	Resultat	Ja	Nei
Middel restkonsentrasjon fosfor pr. liter	0,40	0,40	X	
Høyeste restkonsentrasjon fosfor pr. liter	0,80	1,40		X
Renseeffekt fosfor (%)	93	93	X	
Totalutslipp fosfor (kg)	164	111,2	X	
Krav til rensing av organisk stoff	-	-	X	
ULSÅK RENSEANLEGG			Rensekrav overholdt	
Paramenter	Krav	Resultat	Ja	Nei
Middel restkonsentrasjon fosfor pr liter	0,40	0,76		X
Høyeste restkonsentrasjon fosfor pr liter	0,80	3,10		X
Renseeffekt fosfor (%)	90	90	X	
Totalutslipp fosfor (kg)	20,1	43,4		X
Krav til rensing av organisk stoff	-	-	X	
GRØNDALEN RENSEANLEGG			Rensekrav overholdt	
Paramenter	Krav	Resultat	Ja	Nei
Middel restkonsentrasjon fosfor pr liter	0,32	0,30	X	
Høyeste restkonsentrasjon fosfor pr liter	2,30	0,83	X	
Renseeffekt fosfor (%)	90	92	X	
Totalutslipp fosfor (kg)	53	2	X	
Krav til rensing av organisk stoff	-	-	-	-

- Kommentar til avlaupshandtering
 - Forklaringa på dei varierende reinseresultatata ved Trøym reinseanlegg skuldast store mengdevariasjonar. Det er gjennomført mindre ombyggingar på anlegget slik at anlegget i større grad skal takle dei store døgnvariasjonane. Anlegget har i 2012 vore under ombygging og i heile 2013 har det pågått testing og innkjøring av anlegget. Dette har påverka drifta og reinseresultat i negativ grad. Det er forventa at anlegget er vil fungere langt betre i 2014
 - Grøndalen reinseanlegg som er eit privateigd anlegg som kommunen drifter, har i 2013 oppfylt samlege reinsekrav.
 - På tross av at vi i 2012 og 2013 ikkje har overheldt reinsekrava syner resultatata frå vassdragsovervakinga at resipienten Hemsil i liten grad er påverka av dei kommunale reinseanlegga.

Tabellen viser nøkkeltal for avløpshandtering 2009 – 2013

Tema	2009	2010	2011	2012	2013
Reinsa avløpsvatn (m3) Trøim	192 430	208 955	202 800	196 069	213 788
Reinsa avløpsvatn (m3) Ulsåk	84 369	82 824	67 715	77 762	59 646
Trøim ra renseeffekt (fosfor) (%)	98	96	96	91	93
Ulsåk ra renseeffekt (fosfor) (%)	94	94	89	77	90
Trøim ra fosforutslepp i kg	32,5	137,9	63	114	111
Ulsåk ra fosforutslepp i kg	27,2	20,4	33	94	43
Tot. driftskostn (inndir.+dir. x1000)	7 145	8 187	7 502	7 979	8 500
Inntekter (x1000)	7 314	7 728	8 006	7 794	7 871
Kostnadar energi - rensing (x1000 kr)	326	294	289	366	469
Kostnadar kjemikaliar (x1000 kr)	277	305	229	261	305
Økonomisk dekningsgrad (%)	102	94	106	98	93

- Tilsyn frå statlege tilsynsorgan
 - Mattilsynet har gjennomført revisjon/tilsyn ved Tuv Vassverk. Det vart avdekket 2 mindre avvik som no er retta opp.

Status og resultat - eigeomsavdelinga

- Effektiv og god forvaltning av avdelinga sine ressursar.
- Aukande restansar på FDV (Forvaltning, Drift og Vedlikehald) også i høve eksterne tilsynsorgan (eks. service og kontroll av elektriske anlegg)
- 10 fast tilsette reinhaldarar. 8 med 100 % stilling. Utfordring i høve lågt antall personar og reinhaldsynskje frå etatane om morgonen, samt ved fråvær.
- Nye areal teke i bruk til skule (eks. Grøthehuset) og helse (eks. tidlegare legekantor bygdaheimen) med krav til reinhald, utan auka ressursar. Dette medførte fleire HMS utfordringar mm. Rådmann omdisponerte midlar frå andre etatar frå ca.1 mars og ut året.
- Organiseringa av vaktmeistertenestene fungerer godt, men det er behov for meir vedlikehaldsressursar og personell. Personellet utfører nokre mindre investeringsoppgåver, eksempelvis oppgradering kjøkken Helselagshuset. Nokre mindre investeringsoppgåver er viktig for å behalde kvalifisert personell, og seinare ekstern interesse ved komande rekrutteringsbehov.
- Aukande problem med hærverk og innbrot, noko som medfører ekstraarbeid og kostnadar.
- Eigeom Hemsedal er med i fleire regionale grupper og prosjekt. Blant anna pågår eit spennande lysprosjekt ved Tuv oppvekstsenter. Lyset (LED) regulerast automatisk i høve styrke og farge i løpet av dagen. Fleire instansar er involvert, blant anna søvnsenteret Haukeland Sjukehus.

Kommunale bustader	Flå	Nes	Hemse dal	Gol	Hol	Ål	Gruppe 2	Buskerud
Kommunalt disponerte bustadar pr 1000 innbygger	34	34	11	23	31	31	22	22
Andel (%) tilrettelagt for rullestolbrukarar	63	78	54	60	98	58	67	55
Netto driftsutgifter til kommunalt disponerte bustadar pr innbyggjar.	153	107	18	247	1.670	149	-	132
Andel (%) søjarar som har fått avslag på bustad	50	17	40	-	8	12	36	35

- Hemsedal kommune har svært få kommunale bustadar pr innbyggjar, samanlikna med dei andre Hallingdalskommunane.
- Hemsedal kommune kjem prosentvis dårlegast ut i høve andel bustadar tilrettelagt for rullestolbrukarar.
- Hemsedal hadde 2013 svært låge driftsutgifter på bustadane. Dei store formålsbygga reiser med vedlikehaldsmidlane.
- Fleire avslag og venteliste på trygde og omsorgbustader, noko som truleg vil auke dei komande åra. Her er det utbyggingsbehov. Ingen venteliste på andre kommunale bustadar.

Resultat - sjølvkostområda knytt til kommunale tenester

Etterkalkyle for dei kommunale betalingstenestene vatn, avløp, renovasjon, slam, byggesak, plan, kart og oppmåling samt feiing i Hemsedal kommune er utført i samsvar til Retningslinjer for berekning av sjølvkost for kommunale betalingstenester.

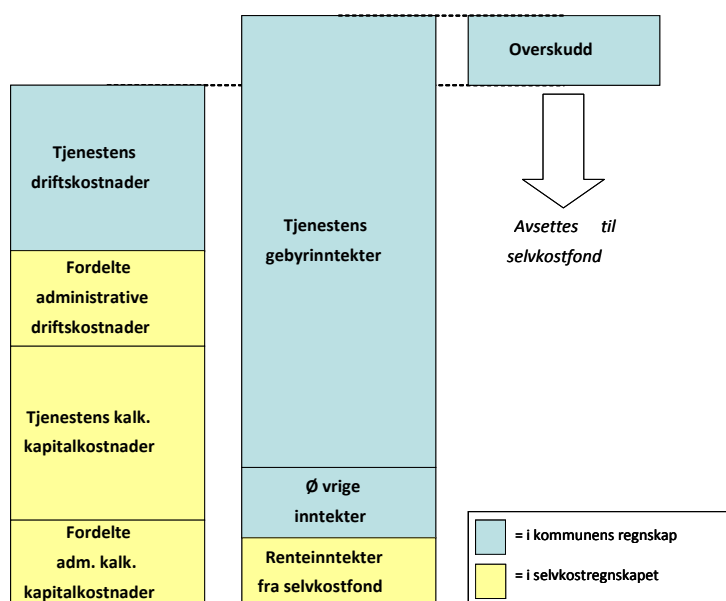
Sjølvkost inneberer at kommunens kostnader med å frambringe tenestene skal dekkast inn gjennom dei gebyra som abonnentane eller brukarane betaler. Kommunen har dermed ikkje anledning til å tene pengar på tenestene. For å sikre dette så må kommunen etterskottsvis utarbeide et sjølvkostrekneskap som viser resultatet for det enkelte gebyrområdet. Sjølvkostrekneskapet opererer med enkelte prinsipp som er forskjellig frå kommunens ordinære driftsregnskap og vil såleis ikkje være direkte samanliknbare.

I **grunnlaget** for sjølvkost inngår driftsutgifter, kalkulatoriske kapitalkostnader (avskrivningar og rentekostnader), samt fordelte administrasjonsutgifter (både drift og kapital). Figuren til høyre illustrerer dette. Alle driftsutgiftene for tenesta med unntak av finansielle (KOSTRA-) avskrivningar er med i grunnlaget. Retningslinjene beskriver egne regler for berekning av sjølvkostavskrivningar så desse må bereknast utanfor kommunens regnskap og vil som oftast avvike noko i forhold til dei finansielle

avskrivningane. Retningslinjene fastsetter vidare kva administrative oppgåver og funksjoner som er relevant å fordele til sjølvkostrekneskapet, samt dei fordelingsnøklar som bør nyttast. Desse utgiftene blir ikkje fordelt rekneskapsmessig og vi vil derfor også her oppleve et avvik mellom kommunens regnskap og sjølvkostrekneskapet.

Av figuren ser man at tenesta sine resultat i kommunens driftsregnskap aldri vil vere lik tenestas **sjølvkostresultat** og at det i kommunens regnskap såleis alltid vil framstå som om kommunen tener pengar på tenesta sjølv om dette ikkje er tilfelle. I tillegg til de ovanfor nemnte ulikskapane så er kalkulatoriske renter, også kalla alternativkostnad,- den storleiksmessige sett viktigaste årsaka til dette. Desse rentene, som ikkje har en parallell i kommunens driftsrekneskap, skal reflektere alternativavkastninga kommunen går glipp av ved at kapital er bunde i anleggsmidlar.

Ein viktig avgrensing i kommunens handlingsrom i forhold til å **fastsette gebyra** er at avsett overskot frå det enkelte år skal tilbakeføres til abonnentane i form av lågare gebyr i løpet av en

Skjematisk framstilling av sjølvkostelementa

femårsperiode (analogt for underskot). Dette betyr at viss kommunen har fondsmidler som er eldre enn fire år så må desse i sin heilskap gå til reduksjon av gebyra i det kommande budsjettåret. Eksempelvis må et overskot som stammer frå 2010 i sin heilskap være disponert innan 2015. Det er vidare ein rekke faktorar som kommunen ikkje rår over i forhold til kva sjølvkostresultatet for det enkelte år vil bli. Dei viktigaste faktorane er budsjettårets kalkylerente (3-årige statsobligasjonsrenter + 1 prosentpoeng, fastsettast etterskotsvis av Norges Bank), gjennomføringsevne på planlagde prosjekter (kapasitetsavgrensingar intern og eksternt), samt (uventa) inntekter frå nye abonnentar eller brukarar). Dette fører til at det ikkje alltid er like problemfritt å treffe med budsjettet.

Resultat etterkalkyle 2013

Alle historiske overskot er tilbakebetalt innan femårs regelen og bruk av resterande saldo på sjølvkostfond er tatt med i langtidsbudsjetta. Nedanfor vises årets etterkalkyle for dei aktuelle betalingstenestene:

2013	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtømming	Totalt
Etterkalkyle selvkost					
Gebyrinntekter	4 576 734	7 844 407	3 966 129	985 143	17 372 413
Øvrige driftsinntekter	29 846	26 472	1 031	0	57 349
Driftsinntekter	4 606 580	7 870 879	3 967 160	985 143	17 429 762
Direkte driftsutgifter	2 496 997	4 560 698	4 578 750	415 549	12 051 994
Avskrivningskostnad	1 141 937	2 590 592	0	0	3 732 529
Kalkulatorisk rente (2,63 %)	558 541	1 008 794	13 093	0	1 580 429
Indirekte netto driftsutgifter	289 461	340 071	101 166	85 855	816 553
Indirekte kalkulatorisk rente (2,63 %)	63	68	14	12	157
Driftskostnader	4 486 998	8 500 223	4 693 023	501 416	18 181 661
+/- Korrigering av tidligere års feil i kalkyle	-32 037	-42 855	0	0	-74 892
+/- Kalkulert renteinntekt/-kostnad selvkostfond (2,63 %)	22 088	-37 813	-14 769	-3 723	-34 217
Resultat	109 632	-710 012	-740 633	480 004	-861 009
Kostnadsdekning i %	102,7 %	92,6 %	84,5 %	196,5 %	95,9 %
Selvkostfond/fremførbart underskudd 01.01	785 015	-1 082 743	-191 256	-381 552	-870 536
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	109 632	-710 012	-740 633	480 004	-861 009
Selvkostfond/fremførbart underskudd 31.12	894 647	-1 792 755	-931 888	98 452	-1 731 544
Gebyrgrunnlag	4 425 116	8 430 896	4 691 992	501 416	18 049 421
Gebyrinntekter	4 576 734	7 844 407	3 966 129	985 143	17 372 413
Finansiell dekningsgrad i % (gebyrinntekter/gebyrgrunnlag)	103,4 %	93,0 %	84,5 %	196,5 %	96,2 %
Regnskapsføringsforslag balanse	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtømming	Totalt
+/- 2.51xxxx Selvkostfond	109 632	0	0	98 452	208 084
+/- 2.92xxxx Memoriakonto selvkostfond	0	710 012	740 633	-381 552	1 069 093
Regnskapsføringsforslag driftsregnskap	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtømming	Totalt
1550 Avsetninger til bundne fond	109 632	0	0	98 452	208 084
1950 Bruk av bundne fond	0	0	0	0	0
Normalgebyr	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtømming	Totalt
Normalgebyr eksklusiv mva.	2 892	5 388	2 148	1 544	11 971
Normalgebyr inklusiv mva.	3 614	6 734	2 685	1 930	14 964

40 Teknisk	Regnskap 2013	Buds(end) 2013	Avvik(per.) 0	Regnskap 2012	Buds(end) 2012	Avvik(per.) 0
10 LØNN OG SOSIALE KOSTNADER	18 381 557	18 624 000	-242 443	17 485 450	17 603 000	-117 550
11 KJØP AV VARER/TJENESTER SOM INNGÅR I KOM	13 548 492	12 934 000	614 492	11 406 854	12 783 500	-1 376 646
13 KJØP AV TJENESTER SOM ERSTATTER KOMMUNA	7 922 924	7 042 000	880 924	7 594 295	7 412 000	182 295
14 OVERFØRINGSUTGIFTER	4 997 637	2 646 000	2 351 637	5 879 312	2 337 000	3 542 312
15 FINANSUTGIFTER	3 696 107	3 984 000	-287 893	3 987 366	2 484 000	1 503 366
Sum utgifter	48 546 716	45 230 000	3 316 716	46 353 277	42 619 500	3 733 777
16 SALGSINNTEKTER	-23 308 728	-21 086 000	-2 222 728	-23 309 878	-22 739 000	-570 878
17 REFUSJONER	-1 611 073	-669 000	-942 073	-2 123 323	-246 000	-1 877 323
18 OVERFØRINGSINNTEKTER	-2 513 435	-2 508 000	-5 435	-2 513 435	-2 507 000	-6 435
19 FINANSINNTEKTER OG FINANSIERINGSTRANSAK	-4 618 822	-4 151 000	-467 822	-6 589 837	-5 236 500	-1 353 337
Sum inntekter	-32 052 058	-28 414 000	-3 638 058	-34 536 473	-30 728 500	-3 807 973
Sum gruppeansv.: 40 Teknisk	16 494 659	16 816 000	-321 341	11 816 804	11 891 000	-74 196

Rekneskapen for området planlegging, byggesak, oppmåling og miljøforvaltning er noko betre enn budsjett grunna større byggjeaktivitet enn venta. Innan eigedom er rekneskapen i tråd med budsjett, medan det for drift er noko dårlegare. Forklaringa her ligg i hovudsak på eit langt dårlegare resultat hjå Hallingdal Renovasjon IKS (utgiftane hjå HR auka med ca. 24% mot opphavelg budsjett). Underskot innan sjølvkostområdet vert henta inn att over ein 5 års periode.

TENESTEOMRÅDE ADMINISTRASJON

Sentraladministrasjonen består i hovudsak av einingar som utfører interne støttefunksjonar. Etaten blir leia av rådmannen i kommunen.

Økonomikontoret har tre årsverk fordelt på fire medarbeidarar. Økonomikontoret er ansvarleg for fakturering og innfordring av kommunale krav, betaling av rekningar og bokføring og avstemming av kommunens rekneskap. Økonomikontoret har også eit overordna ansvar for budsjett og økonomiplan for kommunen.

Felles innkrevjingskontor for Hallingdal står for den tyngre innfordringa for kommunane i Hallingdal der dette er naudsynt. Det same kontoret er også skatteoppkrevjer. Dette samarbeidet er organisert som vertskommuneansvar med politisk nemnd.

Hemsedal kommune vedtok nytt **finansreglement** i 2012. Kommunen har plassert sine midlar som bankinnskott i Sparebank 1 Hallingdal.

Hemsedal kommune har eitt årsverk på **personalkontoret**. Personalsjefen sine oppgåver er å støtte og gi råd til alle etatar på fagfeltet personal. Ved nyttilsetjingar kan dette vere skriftleg dialog med søkjarar, utarbeide søkjarliste, delta på intervju og lage arbeidsavtalar. Personalsjefen er systemansvarleg for HMS (helse, miljø, sikkerheit), medlem i nærversgruppa, sekretær i AMU

(arbeidmiljøutvalet) og IA - kontaktperson(inkluderende arbeidsliv). Personalsjefen er medlem i forhandlingsutvalet ved lokale lønsforhandlinger og er kontaktperson for kommunen på pensjon og personforsikring. Personalsjefen inngår i Rådmannens leiargruppe.

Lønskontoret, som er eitt årsverk, har ansvaret for fast og variabel løn i Hemsedal kommune og å ajourføre grunnlagsdata med bakgrunn i endringar i regelverk og satser. Kontoret har ansvaret for rapportering til offentleg organ og for avstemming av løn mot rekneskap. Løn har også ansvar for fråversregistrering og refusjon frå NAV og rettleie etatane om regelverket for løn og fråvær.

Post – og arkivtenesta har 1,5 årsverk. All post som blir levert på papir til kommunen blir sortert, journalført og fordelt frå sentralt postmottak. Det er også felles postmottak for elektronisk post som blir stila til postmottak@hemsedal.kommune.no. Hemsedal kommune har fullelektronisk arkiv. Arkivtenesta har som oppgåve å kontrollere dei registreringar som sakahandsamarane gjer i kommunen sitt sak/arkivsystem.

Det er krav om at dokumentjournalen blir offentleggjort elektronisk. Denne blir lagt ut på kommunen si heimeside. Publikum kan kome med krav om innsyn.

Under sentraladministrasjonen høyrer også **konsulent** som utfører ei rekke oppgåver mot politikarane, slik som sakshandsaming, ansvar for saksdokument og politiske møter, løn til folkevalde, beredskapskoordinator og forsikringskoordinator.

Målet for desse støttefunksjonane er at dei andre etatane skal vera så godt nøgd som mogeleg med dei tenestene som blir utført. Det er ikkje utført brukarundersøkingar om kor nøgd brukarane er med dei tenestane som blir ytt, men det er ei klar oppfatning av at tenesten som blir levert held høg kvalitet

Tenestetorget har ansvar for eit vidt spekter av tenester retta mot publikum. Tenestetorget utfører oppgåver på vegne av andre kommunale etatar og fagområde. Samla bemanning for verksemda er 3,50 årsverk. 2,7 årsverk er knytt til operativt arbeid i Tenestetorget, 0,6 årsverk til leiaroppgåver og webarbeid og 0,2 årsverk er knytt til sals-, skjenke og serveringsløyve; sakshandsaming og oppfølging. Tenestetorget sin viktigaste funksjon er å vera primærkontakt til kundane. For å oppnå dette er god kunnskap innan mange områder naudsynt, samtidig som det er viktig med god informasjonsflyt internt i kommunen. Tenestetorget har også ansvar for gjennomføring av kommune- og fylkestingval og stortingsval.

Tenestetorget har ansvaret for telefonisystema i Hemsedal kommune. Hemsedal er regional kontakt for telefonisystemet Trio. Tenestetorget deltek i regionale faggrupper innan web, Trio, telefoni og servicetorg.

Regneskap totalt for sentraladministrasjon

10 Sentraladm	Regnskap 2013	Buds(end) 2013	Avvik(per.) 0	Regnskap 2012	Buds(end) 2012	Avvik(per.) 0
10 LØNN OG SOSIALE KOSTNADER	12 481 013	9 456 000	3 025 013	11 357 750	9 238 000	2 119 750
11 KJØP AV VARER/TJENESTER SOM INNGÅR I KOM	2 967 136	3 519 000	-551 864	3 171 204	4 156 000	-984 796
13 KJØP AV TJENESTER SOM ERSTATTER KOMMUN	5 201 395	5 353 000	-151 605	4 817 826	4 955 000	-137 174
14 OVERFØRINGSUTGIFTER	550 885	9 724 000	-9 173 115	814 171	4 704 500	-3 890 329
15 FINANSUTGIFTER	32 105 668	23 357 586	8 748 082	27 018 167	20 779 350	6 238 817
Sum utgifter	53 306 097	51 409 586	1 896 511	47 179 118	43 832 850	3 346 268
16 SALGSINNEKTER	-363 378	-327 000	-36 378	-334 205	-314 000	-20 205
17 REFUSJONER	-7 060 726	-6 035 000	-1 025 726	-4 257 677	-5 109 000	851 323
18 OVERFØRINGSINNEKTER	-139 091 274	-138 166 000	-925 274	-127 733 766	-120 767 000	-6 966 766
19 FINANSINNEKTER OG FINANSIERINGSTRANS	-23 281 860	-21 105 586	-2 176 274	-22 940 806	-21 918 350	-1 022 456
Sum inntekter	-169 797 238	-165 633 586	-4 163 652	-155 266 454	-148 108 350	-7 158 104
Sum gruppeansv.: 10 Sentraladm	-116 491 141	-114 224 000	-2 267 141	-108 087 336	-104 275 500	-3 811 836

Regneskapen for sentraladministrasjonen består av eit kapitalområde(1080 området) i tillegg til tenestemråde sentraladministrasjon. Kostnader som er budsjettert og belasta dette området blir ikkje fordelt ut til andre ansvar. Dei største felleskostnaden som blir ført på sentraladministrasjonen er IKT-Hallingdal med ca. kr 3,5 mill. og reguleringspremien for pensjonsforpliktingane på ca. kr. 4,1 mill.

Målt mot budsjett har regneskapen til sentraladministrasjonen styrka totalregneskapen med kr. 5 246 172. Årets regneskapsmessige overskot er teknisk sett ført i kostnadsgruppe 15. Ved å justere sum gruppeansvar med differansen mellom budsjettert overskot på kr. 3 312 000 og oppnådd overskot på kr. 6 291 031 finn ein denne summen.

På kostnadssida er det lågare reguleringspremie med ca. kr 2 mill. som er det største avviket i forhold til budsjett. Vidare er lønskostnadane ca. kr. 600 000 under budsjett. I tillegg er det inntektsført ca. kr 500 000 i positivt premieavvik. Andre kostnadspostar er i tråd med budsjett.

På inntektssida er det i inntektsgruppe 17 motteke eit statstilskot på kr. 500 000 som kan brukast til vanskelegstilte på bustadmarknaden. Dette er avsett til bundne fond. Momsrefusjon i driftsregneskapen er og kr. 500 000 større enn budsjett.

Overføringsinntektene (gruppe 18)er i all hovudsak i tråd med budsjettet. I denne gruppa ligg dei store inntektene til kommunen med rammetilskot, skatt på inntekt og formue og eigedomsskatt. Totalt sett er denne inntektsgruppa kr. 925 274 over budsjett.

Finansinntekter (gruppe 19) er ca. 600 000 betre enn budsjett.

INVESTERINGAR

Tabellen under viser investeringsrekneskap pr. 31.12.2013 og investeringsbudsjett for 2013 inkl. endringar samt restløyvingar frå tidlegare år.

	Gjennomføres som planlagt innanfor planlagt/vedtatt kostnadsramme
	Usikkerhet i forhold til gjennomføring og/eller kostnader (sjå kommentar)
	Avvik (sjå kommentar)

Nr	Prosjekt navn	Regnskap pr. 31.12.2013	Budsjett inkl. restløyving frå tidlegare år	Avvik
018	Det digitale Hallingdal	448 754,00	684 000,00	
035	Bygdaheimen, omb.kortidsplassar, kontor og kapell mm	151 810,74	226 240,00	
043	Helseagshuset - kjøkken (2013)	408 198,96	150 000,00	
049	Tiltak trafikktryggleiksplan	255 629,21	280 000,00	
067	Gangveg Moen Bru	2 289 435,00	2 487 000,00	
095	Miljøprioritert gjennomkjøring RV52	1 487 886,50	1 488 000,00	
096	Industriområde Svø	96 525,05	100 000,00	
109	Oppgradere mannskap og utstyr ihht krav om akkreditert prøvetaking	208 809,02	69 163,00	
122	Kultursal	2 152 656,53	2 153 000,00	
124	BioBooster	1 275 712,37	1 357 798,00	
132	Sikring av Krikken vannverk	0,00	300 000,00	
143	Utbygging Trøim Sør(prosjektering)	4 095 712,93	4 096 000,00	
149	Utbygging Svø III	2 462 470,72	3 762 230,00	
151	VA ledning Bruhaug-Trøim	4 360 042,49	4 361 000,00	
155	Forskottering spillemidler og moms H.II.	400 000,00	400 000,00	
158	Ballbinge Tuv Oppvekstsenter	278 253,98	0,00	
160	Rehabilitering av ledningsnett (Ulsåk)	0,00	300 000,00	
162	Ny bru Torsetvegen	95 949,00	0,00	
201	Etablering av Kyrkjegarden	104 709,00	100 000,00	
205	Mølla (nytt taktekke + beisning)	156 099,60	150 000,00	
208	Tak garderobebygget	101 967,13	300 000,00	
210	Veglys lykkjavegen	0,00	150 000,00	
220	Nytt røntgenutstyr/pasientsignal - legesenteret	550 000,00	550 000,00	
221	Oppgradere utleigebustader	157 569,33	158 000,00	
222	Tiltak Holdebakken	1 200 504,12	1 470 000,00	
226	Svø II Fartshumper + asfaltering Bustadfelt Tuv (pnr. 211)	219 345,00	430 000,00	

Prosjekt 043: Bygdaheim, omb. Kortidsplassar, kontor og kapell mm Odd Magne

Prosjekt 109: Akkreditert prøvetaking

Vesentlege forseinkingar i arbeidet. Skulle vore ferdig i 2012, men diverse vanskar med tekniske utfordringar har gjort at arbeidet har vorte forseinka og mykje dyrare enn forutsatt.

Prosjekt 124 BioBooster

Prosjektet er noko forsinka i forhold til opphavleg plan, men det er ikkje forventa budsjettoverskridingar.

Prosjekt 132 Sikring av Krikken Vassverk

Prosjektet har vorte utset i påvente av overskotsmassar frå Fiskum bustadfelt som kan nyttast i samanheng med gjennomføring av sikringsarbeidet.

Prosjekt 158: Ballbinge Tuv oppvekstsenter

Gunn Berit

Prosjekt 160: Rehabilitering av leidningsnett på Ulsåk

Grunna kapasitet vert det ikkje gjennomført tiltak på leidningsnettet på Ulsåk i 2013. Tiltaket utgår og innarbeidast på nytt i økonomiplan for 2014-2017.

Prosjekt 162: Ny bru Torsetvegen

Investeringa vart i samband med revidert budsjett for 2013 (juni 2013) planlagt flytta over til 2014. For å spare noko tid vart likevel noko av prosjekteringsarbeid påstarta hausten 2013 slik at ein ikkje skulle miste tid i 2014. Overskridninga er likevel godt innanfor samla budsjettet låneoptak i 2013.

Prosjekt 210: Veglys Lykkjavegen

Tiltaket utgår da og utgifter er dekkja inn via driftsbudsjettet.

DRIFTSREKNESKAPEN 2013

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap 2013	Reg. budsjett	Oppr.budsjet	Regnskap 2012
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	7 774 405	6 912 000	6 912 000	7 422 247
Andre salgs- og leieinntekter	24 638 085	22 192 000	22 192 000	24 390 031
Overføringer med krav til motytelse	26 371 984	17 003 000	16 953 000	19 202 148
Rammetilskudd	66 669 349	67 500 000	67 500 000	54 604 951
Andre statlige overføringer	6 632 328	4 166 000	4 166 000	6 091 229
Andre overføringer	322 889	24 000	24 000	49 934
Skatt på inntekt og formue	57 290 019	57 000 000	57 000 000	55 826 326
Eiendomsskatt	9 831 258	9 500 000	9 500 000	11 352 719
Andre direkte og indirekte skatter	2 487 366	2 484 000	2 484 000	2 487 366
Sum driftsinntekter	202 017 682	186 781 000	186 731 000	181 426 952
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	102 186 974	96 437 000	96 164 000	96 712 167
Sosiale utgifter	24 232 926	19 350 000	19 293 000	20 872 111
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	26 513 383	25 086 000	24 352 000	24 444 592
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	29 767 467	28 432 000	28 432 000	23 963 325
Overføringer	11 719 802	16 859 000	18 373 000	14 292 220
Avskrivninger	9 963 008	8 478 000	8 478 000	9 291 066
Fordelte utgifter	-90 664	-	-	-64 110
Sum driftsutgifter	204 292 896	194 642 000	195 092 000	189 511 371
Brutto driftsresultat	-2 275 214	-7 861 000	-8 361 000	-8 084 419
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	10 104 835	9 413 000	9 913 000	11 195 959
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån	3 225	-	-	9 100
Sum eksterne finansinntekter	10 108 060	9 413 000	9 913 000	11 205 059
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	3 534 834	3 715 000	3 715 000	3 099 262
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	-
Avdrag på lån	5 290 709	4 950 000	4 950 000	6 262 709
Utlån	-	-	-	12 325
Sum eksterne finansutgifter	8 825 543	8 665 000	8 665 000	9 374 295
Resultat eksterne finanstransaksjoner	1 282 517	748 000	1 248 000	1 830 764
Motpost avskrivninger	9 963 008	8 478 000	8 478 000	9 291 066
Netto driftsresultat	8 970 311	1 365 000	1 365 000	3 037 411
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	4 214 586	4 214 586	-	-
Bruk av disposisjonsfond	-	-	-	3 423 350
Bruk av bundne fond	4 587 708	4 619 000	4 619 000	6 623 326
Sum bruk av avsetninger	8 802 294	8 833 586	4 619 000	10 046 676
Overført til investeringsregnskapet	2 175 320	2 000 000	2 000 000	446 469
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	-	-	-	3 554 350
Avsatt til disposisjonsfond	4 214 586	4 214 586	-	-
Avsatt til bundne fond	5 091 668	3 984 000	3 984 000	4 868 682
Sum avsetninger	11 481 574	10 198 586	5 984 000	8 869 501
Regnskapsmessig mindreforbruk	6 291 031	-	-	4 214 586

INVESTERINGSREKNESKAPEN 2013

Økonomisk oversikt - investering	Regnskap 2013	Reg. budsjett	Oppr.budsjet	Regnskap 2012
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	1 574 864	2 700 000	2 700 000	7 242 855
Andre salgsinntekter	-	-	-	-
Overføringer med krav til motytelse	586 880	4 106 000	3 831 000	78 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-	-	-	-
Statlige overføringer	-	-	-	-
Andre overføringer	-	-	-	50 000
Renteinntekter og utbytte	-	-	-	-
Sum inntekter	2 161 744	6 806 000	6 531 000	7 370 855
Utgifter				
Lønnsutgifter	-	-	-	-
Sosiale utgifter	-	-	-	-
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	21 091 175	20 764 240	27 530 000	27 078 169
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	-	684 000	684 000	-
Overføringer	2 516 683	-	-	744 116
Renteutgifter og omkostninger	1 526	-	-	-
Fordelte utgifter	-	-	-	-
Sum utgifter	23 609 385	21 448 240	28 214 000	27 822 285
Finansstransaksjoner				
Avdrag på lån	225 834	-	-	127 500
Utlån	900 121	900 000	-	2 119 500
Kjøp av aksjer og andeler	1 449 552	1 416 000	316 000	410 394
Dekning av tidligere års udekket	170 669	-	-	4 223 109
Avsatt til ubundne investeringsfond	3 077 939	8 531 000	8 531 000	8 181 792
Avsatt til bundne investeringsfond	668 970	-	-	572 905
Avsatt til likviditetsreserve	-	-	-	-
Sum finansieringstransaksjoner	6 493 085	10 847 000	8 847 000	15 635 200
Finansieringsbehov	27 940 726	25 489 240	30 530 000	36 086 630
Dekket slik:				
Bruk av lån	18 376 396	14 844 240	19 000 000	29 547 443
Salg av aksjer og andeler	19 193	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån	667 830	-	-	640 405
Overført fra driftsbudsjettet	2 175 320	2 000 000	2 000 000	446 469
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	-	-	1 000 000	-
Bruk av bundne driftsfond	100 000	100 000	60 000	100 000
Bruk av ubundne investeringsfond	6 194 232	8 485 000	8 470 000	4 980 203
Bruk av bundne investeringsfond	-	60 000	-	201 441
Bruk av likviditetsreserve	-	-	-	-
Sum finansiering	27 532 971	25 489 240	30 530 000	35 915 961
Udekket/udisponert	-407 755	-	-	-170 669

BALANSEN 2013

Oversikt - balanse		Rekneskap 2013	Rekneskap 2012
EIENDELER			
Anleggsmidler		449 344 781	409 535 587
Herav:			
Faste eiendommer og anlegg		260 546 261	248 726 842
Utstyr, maskiner og transportmidler		4 601 231	4 420 023
Utlån		5 821 515	5 592 449
Konserninterne langsiktige fordringer		-	-
Aksjer og andeler		4 077 990	3 647 631
Pensjonsmidler		174 297 784	147 148 642
Omløpsmidler		75 725 830	74 206 183
Herav:			
Kortsiktige fordringer		15 332 534	15 420 646
Konterninterne kortsiktige fordringer		-	-
Premieavvik		10 735 905	10 183 087
Aksjer og andeler		-	-
Obligasjoner		-	-
Kasse, postgiro, bankinnskudd		49 657 390	48 602 451
SUM EIENDELER		525 070 611	483 741 770
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital		108 363 612	116 390 662
Herav:			
Disposisjonsfond		16 318 824	12 104 238
Bundne driftsfond		8 773 751	8 369 792
Ubundne investeringsfond		89 769	3 206 062
Bundne investeringsfond		3 340 434	2 671 464
Regnskapsmessig mindreforbruk		6 291 031	4 214 586
Udekket i inv.regnskap		-407 755	-170 669
Kapitalkonto		76 443 677	88 481 309
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift		-	-
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest		-2 486 119	-2 486 119
Langsiktig gjeld		382 168 582	331 698 152
Herav:			
Pensjonsforpliktelser		229 708 263	190 721 290
Ihendehaverobligasjonslån		-	-
Sertifikatlån		-	-
Andre lån		152 460 318	140 976 861
Konsernintern langsiktig gjeld		-	-
Kortsiktig gjeld		34 538 418	35 652 957
Herav:			
Kassekredittlån		-	-
Annen kortsiktig gjeld		32 825 413	33 970 226
Premieavvik		1 713 005	1 682 731
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		525 070 611	483 741 770
MEMORIAKONTI			
Memoriakonto		7 535 933	9 773 337
Herav:			
Ubrukte lånemidler		9 267 478	10 643 873
Ubrukte konserninterne lånemidler		-	-
Andre memoriakonti		-1 731 545	-870 536
Motkonto for memoriakontiene		-7 535 933	-9 773 337

KOSTRA

Utvalgte nøkkeltall, kommunekonsern - nivå 1	0618	0618	0618	Gruppe 2	0616 Nes	0617 Gol	0619 Ål	Landet
	Hemsedal	Hemsedal	Hemsedal		2013	2013	2013	
	2013	2012	2011	2013	2013	2013	2013	2013
Finansielle nøkkeltall								
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	-0,8	-4,8	-7,6	2	-1,4	-0,9	1,2	1,8
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	4,8	1,6	-2,3	2,5	-1,9	-0,9	3,7	2,6
Frie inntekter i kroner per innbygger, konsern	54013	49654	44473	53468	50547	51030	52285	48196
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	189,2	184,8	170,4	207,6	157,8	139	143	206
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	16,7	16,8	10,7	15,5	8	26,6	21,2	14,1
Netto lånegjeld i kroner per innbygger, konsern	59421	59466	47692	55668	26483	31389	34593	50530
Prioritering								
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager, konsern	123013	113974	99451	116183	111517	112122	119142	119972
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger, konsern	14592	14756	14079	14247	12411	12336	15101	11936
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten, konsern	5173	4512	3689	2896	2979	3602	3454	2132
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten, konsern	14089	14013	12726	18447	22853	18443	19565	15230
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år, konsern	2066	2447	2147	1951	2128	3242	3395	3309
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten, konsern	5868	8917	7700	7526	12409	11781	8224	7493
Netto driftsutgifter, administrasjon og styring, i kr. pr. innb., konsern	9512	10078	8925	6102	6911	7848	7022	3881
Dekningsgrad								
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	87,4	93,5	91,5	90	91,7	87,8	93,7	90
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	10,3	8	6,7	10,1	10,9	10	14,8	8,3
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	13,1	14	13,9	12,7	14,5	14,1	14,9	10,1
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	15,4	14,4	12,6	9,9	8,7	7,7	17,7	8,9
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	91,3	91,3	91,3	94,8	100	100	92,7	93,8
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	16,7	20	18,9	14,8	3,8	10,2	12,1	13,8
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggere 20-66 år	4,5	2,5	3,5	3,6	..	2,4	4,8	3,9
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	4,2	5,4	5,6	:	6,2	7	4,3	4,7
Sykkel-, gangveier/turstier mv. m/kom. driftsansvar per 10 000 innb.	17	:	18	152	44	37	452	54
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere	11	12	15	22	34	23	31	20
Årsverk i brann- og ulykkesvern pr. 1000 innbyggere	0,5	0,5	0,6	..	0,5	0,5	0,5	..
Produktivitet/enhetskostnader								
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage, konsern	165421	144815	130411	162825	145421	154822	153598	167599
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per elev, konsern	119567	112723	108272	115562	124230	96772	128806	102067
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10.årstrinn	12,2	13,5	14	12,8	10,6	12,5	11,6	14,4
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner), konsern	292492	262058	147902	205233	366507	287616	244377	219403
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass, konsern	887542	894739	860208	903761	1170308	1249219	936500	992552
Årsgebyr for vannforsyning (gjelder rapporteringsåret+1)	2636	2892	2505	3392	2300	3415	3635	3016
Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	5264	5388	4745	3606	3925	3815	4358	3380
Årsgebyr for avfallstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	2350	2148	2048	2284	2440	2073	2242	2474
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, vedtatte reguleringsplaner (kalenderdager)	..	120	425
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, oppmålingsforretning (kalenderdager)	30	80	16	56	117	..
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate, konsern	114033	99400	130267	76877	69898	131114	138807	140673
Lovanvendelse								
Andel søknader om motorferdsel i utmark innvilget.	80	100	96	95	..	100	90	96
Andel dispensasjonssøkn. for nybygg i 100-m beltet langs saltvann innvilget	..	75	..	86	83

VEDLEGG: ÅRSRAPPORT IKT HALLINGDAL

Gjennomførte tiltak 2012

IKT-samarbeidet i Hallingdal ble etablert gjennom prosjektet Hallingdalsmagneten (2001 – 2003) og senere formalisert gjennom vertskommuneavtaler og avtaler om felles disponering av IKT-personell. Samarbeidet er fortløpende utviklet siden 2003, og omfatter nå det meste av IKT-bruk i kommunene.

Regionalt IKT-samarbeid

Regionale prosjekter

E-meldinger/samhandlingsreformen

Tekniske installasjoner av servere, linje mot Helsenett og IKT-system for meldingsutveksling ble gjennomført etter planen i kvartal 2 i 2012. Oppstart av meldingsutveksling via fagsystemene blir gjort i takt med alt leverandørene og partnere er klare.

Skole, barnehage

Installasjon og oppstart av nytt driftssystem for arbeidsstasjoner for lærere og elever har pågått i hele 2012. Prosjektet har gått etter planen, og skolene i Hol og tre skoler i Ål gjenstod ved årsskiftet. Disse blir lagt over i løpet av 1. kvartal 2013.

Kvalitetssystem

Arbeidet med innsamling og innlegging av prosedyrer har pågått i kommunene i varierende grad gjennom hele 2012. Det er gjennomført opplæring og tilrettelegging av avviksmodule, med planlagt oppstart i kommunene i løpet av 1. kvartal 2013. Et samarbeidsprosjekt med Gjensidige om bruk av modulen for risikovurderinger ble startet i 2012 og blir sluttført 1. kvartal 2013.

Intranett

Systemet har ikke fungert etter forutsetningene, og det ble startet forhandlinger med leverandøren om reetablering av systemet.

Elektroniske timelister

Det er anskaffet moduler for overføring av timelister, fastlønn og fravær fra turnussystemene til lønn.

Innføring av Politikermodul

Styingsgruppe IKT vedtok i 2011 at kommunene i Hallingdal skal benytte programmet Papirløse møter til elektronisk distribusjon av sakspapirer til politikerne. Det ble kjøpt inn nettbrett (iPad) til politikerne høsten 3. og 4. kvartal 2012 og utlevering og opplæring i generell bruk av nettbrettet ble gjennomført i 4. kvartal.

Gol kommune har hatt Papirløse møter til utprøving 4. kvartal 2012, og oppstart i de øvrige kommunene er planlagt i 1. kvartal 2013.

Økonomi, lønn, fakturering

Det er gjennomført installasjon og opplæring i modulen Rekruttering fra Visma. Dette medfører at alle søknader på stillinger i kommunene kan gjøres elektronisk via kommunenes nettsider. Oppstart er planlagt 1. halvår 2013.

E-handel

Det er inngått avtaler med Visma og Difi om oppstart av e-handel i 2013 og 2014.

Regionale faggrupper

IKT-samarbeidet blir løpende videreutviklet gjennom 13 regionale faggrupper. Faggruppene har ansvar for at IKT-systemene blir utnyttet på best mulig måte, både i den enkelte kommune og ved samarbeid og samordning mellom kommunene. Faggruppene rapporterer til Styringsgruppe IKT gjennom IKT-koordinator.

Lisenser

Det er inngått nye lisensavtaler med Microsoft i takt med nye lisensregler og endrede behov i kommunene.

Felles innkjøpsavtaler

Følgende innkjøpsprosjekter er gjennomført i 2012:

Læringsplattform

En prosjektgruppe for anskaffelse av læringsplattform har gjennomført anbudsrunder og anskaffelse av felles system. Opplæring og oppstart følger oppsatt plan.

Internettlinje

Det ble gjennomført anbudsrunder for anskaffelse av ny felles linje mot internett. Leverandør er valgt og kommunene er lagt over på ny linje med vesentlig høyere kapasitet. Kostnadene har gått noe ned.

Trygghetsalarmer

Det ble gjennomført anbudsrunder for anskaffelse av trygghetsalarmer for pleie/omsorg. Leverandør er valgt og kontrakt ble underskrevet ved nyttår. Kostnadene har gått noe ned.

Individuelle planer

Det ble gjennomført anbudskonkurranse, anskaffelse, opplæring og oppstart av felles system for individuelle planer (IP).

Bibliotek

Prosjektgruppa for nytt biblioteksystem har arbeidet med anskaffelse av nytt system for bibliotekene. Anbudsrunden ble ikke avsluttet i 2012.

IKT Hallingdal

IKT Hallingdal er kommunenes felles IKT-avdeling og har ansvar for IKT brukerstøtte, drift og utbygging i alle kommunene. Avdelingen betjener ca. 3 600 brukere og drifter utstyr/nettverk i 111 bygg.

IKT Brukerstøtte

Avdelingen IKT Brukerstøtte er organisert som 1. linje og 2. linje. 1. linje er bemannet med 2 - 3 personer og har ansvar for registrering og oppfølging av innmeldte saker. Det ble behandlet ca 10 000 saker i 2012, og 60 – 70 % av disse ble løst av 1. linje. De resterende sakene ble overført sakebehandlere i 2. linje i brukerstøtteavdelingen og avdelingen for Drift/utvikling. I gjennomsnitt har løpende restanseliste vært 300 – 400 saker i løpet av året.

Statistikk fra IKT Brukerstøtte blir brukt for å gjøre målrettede tiltak for å bedre driftssikkerhet i IKT-systemene og kompetanse hos brukerne.

Drift/utvikling

Behovet for kapasitet øker kontinuerlig, både til datakraft og nettkapasitet. Arbeidet med utbygging, modernisering og kvalitetssikring har pågått også i hele 2012. Løpende og preventivt vedlikehold av servere og IKT-systemer er videreført.

Kommunenes regionale nettverk ble lagt over til ny løsning i 2012. Dette har vært et særdeles omfattende prosjekt og har medført store omlegginger i maskin- og programvare, nettverkskomponenter og telefoni i alle kommuner. Det er installert ny felles brannmur og sentral administrasjon av hele nettet. Skolene er lagt over på den samme løsningen og er nå en del av kommunenes nettverk.

Serverparken for sikker sone ble flyttet til Gol og integrert med øvrig infrastruktur i 2012. Dette har vært et stort prosjekt med stor vekt på Datatilsynets krav til IT-sikkerhet. Alle IKT-systemer som behandler sensitive data er installert på ny serverpark, og det er etablert felles linje mot Helsenett.

Avdelingen har gjennomført 40 - 50 større prosjekter i kommunene i 2012. Dette omfatter anskaffelser og installasjoner av nettverksutstyr og arbeidsstasjoner, installasjoner og samordning av programvare, kabling og installasjoner i bygg, mm. Eksempler på gjennomførte prosjekter omfatter telefonsentraler, kabling og nettverk, Helsenett, installasjon av servere og IKT-systemer, mm. Det er utført utvidelse/ fornyelse av nettverk og infrastruktur i 10 skoler.

Prosjektene blir rapportert til styringsgruppa gjennom virksomhetsplan og månedlige statusrapporter.

Ikke gjennomførte tiltak 2012

Anbudsrunde – mobiltelefoner

Ikke gjennomført i 2012 fordi vi ønsket å se dette i sammenheng med ny abonnementsavtale gjennom BTV i 1. kvartal 2013.

Avvik 2012

Feil ved telefonisystemet og Trio

Avviket gjaldt ustabilitet i telefonisystemet i etter oppgraderinger.

Avbrutt opplæring i intranett

Oppstart og opplæring i nytt intranett ble stoppet pga. mangler med systemet. Prosjektet blir gjennom tatt etter at leverandøren har installert systemet på ny plattform.

Dato: 4.3.2013
Halgrim Merødningen

IKT-koordinator

ÅRSMELDING HALLINGDAL BARNEVERNSTENESTE

INNLEDNING

Årsmeldingen belyser virksomheten i Hallingdal barnevernteneste hvor det sees på målsettinger, økonomi, antall saker og bemanning samt andre faktorer som har påvirket virksomheten i 2013.

MÅL

Lovens målsetting:

Barneverntjenestens hovedoppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Barneverntjenesten skal også bidra til at barn og unge får trygge oppvekstkår

Målsettingene i samarbeidsavtalen for Hallingdal barnevernteneste:

Sitat fra samarbeidsavtalen:

«Målsettinga med oppretting av eit felles barnevern er todelt:

1. Bidra til trygging av eit breitt fag- og kompetansemiljø innan tenesta og dermed syte for god rekruttering.
2. Endra organisering som på sikt fører til kostnadseffektivisering.»

Statens mål for satsing på barnevernet gjennom øremerkede tilskudd:

Målsettingen med satsingen er å styrke barneverntjenester i de mest utsatte kommunene.

Mer detaljerte målsettinger er å få andelen fristoverskridelser på meldinger og undersøkelser ned. Det er også et mål å øke andelen av barn i barnevernet med tiltaksplan og omsorgsplan samt øke andelen barn i fosterhjem med tilsynsfører. Disse målene er satt fordi svært mange kommuner har avvik på disse lovhjemlede områdene. For å bidra til å nå disse målene, fikk Hallingdal barnevernteneste 1 ny tiltaksstilling i 2013 av disse øremerkede statsmidlene.

Utfordringer/mål for 2013

I årsmeldingen for 2012, ble det nevnt en del utfordringer som det måtte arbeides videre med i 2013. Disse utfordringene var som følger:

1. Økt fokus på oppfølging av lovkrav og lukking av avvik. Implementering og oppfølging av internkontrollsystemet i barneverntjenesten.
2. Få ned sykefravær. Redusere turnover. Fortsette med målrettet kompetanseheving og kulturutvikling. Alt dette er viktige bidrag for å videreutvikle et bredt fag- og kompetansemiljø.

Kommunale forskjeller

Det er store kommunale forskjeller i hvordan utviklingen har vært i de ulike kommunene som er med i Hallingdal barnevernteneste. Variasjonene er store både på økonomi (avvik budsjett/regnskap) og på antall saker. I selve årsmeldingen blir helheten i tjenesten kommentert, men det er også utarbeidet et vedlegg med kommunevise oversikter og tabeller.

Måloppnåelse kommenteres i årsmeldingens konklusjon.

ØKONOMI

Budsjett og regnskap 2013. Avvik.

Tjeneste	Budsjett 2013	Regnskap 2013	% avvik
244 Administrasjon / fellesutgifter	14 839 825	13 818 671	-6,88 %
244 Advokat / psykolog	1 000 000	2 058 004	105,80 %
251 Barneverntiltak i hjemmet	5 165 175	3 494 578	-32,34 %
252 Barneverntiltak utenfor hjemmet	19 820 000	23 571 632	18,93 %
	40 825 000	42 942 885	5,19 %

Kommentarer til budsjett og regnskap 2013 og kommentar vedrørende avvik.

Prinsippene for utgiftfordelingen mellom kommunene er slik: Utgiftene til administrasjon/fellesutgifter (tjeneste 244) betales etter avtalt fordelingsnøkkel kommunene i mellom med unntak av utgifter til advokat og psykologisk sakkyndig som dekkes av den kommunen hvor saken hører hjemme. Rådmennene har varslet gjennomgang av denne fordelingsnøkkelens våren 2014. Utgifter som går på det enkelte barn, enten i hjemmet (tjeneste 251) eller utenfor hjemmet (tjeneste 252), betales av den kommunen som har ansvar for barnet (oppholdskommunen).

Hallingdal barnevernteneste hadde i 2013 et overforbruk på ca. 5 prosent i forhold til budsjett. I kroner utgjør overforbruket i overkant av 2 millioner. Dette overforbruket skyldes i all hovedsak økte utgifter til barneverntiltak utenfor hjemmet. Ser vi på regnskapet på den enkelte tjeneste, gir det følgende utslag:

Totalt på tjeneste «244 Administrasjon/fellesutgifter» har vi et forbruk som tilsvarer budsjett.

Det ble brukt totalt ca. kr. 15.876.000 mens budsjettet var på kr. 15.839.000. Merutgifter til advokat- og psykolog (som har et overforbruk på ca. kr. 1 million), blir dekket inn av et mindreforbruk på de øvrige utgiftene på administrasjon/fellesutgifter samt inntekter fra NAV og statstilskudd. Store advokatutgifter skyldes i all hovedsak mange saker til behandling i fylkesnemnd og tingrett. I tillegg til dette har flere klienter benyttet sine rettigheter til å klage i alle faser av en sak, noe som fører til flere behandlinger av en og samme sak i ulike rettsinstanser (fylkesnemnd og tingrett) som igjen gir økte advokatutgifter.

På tjeneste «251 Barneverntiltak i hjemmet» har vi et mindreforbruk på ca. 32 prosent i forhold til budsjett.

Dette skyldes mindreforbruk til lønn til tiltakskonsulenter (p.g.a. svangerskapspermisjon for den ene tiltakskonsulenten), mindre innleid konsulenthjelp til hjemmebaserte tiltak og mindre kjøp av tjenester. En annen forklaring er at det også er færre barn som har mottatt hjelp i hjemmet; se annen statistikk i årsmeldingen. Denne delen av barneverntjenesten er i en omstillingsprosess fra innkjøp av innleid konsulenthjelp og kjøp av hjemmebaserte tjenester fra Bufetat (jfr. de 2 Bufetatstillingerne i Hallingdal som er blitt avviklet) til utvikling av et eget «familieteam» og et eget «tiltaksapparat». På denne måten ønsker vi å utvikle de hjemmebaserte tiltakene som i framtiden skal gjennomføres av våre egne ansatte.

På tjeneste «252 barneverntiltak utenfor hjemmet» har vi et overforbruk på ca. 19 prosent

sammenlignet med budsjettet. Årsaken til dette merforbuket på i underkant av 3,8 millioner skyldes økte utgifter vedrørende barn Hallingdal barnevernteneste har overtatt omsorgen for eller plassert utenfor hjemmet. Dette er utgifter som tjenesten ikke kjente til da budsjettet for 2013 ble lagt. En stor del av denne kostnaden er økte utgifter til Bufetat vedrørende beredskapshjem og statlige fosterhjem. Dette er hovedgrunnen til at den totale budsjetttrammen for 2013 ikke holdt. Det er viktig å understreke at endelig vedtak om plassering av barn utenfor hjemmet gjøres av fylkesnemnda (eventuelt tingretten).

For flere detaljer vedrørende avvik mellom regnskap og budsjett; se økonomirapport fra Hallingdal barnevernteneste pr. 31/12-2013.

Den økonomiske utviklingen de siste 5 årene: perioden 2009 – 2013.

	Regnskap 2009	Regnskap 2010	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Regnskap 2013	% endring 2009-2013
Tjeneste 244 Administrasjon / fellesutgifter	15 704 580	13 948 836	14 426 727	17 031 849	15 876 675	1,10 %
Tjeneste 251 Barneverntiltak i hjemmet	6 864 330	4 254 219	3 968 992	3 994 377	3 494 578	-49,09 %
Tjeneste 252 Barneverntiltak utenfor hjemmet	16 798 391	17 881 230	16 175 915	19 679 915	23 571 632	40,32 %
	39 367 301	36 084 285	34 571 634	40 706 141	42 942 885	9,08 %

Tabellen viser tall for barneverntjenestene i hele Hallingdal. Regnskapstallene for 2009 og 2010 er tall fra den enkelte kommune før sammenslåing, mens 2011, 2012 og 2013 er tall for Hallingdal barnevernteneste.

Kommentarer til den økonomiske utviklingen i perioden 2009 – 2013.

Tabellen over viser at utgiftene til administrasjon/fellesutgifter (tjeneste 244) har økt med 1 prosent siden 2009. Det ser ut som om 2009 var et år hvor det var høye kostnader i barnevernet i Hallingdal siden det ble brukt mindre til administrasjon/fellesutgifter i 2010 og 2011. Det kan ligge en del feilkilder i disse tallene, bl.a. som følge av noe ulike praksis i regnskapsføringen. Et eksempel: i 2011 og 2012 er tiltaksstillingen(e) utgiftsført på tjeneste 244, mens det fra og med 2013 er utgiftsført på tjeneste 251. På samme måte kan det være noe ulikt hvilke utgifter de ulike kommunene har ført på de ulike tjenestene i 2009 og 2010. Det er også viktig å understreke at det ligger inne øremerket statstilskudd til en saksbehandlerstilling i 2013.

På tjeneste «251 Barneverntiltak i hjemmet» har det vært en halvering av kostnaden fra i underkant av 7 millioner kroner til ca. 3,5 millioner kroner. Det er flere forklaringer på dette. En av grunnene er at det har vært nedgang i antall barn som har fått slike hjelpetiltak. For detaljer; se tabellen «Antall barn med tiltak» nedenfor i avsnitt 4. En annen årsak er at Bufetat hadde inntil 2 stillingshjemler på dette arbeidsområdet i årene 2012 og 2013. Selv om Hallingdal barnevern betalte egenandeler for disse hjemmebaserte tjenestene fra Bufetat, gav dette oss en innsparing i forhold til om vi skulle driftet dette tilbudet selv eller gjort innkjøp fra private aktører. Det skjer også en omstilling i dette arbeidet hvor det er økt fokus på tiltak som er forskningsbaserte og faktisk fører til endring. Endringer som fører til at barn får det bedre ved at foreldre øker sin foreldrekompetanse/omsorgskompetanse. Det er et mål at disse tjenestene skal bli så gode at barneverntjenesten kan bidra til at barn får det bedre i sitt opprinnelige hjem. Det må derfor bygges opp et eget «familieteam» og et eget tiltaksapparat i Hallingdal. På sikt kan dette muligens

føre til færre barneverntiltak utenfor hjemmet. For at dette skal være mulig, må vi i større grad enn i dag gå inn tungt med bevisste endringstiltak over en avgrenset periode.

Tjeneste «252 Barneverntiltak utenfor hjemmet» har hatt en økning på 40 prosent fra kr. 16,7 millioner kroner i 2009 til 23,6 millioner kroner i 2013. Økningen skyldes at flere barn har blitt plassert i beredskapshjem, fosterhjem og institusjon. For detaljer; se tabellen «Antall barn med tiltak» nedenfor i avsnitt 4. Slike plasseringer kan skje ved at foreldre gir samtykke til det, eller ved at det skjer mot foreldres ønske etter vedtak i fylkesnemnd/tingrett. På landsbasis har kostnadsøkningen vært 38 prosent i årene 2008 til 2012. Utviklingstrekkene på denne tjenesten i Hallingdal tilsvarer det som skjer på landsbasis.

ANTALL BARN MED TILTAK OG ANTALL MELDINGER OG UNDERSØKELSER

Antall barn med tiltak

Ant. Barn	I løpet av året				Slutten av året			
	Omsorg	Hj.tiltak	251 a)	252 b)	Omsorg	Hj.tiltak	251 a)	252 b)
2010	39	215	183	71	33	131	113	51
2011	37	198	170	65	32	132	111	53
2012	42	187	143	86	38	132	96	74
2013	44	179	132	91	43	114	94	63

a) Barn med tiltak i hjemmet b) Barn med tiltak utenfor hjemmet

FORKLARING TIL TABELL: Tabellen ovenfor viser totalt antall saker i alle Hallingdalskommunene i årene 2010, 2011, 2012 og 2013. Tallene i rubrikken «I løpet av året» viser totalt antall saker som tjenesten har arbeidet med i løpet av året. Tallene i rubrikken «I slutten av året» viser status pr. 31.12 hvert år. Forskjellene i tallene «I løpet av året» og «I slutten av året» viser at det i løpet av året kommer nye saker til, mens andre blir avsluttet. «Omsorg» er tallene for antall barn som kommunene har omsorgen for og som er lov hjemlet etter bvl § 4-12 og «Hjelpetiltak» viser antall barn som vi har hatt frivillig tiltak for etter bvl § 4-4. Rubrikken «251» viser antall barn som har hatt tiltak hvor barnet fortsatt bor i sitt opprinnelige hjem mens rubrikken «252» viser antall barn som har hatt tiltak utenfor hjemmet. Tiltak utenfor hjemmet er i all hovedsak fosterhjem og institusjon, men det kan også være tiltak/ettervernstiltak hvor barn bor på hybel med ulike form for oppfølging. Tallene ovenfor er hentet fra SSB-rapporteringen.

Kommentar til tabellen antall barn med tiltak

Tabellen viser at Hallingdal barnevernteneste hadde omsorgs- og hjelpetiltak for 223 antall barn i 2013, 229 barn i løpet av 2012, 235 barn i 2011 og 254 barn i 2010. Vi ser en nedgang i barn som får hjelp mens de bor i sitt opprinnelige hjem (fra 183 i 2010 til 132 i 2013). Det har samtidig vært en oppgang i barn som har fått tiltak utenfor sitt opprinnelige hjem (71 i 2010, 86 i 2012 og 91 i 2013). Tiltak utenfor opprinnelig hjem er både mer arbeidskrevende og mer kostnadskrevende.

Antall meldinger og undersøkelser

FORKLARING TIL TABELL: Neste tabell viser totalt antall meldinger og undersøkelser som Hallingdalskommunene har hatt i løpet av året. Antall meldinger viser totalt antall meldinger som har kommet i løpet av året. Henlagte meldinger viser tallet på de meldingene som er avklart innen meldingsfristen og hvor det ikke blir satt i gang undersøkelse. Alle sakene som det er satt i gang

undersøkelser i, finnes i rubrikken «Undersøkelser i alt». Det kan være gjennomført flere undersøkelser enn differansen mellom antall meldinger og henlagte meldinger. Årsaken til dette er at det finnes meldinger fra slutten av året før hvor undersøkelsen først er satt i gang året etter.

Antall meldinger og undersøkelser						
	Antall meldinger	Henlagte meldinger	Undersøkelser i alt	Avslutta undersøkelser i alt	Vedtak etter BVL	Undersøkelser over 3 mnd
2010	214	27	199	125	94	37
2011	233	22	234	175	94	47
2012	184	29	192	163	80	64
2013	185	32	211	177	68	75 *

- I 34 av de 75 sakene over 3 mnd, er det besluttet utvidet undersøkelsesfrist til 6 mnd.
- Fristoverskridelse 1.halvår var på 49 % mens det var 16,9 % 2.halvår.

Kommentar til antall meldinger og undersøkelser. Avvik i forhold til lovpålagte frister.

Tabellen viser at antall meldinger økte fra 214 meldinger i 2010 til 233 i 2011 for så å gå ned til 184 meldinger i 2012 og 185 meldinger i 2013. Selv om antall meldinger har blitt færre i 2012 og 2013, så har innholdet i flere av meldingene vært mer alvorlige med bl.a. mistanke om vold og mistanke om seksuelle overgrep. Det har også vært en økning i saker hvor barn har store problemer p.g.a. uenighet/konflikt mellom foreldre etter separasjon og skilsmisse. Med andre ord har ikke nedgangen i antall meldinger ført til mindre arbeid fordi sakene har vært mer komplekse og dermed vanskeligere og mer tidkrevende å undersøke. Dette er også mye av årsaken til behovet for å utvide undersøkelsesperioden fra 3 til 6 måneder.

I 2013 ble det avsluttet 177 undersøkelser i Hallingdal barnevern. 153 var saker som ble opprettet i 2013, de resterende 24 er saker fra 2012. Barneverntjenesten var på etterskudd med behandling av undersøkelsessaker høsten 2012 blant annet på grunn av underbemanning. Dette førte til etterslep inn i første halvår 2013 med flere avvik på undersøkelsesfristen på 3 måneder. Det ble leid inn konsulenthjelp våren 2013 for å ta igjen dette etterslepet. Konsulenthjelpen har blitt betalt av inntekter fra sykepenge og ledige lønnsmidler på grunn av vakante stillinger. Andre halvår har våre egne ansatte gjennomført alle undersøkelsene.

Det har vært en betydelig bedring i gjennomføring av undersøkelsessakene innen frist. Fra 49 prosent fristoverskridelser første halvår til 16,3 prosent fristoverskridelser andre halvår 2013. De ansatte i undersøkelsesteamet har gjort en stor innsats for å overholde fristene og samtidig gjennomføre faglige og gode undersøkelser.

AVVIK I FORHOLD TIL LOVPÅLAGTE KRAV

	Barn uten tiltaksplan		Barn uten omsorgsplan		Barn uten tilsynsfører		Tilsynsbesøk ikke oppfylt (4 pr. år)		Oppfølgingsbesøk ikke oppfylt (2/4 pr. år)	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Pr. 31.12.										
Hol	8	2	0	0	1	0	6	0	11	4

Ål	3	0	0	0	3	0	4	2	6	0
Gol	14	3	4	0	4	0	3	2	1	0
Hemsedal	8	0	0	0	2	0	8	2	5	0
Nes	5	0	0	0	3	0	6	2	2	0
Flå	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Sum	39	5	4	0	13	0	27	9	26	5

FORKLARING TIL TABELL: Tabellen ovenfor viser andre avvik utover de avvikene som allerede finnes i tabellen for meldinger og undersøkelser. Barn som vi arbeider med skal enten ha tiltaksplan eller omsorgsplan. I tillegg er det pålagt at alle barn i fosterhjem har rett på tilsynsfører med 4 tilsynsbesøk i året. Videre har alle barn som vi har omsorgen for rett til 4 oppfølgingsbesøk i året av en saksbehandler i barnevernet.

Kommentar til tabell vedrørende avvik i forhold til lovpålagte krav

Tabellen viser forbedring på alle områder. Innsatsen og ekstra fokus på lovpålagte krav og avvikslukking har virket. I 2013 var det 5 barn uten tiltaksplan mot 39 i 2012. Ingen manglet omsorgsplan i 2013 mot 4 i 2012. Alle barn som var plassert i fosterhjem hadde tilsynsfører i 2013 mot 13 som manglet i 2012. 9 av barna i fosterhjem hadde ikke fått 4 tilsynsbesøk i 2013; i 2012 var det hele 27 barn som ikke hadde mottatt nok tilsynsbesøk i henhold til lovkrav. Minimumskravet om antall oppfølgingsbesøk var ikke oppfylt i 26 saker i 2012, dette var ikke oppfylt i 5 saker i 2013.

Det har vært gjort en formidabel jobb i tiltaksteamet og omsorgsteamet for å overholde lovkrav. Dette kom i tillegg til god faglig jobbing i sakene. Med langtidssykemeldinger og vakant stilling store deler av året i omsorgsteamet vårt, har vi høsten 2013 måtte leie inn konsulenthjelp. Konsulenthjelpen har blitt dekket av inntekter fra sykepenger og ledige lønnsmidler på grunn av vakante stillinger.

TILSYN MED HALLINGDAL BARNEVERNTENESTE

Fylkesmannen gjennomførte to ulike tilsyn med Hallingdal barnevernteneste i 2013:

1. Tilsyn med kommunenes arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem
2. Tilsyn med Hallingdal barnevernteneste og arbeid med voldssaker.

Konklusjonen etter tilsynsbesøk 1: Det ble avdekket to avvik: Ål kommune som vertskommune sikrer ikke systematisk oppfølging av det enkelte barns situasjon i fosterhjemmet og barns rett til medvirkning ved oppfølging av barn i fosterhjem. Plan og frister for retting av avvikene er laget og godkjent av fylkesmannen. Retting av avvikene skjer i løpt av våren 2014 og blir et ledd i barneverntjenestens internkontrollarbeid.

Konklusjon etter tilsynsbesøk 2: Fylkesmannen gjennomgikk til sammen 83 saker hvor mulig voldsbruk er tema. Fylkesmannen bemerker at sakene er komplekse og kompliserte. Fylkesmannen gir tjenesten konkrete råd bl.a. om å sikre dokumentasjon av arbeidet som utføres, gjennomføre konsentrert innsats på et tidlig tidspunkt og forbedre rutiner på dette området. I tillegg gir Fylkesmannen råd om systematisk bruk av undersøkelsesplaner hvor innholdet i undersøkelsesfasen kommer tydelig fram. Fylkesmannen ser positivt på påbegynt kompetanseheving vedrørende arbeid med voldssaker. Konklusjonen er at tilsynssaken avsluttes

og at utover de råd og veiledning som er gitt i forbindelse med tilsynet, finner Fylkesmannen det ikke påkrevet å følge opp saken ytterligere tilsynsmessig.

Tilsynsbesøkene fra fylkesmannen ble utfordrende og arbeidskrevende i form av forberedelser og etterarbeid. Tilsynsbesøkene vil uten tvil føre til økt kvalitet på det faglige arbeidet som utføres. Den største utfordringen med tilsynsbesøkene var den negative omtalen i media. De ansatte i tjenesten kjente seg ikke igjen i beskrivelser som ble gitt i pressen.

FRA OPPRYDDING OG SAMMENSLÅING TIL OPPBYGGING OG UTVIKLING

Årene 2011 og 2012 kan karakteriseres som to omstillingsår med sammenslåings- og oppryddingsarbeid på ulike områder. Uklare forventninger og mål, et års forsinkelse vedrørende ferdigstillelse av kontorlokaler, flytting til nye lokaler og ellers utfordringer på alle disse områdene: menneskelige/relasjonelle, økonomiske, faglige, organisatoriske og samhandling utad.

2013 ble svært mye annerledes enn de to foregående årene. 2013 ble et år preget av oppbygging og utvikling. Kompetanseheving og utvikling av organisasjonskultur har vært viktig.

Organisasjonskulturen er blant annet preget av å utføre godt kvalitativt arbeid og utvikle gode relasjoner internt og utad. Det er for tiden et meget godt arbeidsmiljø i Hallingdal barnevernteneste. Et godt arbeidsmiljø er en viktig forutsetning i et arbeidsfelt som er svært krevende for de ansatte - både faglig og menneskelig. I tillegg har det i 2013 vært stort fokus på gjennomføring av lovpålagte oppgaver, frister og krav. Noe som avsnittene over viser at vi har lykkes med.

Som en del av oppbyggingsprosessen har det vært viktig å finne en rimelig og formålstjenlig balanse mellom daglig drift på den ene siden og på den andre siden utvikling, kompetanseheving og kulturbygging. Tjenesten har hatt behov for å samkjøre seg i forhold til faglig tenkning, faglig metodisk jobbing, felles rutiner og felles forståelse og praktisering av disse. For å få dette til er man avhengig av samhandling bl.a. gjennom møter og utviklings- og opplæringsdager. I 2013 har dette vært utfordrende med den store saksmengden og den store pågangen av nye, alvorlige, krevende og utfordrende saker. Sammen med teamlederne og de ansatte, har barnevernleder forsøkt å finne en rimelig og formålstjenlig balanse mellom daglig drift og utvikling/kompetanseheving/kulturbygging.

PERSONALSITUASJONEN OG KOMPETANSE/OPPLÆRING

I 2011 og 2012 var det svært stor ustabilitet og lite kontinuitet blant de ansatte. De to første årene var preget av stort «turnover» i stillingene på grunn av mange oppsigelser, høyt både langtids- og korttidssykefravær samt forholdsvis mange svangerskaps- og omsorgspermisjoner.

I 2012 var sykefraværet på årsbasis hele 12,9 prosent. Sykefraværet har gått ned og i 2013 var det på årsbasis 8,2 prosent. 2013 var et år med 5 svangerskapspermisjoner, 2 oppsigelser og noen langtidsykemeldinger. Dette har også gitt forholdsvis stor ustabilitet og liten kontinuitet i bemanningen også i 2013. Vikarer og nyansatte med liten fartstid i fra barnevernet, fører til forholdsvis mye fokus og tid på opplæring, oppfølging, faglige konsultasjoner og veiledning.

Allikevel er det viktig å påpeke at sykefraværet har gått ned og det har vært mindre «turnover» i stillingene i 2013. Personalsituasjonen som er nevnt i dette avsnittet, har ført til en del bruk av konsulenter til saksbehandling, men denne utgiften er dekket innen totalrammen på «244 - Administrasjon/fellesutgifter».

Det er mye god kompetanse i Hallingdal barnevernteneste. Imidlertid er det behov for både å utvikle kompetansen til de som allerede arbeider her og det er behov for høyere kompetanse for å dekke behovene i de mest utfordrende og vanskeligste sakene.

Videreutvikling av kompetansen skjer gjennom målrettet opplæring i henhold til opplæringsplaner. Nesten alle tiltakene i «Opplæringsplanen for 2013 – justert versjon mai 2013 – etter tilsagn om statstilskudd» har blitt gjennomført. Unntaket er et par tiltak som er forskjøvet til gjennomføring i 2014. I tillegg til kommunale midler, mottok Hallingdal barnevernteneste kr 184 750,- i øremerkede statsmidler til opplæring i 2013.

SAMARBEID OG SAMHANDLING MED ANDRE INSTANSER

Samarbeid med andre kommunale instanser

Hallingdal barnevernteneste har også i 2013 hatt en stor utfordring med å vedlikeholde og å utvikle god samhandling og godt samarbeid med de andre kommunale tjenestene i alle seks kommunene. Dette gjelder både i det forebyggende arbeidet og i samarbeidet rundt den enkelte familie og de utsatte barna. For at barn og familier skal få et godt og helhetlig tilbud er det viktig å ha gode samarbeidsrutiner og samarbeidsrelasjoner til bl.a. barnehager, skoler, helsestasjoner, PP-tjenester, avdelinger for psykisk helse, NAV, legetjenesten og pleie- og omsorgsavdelingene. Det har vært vanskelig å bidra med tilstrekkelig oppfølging i alle kommunene p.g.a. arbeidspresset og arbeidsmengden i barneverntjenesten. I slutten av 2012 og i hele 2013 har barneverntjenesten ikke deltatt på tverrfaglige møter i barnehager og på skoler. Vi har heller ikke hatt kapasitet til å delta på foreldremøter i barnehager og skoler. Barneverntjenesten ser at på grunn av stort antall skoler og barnehager i Hallingdal, blir for omfattende og tidkrevende å delta på alle slike møter. Derfor har barneverntjenesten i 2013 arbeidet med å etablere et tverrfaglig konsultasjonsteam i saker med mistanke om vold og seksuelle overgrep. Opplæring av teamet ble gjennomført i januar 2014 og vil være i virksomhet fra april 2014. Målet er at dette teamet kan bidra til bedre tverrfaglig samarbeid i de mest utfordrende og vanskelige sakene. Det er viktig å understreke at barneverntjenesten deltar på ansvarsgruppemøter rundt enkeltbarn hvor vi er inne med tiltak.

Barnevernleder deltar i alle kommunene i de overordnede tverretatlige/tverrfaglige fora som finnes for å samordne arbeid blant barn og unge.

Samarbeid med Bufetat

Noen av Bufetatets viktigste oppgaver er å bistå kommunene med fosterhjems plasser, beredskapshjem, institusjons plasser og akutt plasser. Som statistikken viser, så har Hallingdal barneverntjenesten hatt betraktelig flere plasseringer i 2012 og 2013 enn tidligere år. Bufetat har ikke klart å dekke det behovet vår tjeneste har hatt. Dette har skapt forsinkelser i sakene og betydelig merarbeid for våre medarbeidere. Samarbeidsrelasjonene til Bufetat er rimelig gode, men det er fortsatt behov for å videreutvikle og forbedre samarbeidet. Hallingdal

barnevernteneste mener at tiltaksapparatet til Bufetat ikke er tilstrekkelig utbygget.

Bufetat skal også til en viss grad bistå kommunene med evidensbaserte hjelpetiltak i hjemmet. Bufetat lovde 2 statlige stillinger i Hallingdal innenfor slike evidensbaserte hjelpetiltak i hjemmet. Ved utgangen av 2013 hadde Bufetat trukket tilbake begge stillingene. Begrunnelsene har delvis vært dårlig økonomi i Bufetat, delvis henvisning til endringene i ansvarsfordelingen mellom stat og kommune (med påpekning av at hjemmebaserte tiltak er kommunenes ansvar) og delvis med likebehandling av alle kommuner (underforstått at Hallingdal hadde fått for godt tilbud av Bufetat og var forfordelt). Rådmannen i Ål og barnevernleder gav både skriftlig og i møte tydelig uttrykk for at dette var avtalebrudd.

Samarbeid med familievernnet

Familievernkontoret i Hallingdal og Hallingdal barneverntjeneste har utviklet et godt samarbeid. I 2012 ble det startet et samarbeid rundt de aller vanskeligste sakene. Dette gikk over til et prosjekt hvor familievernkontoret bl.a. fikk lønnskudd fra Bufetat på kr. 150.000 for å samarbeide bl.a. om høykonfliktsaker og voldssaker. Det arbeides med ulike løsninger for å søke økonomiske tilskudd for å videreføre prosjektet.

Leder av familievernkontoret har utarbeidet egen rapport om prosjektet og dets resultater. For flere detaljer; se rapporten.

Samarbeid med BUP

Hallingdal barnevernteneste har hatt et mindre godt samarbeid med BUP i 2013. Samarbeidet må utvikles. Det ble gjennomført et samarbeidsmøte i slutten av året uten særlige resultater. Samarbeidsavklaringer må fortsette i 2014.

Samarbeid med asylmottakene

Kommunene Ål, Hemsedal og Nes har asylmottak. Barnevernloven gjelder også for de barna som lever i mottakene. De siste årene har vi hatt flere saker i mottakene som har ført til barnevernssaker. Barneverntjenesten har hatt flere utrykninger på barnevernvakta i akuttsaker på mottakene. Det er viktig å få i gang en prosess hvor det går opp en tydelig grense på hva mottakene skal takle selv og hva barneverntjenesten skal bidra med. Videre bør det også vurderes om de kommunene som har mottak, bør bidra med ekstra midler til en stillingsressurs i barnevernet som er øremerket dette arbeidsområdet. Barnevernleder har fått i oppgave å innkalle mottakslederne og helse- og omsorgslederne i mottakskommunene til videre avklaringsmøte. Dette ble ikke gjennomført i 2013.

Samarbeid med politiet

Samarbeidet med politiet er godt og i stadig utvikling. Politiet stiller med bistand i saker hvor barneverntjenesten trenger det for å ivareta de barnevernsansattes sikkerhet.

Barneverntjenesten har en utfordring i høykonfliktsaker med å ivareta de ansattes sikkerhet. Politiet er en viktig samarbeidspartner når det skal foretas trussel og sikkerhetsvurderinger i slike saker.

Vi samarbeider også i saker med mistanke om vold og seksuelle overgrep. Rolleavklaring i disse sakene er viktig blant annet for å tydeliggjøre skillet mellom barnevernssak og straffesak.

KONKLUSJON, MÅLOPPNÅELSE OG UTFORDRINGER VIDERE

Lovens målsetting:

Barneverntjenestens hovedoppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Barneverntjenesten skal også bidra til at barn og unge får trygge oppvekstkår

Måloppnåelse: Statistikken viser at de tre siste årene har vi arbeidet mer enn tidligere med de barna som er mest utsatt. Det vises ved at vi har gitt flere barn et tilbud utenfor opprinnelig familie (fosterhjem og institusjonsplass) og vi har fortsatt gitt mange barn tiltak i opprinnelig familie. Tilbudet til barn i opprinnelig familie kan styrkes og utvikles gjennom vårt eget tiltaksapparat med bl.a. flere tiltaksstillinger.

Målsettingene i samarbeidsavtalen for Hallingdal barnevernteneste:

Mål: Bidra til trygging av et bredt fag og kompetansemiljø i tjenesten og dermed sørge for god rekruttering.

Måloppnåelse:

- Det er utviklet et godt arbeidsmiljø og en god organisasjonskultur det siste året. 2013 har vært preget av mye pågangsmot og stor arbeidsmoral. Samarbeidsklimaet har utviklet seg til å bli meget godt etter at støyen fra omorganiseringsprosessen har lagt seg. Dette er et viktig grunnlag for å beholde og rekruttere fagpersoner og for å videreutvikle et bredt fag- og kompetansemiljø.
- Vi er på vei selv om stabiliteten og kontinuitet fortsatt kan bli bedre. Langtidssykemeldinger, svangerskapspermisjoner/omsorgspermisjoner og et par oppsigelser i 2013 har gjort at vi har hatt behov for å rekruttere vikarer og noen nye fast ansatte. De som har blitt ansatt er forholdsvis nyutdannet eller har kommet fra andre tjenestoområder med liten erfaring fra barnevern. Dette har ført til behov for opplæring og kompetansebygging.

Mål: Endret organisering som på sikt fører til kostnadseffektivisering.

Måloppnåelse: Økonomitabellen over de siste 5 årene viser at det har vært en kostnadseffektivisering totalt vedrørende administrative utgifter (tjeneste 244). Sammenligner en disse kostnadene for årene 2009 og 2013, er det kun en økning på 1 prosent. Kommunedatabellene viser store variasjoner i utviklingen av de administrative kostnadene de siste 5 årene. Det er størst forskjell mellom Hol kommune som har en innsparing på 15 prosent og Gol kommune som har en økning på 94 prosent.

Utfordringene ligger i utgiftene som går til tiltakene på barna og som føres på den enkelte kommune. Kostnadene til tiltak i og utenfor hjemmet varierer veldig fra kommune til kommune. Kostnadseffektivisering må også sees opp i mot barnevernlovens prinsipp og målsetting om barnets beste.

Statens mål for satsing på barnevernet gjennom øremerkede tilskudd:

Målsettingen med satsingen er å styrke barneverntjenester i de mest utsatte kommunene. Mer detaljerte målsettinger er å få andelen fristoverskridelser på meldinger og undersøkelser ned.

Måloppnåelse: Det finnes ingen fristoverskridelser på fristen for gjennomgåelse av meldinger.

Avvik vedrørende undersøkelser: Det har vært en betydelig bedring i gjennomføring av undersøkelsessakene innen frist. Fra 49 prosent fristoverskridelser første halvår til 16,3 prosent fristoverskridelser andre halvår 2013. Mye av vårens fristoverskridelser var etterslep fra saker høsten 2012.

Mål: Det er også et mål å øke andelen av barn i barnevernet med tiltaksplan og omsorgsplan samt øke andelen barn i fosterhjem med tilsynsfører.

Måloppnåelse: Her har vi måloppnåelse på alle punkt, jfr. tabellen på side 6 som omhandler avvik i forhold til lovpålagte krav.

Mål i fjorårets årsmelding: Få ned sykefraværet og redusere turnover. Jobbe videre med tiltak som får ansatte til å stå i den utfordrende barnevernsjobben.

Måloppnåelse: Også måloppnåelse og forbedring på disse punktene. På årsbasis var det 12,9 prosent sykemelding i 2012. Dette gikk ned i 2013 og da var sykemeldingsprosenten 8,2 prosent på årsbasis. «Turnoveren» var også betydelig mindre i 2013 enn 2012. Det var kun 2 oppsigelser i 2012.

Utfordringer framover:

I 2014 og årene framover har tjeneste fortsatt disse utfordringene:

- Videreutvikle et trygt og bredt kompetansemiljø som sørger for god rekruttering.
- Fortsatt fokus på kostnadseffektivisering.
- Opprettholde fokus på lovkrav og unngå fristoverskridelser og andre avvik.
- Forbedre rutiner og implementere og følge opp internkontrollsystemet i barneverntjenesten.
- Fortsatt fokus på å redusere sykefravær og turnover som bidrag til økt stabilitet i personalgruppen.
- Videreutvikle det forebyggende barnevernsarbeidet (i.h.h.t. §4-4 i barnevernloven). Utvikle de kommunale hjemmebaserte tjenestene. Se ellers sak i Ål kommunestyre om styrking av Hallingdal barnevernteneste gjennom oppretting av 2 nye tiltaksstillinger.

VEDLEGG: KOMMUNEVISE OVERSIKTER

Vedlagt følger en oversikt for hver av kommunene. For hver kommune er det laget følgende tabeller:

- Økonomitabell: Utviklingen de siste 5 årene
- Økonomitabell: Budsjett og regnskap 2013 med avvik
- Antall barn med tiltak
- Oversikt over antall meldinger og antall undersøkelsessaker

De kommunevise tabellene er tatt med fordi det er store variasjoner fra kommune til kommune både når det gjelder økonomi, antall barn med tiltak og antall meldinger og undersøkelser.

Hemsedal kommune

Utviklingen de siste 5 årene

	Regnskap 2009	Regnskap 2010	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Regnskap 2013	% endring 2009-2013
Tjeneste 2441 Administrasjon / fellesutgifter	2 409 283	2 017 247	1 609 916	1 761 431	1 603 661	-33,44 %
Tjeneste 2511 Barneverntiltak i hjemmet	1 406 587	831 513	728 230	385 321	296 041	-78,95 %
Tjeneste 2521 Barneverntiltak utenfor hjemmet	434 000	1 788 961	1 644 531	2 349 563	1 985 509	357,49 %
	4 249 870	4 637 721	3 982 677	4 496 315	3 885 211	-8,58 %

Budsjett og regnskap 2013 med avvik

	Budsjett 2013	Regnskap 2013	% avvik
Tjeneste 2441 Administrasjon / fellesutgifter	1 690 781	1 573 947	-6,91 %
Tjeneste 2441 Advokat / psykolog	110 000	29 714	-72,99 %
Tjeneste 2511 Barneverntiltak i hjemmet	629 250	296 041	-52,95 %
Tjeneste 2521 Barneverntiltak utenfor hjemmet	1 930 000	1 985 509	2,88 %
	4 360 000	3 885 211	-10,89 %

Antall barn med tiltak

Ant. barn	I løpet av året				Slutten av året			
	Omsorg	Hj. tiltak	251 a)	252 b)	Omsorg	Hj. tiltak	251 a)	252 b)
2010	3	34	28	9	3	13	11	5
2011	3	27	23	7	3	15	12	6
2012	3	25	20	8	2	16	11	7
2013	3	19	13	9	3	10	9	4

a) Barn med tiltak i hjemmet

b) Barn med tiltak utenfor hjemmet

Oversikt over antall meldinger og antall undersøkelsessaker

Antall meldinger og undersøkelser						
Antall meldinger	Henlagte meldinger	Undersøkelser i alt	Avslutta undersøkelser i alt	Vedtak etter BVL	Undersøkelser over 3 mnd	

2010	41	10	35	26	13	3
2011	32	2	37	33	16	6
2012	32	5	22	19	9	6
2013	20	5	21	17	7	4*

- 2 av 4 undersøkelser over 3 mnd er besluttet utvidet til 6 mnd-undersøkelsesfrist

ÅRSMELDING SOSIALTENESTEN (NAV)

1. HOVUDTAL DRIFT

2. MERKNADER TIL DRIFTSRESULTATET ØKONOMI

Regnskapet totalt for 2013 viser eit meirforbruk på 817 000 kroner. Forbruket når det gjeld økonomisk sosialhjelp er 729 000 kroner over budsjett. I løpet av året tok 69 personar imot økonomisk sosialhjelp.

3. STILLINGAR LIKESTILLING/INTEGRERING

Det er tilsett ein mann og 5 kvinner. Av desse er 1,5 stillingar dekkja av Hemsedal kommune. Det er ikkje tilsett personar med nedsett funksjonsevne eller minoritetsbakgrunn.

4. SJUKEFRÅVERE/ARBEIDSMILJØ

Avdelinga har eit godt arbeidsmiljø. Sjukefråværet for 2013 var på 3,9 %.

5. OPPGÅVER, MÅL OG AKTIVITETAR 2013.

Hovudmålet er å bidra til at brukarane av økonomisk sosialhjelp blir sjølvhjulpne, primært gjennom inntektsgivande arbeid. I tillegg til oppgåver etter lov om sosiale tenester i NAV, er flyktingtenesta lagt inn. Med verknad frå 01.01.14 er NAV Gol og NAV Hemsedal slått saman til NAV Gol og Hemsedal med Gol kommune som vertskommune.

Brukarundersøking gjennomført hausten 2013 viser at brukarane er svært nøgde med tenestene frå NAV Gol og Hemsedal.

Flyktingar

Resultata frå introduksjonsprogrammet er framleis gode. Mange kjem ut i arbeid eller utdanning etter å ha fullført programmet.

Hemsedal kommune har i 2013 teke imot 7 flyktingar.

DELTA KING I REGIONALT SAMARBEID

Gjennom NAV er det mykje regionalt samarbeid på mange områder og plan.

I flyktingarbeidet er det mykje samarbeid mellom kommunane i Hallingdal.